

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmikowski
wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy od powiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 44

Poznań, czwartek dnia 28 stycznia 1932

Rok XXVII

Samorząd „zaufany“

Zasadnicza konstrukcja nowego projektu samorządowego polega na wzmocnieniu władzy naczelników gmin (wójtów, burmistrzów, prezydentów), a następnie całkowitem uzależnieniu ich od administracji rządowej. Wymienieni naczelnicy gmin i zawodowi członkowie magistratów mają być zatwierdzani przez szefów rządowych władz administracyjnych, a to według następujących norm:

- 1) wójtów i burmistrzów miast niewdzielonych, nie będących siedzibą starostwa, zatwierdza starosta;
- 2) burmistrzów miast niewdzielonych powiatowych — wojewoda;
- 3) prezydentów miast wydzielonych — prócz Warszawy — minister spraw wewnętrznych;
- 4) prezydenta miasta Warszawy — Rada Ministrów.

Jeżeli wybrany nie uzyska zatwierdzenia, odbywa się ponowny wybór. Jeśli i tym razem nie wypadnie on po myśli rządu, odnośna władza mianuje na rok komisarza. Po roku trzeci wybór i ostatni. Jeśli i tym razem wyjdzie z urny kandydat, nie cieszący się uznaniem władz, następuje rozwiązanie rady gminnej i nowe wybory w ciągu trzech miesięcy. Po tych wyborach historia może się powtórzyć, a tymczasem będzie rządził komisarz.

Zaznaczyć należy, że o stanowiska zawodowych członków zarządu gminy względnie miasta będą mogli ubiegać się tylko tacy kandydaci, którzy oprócz przepisanej cenzury wykształcenia wykażą się — egzaminem. Wymagania tego egzaminu i skład komisji egzaminacyjnej ma ustalić minister spraw wewnętrznych wspólnie z ministrem wyznań i oświecenia. A zatem nietylko na wójta zawodowego w gminie wiejskiej, ale i na zawodowego ławnika, a także na prezydenta i wiceprezydenta miasta Poznania trzeba będzie składać egzamin.

Ale to nie wszystko. Władza nadzorcza będzie mogła każdej chwili usunąć z urzędu zarówno niezawodowych, jak i zawodowych członków zarządów gminnych i magistratów. Będzie się to odbywało bez „przewlekłego“ postępowania dyscyplinarnego — jak wyjaśnia urzędowe uzasadnienie projektu na stronie 30 — a wprost trybem administracyjnym. Usunięcie z urzędu może nastąpić, gdy ktoś nie wykonywa obowiązków lub spełnia je niedbale, albo „wykonywa mandat w sposób, obniżający powagę i zaufanie, jakiego wymaga zajmowane przez niego stanowisko w administracji publicznej“.

O jakie tu zaufanie chodzi, to znowu wyjaśnia zacytowane wyżej uzasadnienie, które na stronie 24 powiada otwarcie, że organa samorządu „muszą posiadać nietylko zaufanie miejscowego społeczeństwa, ale wspierać się również o zaufanie rządu“.

Trzeba podkreślić, że usuwalność odnosi się także do zawodowych członków magistratu, wybieranych na 10 lat.

Opinia europejska wobec paktów o nieagresji z Sowietami

Zobowiązania Francji są, zdaniem Pertinaxa, zbyt rozległe

Paryż, 28. 1. (PAT.) Omawiając parafowane pakt o nieagresji z Sowietami, Pertinax pisze, iż, podczas gdy Finlandja i Polska przyjęły tylko artykuły mniej lub bardziej niewinne, stanowiące rodzaj parafazy paktu Kelloga. Francja, a raczej Quai d'Orsey z okresu, poprzedzającego rząd Laval'a, okazała skłonność w kierunku przyjęcia nader rozległych zobowiązań.

Artykuł 3 n. p. projektowanego pak-

Polska elementem stałości i pokoju

Genewa, 28. 1. (PAT.) „La Suisse“ poświęca artykuł wstępny paktowi o nieagresji między Polską a Sowietami.

Przedstawiając historię rokowań o pakt, dziennik konkluduje: „Nie przeceniając praktycznego znaczenia tego rodzaju zobowiązań, rząd polski, który już podpisał pakt Kelloga oraz protokół o jego wejściu w życie, nie chciał odmówić dania nowego przykładu swej polityki pokojowej i odpowie-

Prasa angielska o paktach — Dzienniki konserwatywne uzależniają wejście w życie paktu polsko - sowieckiego od podpisania paktu rumuńsko - sowieckiego

London, 28. 1. (PAT.) Dzienniki angielskie, omawiając parafowanie paktu o nieagresji pomiędzy Polską a Sowietami, naogół sympatycznie komentują ten fakt, widząc w nim dobry znak dla konferencji rozbrojenio-

wej. „Manchester Guardian“ w artykule „Rosja a pokój“ nawiązuje do odczytu, jaki wczoraj w uniwersytecie w Oxfordzie wygłosił na temat „piatiletki“ radca ambasady sowieckiej w Londynie b. poseł w Warszawie Bogomolow, który oświadczył, że pokój jest dla Sowietów podstawą zarówno bytu politycznego, jak i stosunków handlowych z innymi państwami. Dziennik podkreśla, że Sowiety wstąpią niezadługo w okres drugiej „piatiletki“, a program nakreślony jest bardzo szeroko, czyniąc koniecznym zespolenie całej energii dokoła konsolidacji wewnętrznej, co nie pozostawia pola do

zbytecznych awantur zagranicą. Zawarcie paktu o nieagresji z Finlandją i Polską wzmacnia — zdaniem pisma — pozycję Sowietów na konferencji rozbrojeniowej w Genewie i czyni dla sąsiadów Rosji bardzo trudnym utrzymywanie w dalszym ciągu argumentu, że nie mogą ograniczyć zbrojeń w obawie przed zamiarami Sowietów.

„Star“ podkreśla, że pakt polsko-sowiecki jest początkiem nowej ery w stosunkach polsko-rosyjskich i wzmacnia sytuację pokojową w Europie, co ułatwi Polsce zmniejszenie wydatków na obronę kraju.

Inne dzienniki konserwatywne, jak „Daily Telegraph“ i „Morning Post“ są bardziej sceptyczne i uzależniają wejście paktu w życie od podpisania podobnego paktu Sowietów z Rumunią, co, zdaniem pisma, nie rokuje wielkich nadziei.

Wzrost rygorów, czyniące z samorządowi powolne narzędzie administracji rządowej, wymierzone są przede wszystkim przeciw ziemiom zachodnim, gdzie samorząd cieszy się dotąd pewną niezależnością. Przyznają to autorzy projektu rządowego, w którym czytamy:

„Członkowie zarządu w gminach wiejskich i w miastach w b. zaborze pruskim są faktycznie nieusuwalni, gdyż tylko w wypadkach stwierdzonych nadużyć lub innych poważnych występów mogą być zwalniani; w konsekwencji takiego stanu rzeczy ludzie nieudolni, albo nawet wręcz nadużywający przywileju nieusuwalności dzięki tylko temu, że nie może się udowodnić im nadużyć, urzędują przez całe lata na odpowiedzialnych stanowiskach z wielką szkodą dla związków komunalnych“.

Według informacji „Deutsche Allgem. Ztg.“ miarodajne czynniki partji nar.-soc. wywierają nacisk na Hitlera, aby zgodził się na wysunięcie swojej kandydatury. Obywatelstwo niemieckie Hitler otrzymać ma w tym wypadku przez nominację na nadzwyczajnego profesora politechniki w Brunświku, gdzie min. spr. wewn. jest przywódcą nar.-soc. Flage.

Tak wypadła urzędowa ocena działalności samorządu w tej dzielnicy, gdzie może on się poszczycić rzetelnymi wynikami pracy. Nie przeczymy, że mogą być i są ujemne wyjątki, ale i wtedy złożenie z urzędu powinno być wynikiem postępowania dyscyplinarnego i wyroku władzy o charakterze sądowym (komisja dyscyplinarna, sąd administracyjny). Usunięcie z powodu braku zaufania jest niebywałą presją polityczną, jest zupełnym zniesieniem samorządu.

Samorząd „zaufany“ jest nikomu — oprócz obozu rządzącego — niepotrzebny. Rezultat będzie taki, że miasto będzie płacić nietylko pensje tym

„zaufanym“, którzy się na urzędach utrzymują, ale także emerytury usuniętym z powodu braku zaufania. Stanowczo za kosztowny system na obecne ciężkie czasy.

M. K.

Osobliwa taktyka

Piszą nam z Warszawy, co następuje:

Klub B. B., a zwłaszcza poszczególni jego przedstawiciele, zastosowali osobliwą taktykę podczas obecnej debaty budżetowej w komisji budżetowej Sejmu. W miarę, jak w świadomości obecnych dojrzało przeświadczenie o trudnościach finansowych i gospodarczych państwa i w miarę, jak z coraz większą szczerością przedstawiciele rządu mówili o kłopotach skarbowych — zastrzeżenia ze strony członków B. B. stawały się coraz wyrazistsze.

Tak np. pos. Malski w dyskusji nad budżetem min. rolnictwa wygłosił przemówienie, które min. Janta - Polczyński potraktował jako opozycyjne. Takie same momenty występowały podczas dyskusji nad budżetami min. przemysłu i handlu oraz opieki społecznej.

W środę wystąpił znowu z silną krytyką pos. Polakiewicz, który w tej chwili występuje w charakterze przedstawiciela grupy rolniczej. Przy każdej okazji mówi o rolnictwie, o jego potrzebach i jego niedomaganiach. Posunął się tak dalece, że nawet zakwestjonował realność preliminarza. Wysunął bardzo daleko idące postulaty: redukcję świadczeń samorządowych i redukcję obciążeń socjalnych. Dodał do tego konieczność zniesienia świadczeń emerytalnych, a nawet obniżenia rent inwalidzkich, o których obniżce mówi się teraz coraz częściej i wyraźniej. Często powoływał się na stanowisko prof. Rybarskiego. W gruncie rzeczy stwierdzenie przez niego, że siłę finansową społeczeństwa należy oceniać, uwzględniając daniny nie tylko państwowe, lecz i świadczenia na samorządy i na ubezpieczenia socjalne — to jest przejsię na płaszczyznę, którą zajmowali stale przedstawiciele Klubu Narodowego.

P. Polakiewicz apelował w rezultacie do prof. Rybarskiego aby dawał wskazania, co robić i jak wyostać się z trudności. Zarzucał nawet, że opozycja przybrała taktykę wygodną — krytyki bez wskazywania środków naprawy.

P. Polakiewicz zna znakomicie odpowiedź obozu narodowego. Nieraz i w prasie i w parlamencie z jego strony stwierdzano bardzo wyraźnie, że warunkiem pokonania przesilenia jest odbudowa zaufania. Nie można się z zaufaniem odnosić także do jego apelu, skoro się miało najfatalniejsze doświadczenia z przeszłości. Gdy w latach poprzednich Klub Narodowy propagował nieustannie przy każdej pozycji budżetowej zasadę oszczędności i występował np. przeciwko koncepcji budżetu trzymiljonowego, to ze strony „sanacji“ padały nieustannie gromy, docinki, zarzuty, uśmiešky ironiczne i t. d. Życie przekonało każdego, kto miał słusność i kto musiał zejść na drogę wskazaną przez Klub Narodowy — drogę zdecydowanych oszczędności.

Panowie z B. B. podjęli teraz taktykę zaskarbiania sobie zaufania mas. — Mówią do wyborców. Przypuszczają, że głosami krytycznymi potrafią pozyskać sobie opinie wyborców i wykażą swą rzekomą niezależność zdania. Są to wszystko fikcje. Dążą do omamienia społeczeństwa. Dążą do zyskania pewnych wskazań, pomocy ze strony innych, aby tembardziej się tylko umacniać i wszystkie momenty korzystne wpisywać na swoje dobro.

Na ich propozycje jest tylko jedna odpowiedź: „Odejdźcie!“

Przed konferencją rozbrojeniową

Historja rokowań — Przeciwnictwa — Projekt konwencji

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“.)

Berlin, 27 stycznia.

W tych dniach rozpocznie się w Genewie konferencja rozbrojeniowa. Posiada ona dłuższą historję przedwstępną. A mianowicie w grudniu 1925, wykonując rezolucję szóstego Zgromadzenia Ligi Narodów, Rada Ligi utworzyła komisję przygotowawczą do konferencji rozbrojeniowej, w skład której weszły państwa, należące wówczas do Rady, trzy wielkie mocarstwa z poza Rady (Niemcy, Ameryka i Sowiety) oraz państwa specjalnie w tej kwestji zainteresowane: Polska, Rumunja, Jugosławja, Holandia, Finlandja i Bułgaria. W skład komisji weszły dalej państwa, nowowstępujące do Rady, mimo, że państwa z niej wychodzące na podstawie specjalnej uchwały zatrzymały członkostwo. Od roku 1928 przystąpiły do współpracy trzymające się z początku zdala Sowiety. W komisji zatem zasiadało 29 państw.

Od maja 1926 do grudnia 1930 komisja odbyła 6 posiedzeń. Bardzo rychło jednak zaznaczyły się wśród poszczególnych państw silne przeciwnictwa zapatrywań. Jedne stanęły po stronie Anglii, która w osobie lorda Cecila wysunęła własny projekt konwencji, drugie opowiedziały się za kontrprojektem francuskim.

Projekt angielski zasadzał się na ograniczeniu zarówno sił czynnych jak i rezerw, oraz materiału czynnego i zapasowego, i wychodził z założenia, że obecne bezpieczeństwo jest wystarczające. W zbrojeniach morskich Anglija opowiedziała się za ograniczeniem tonażu według kategorii okrętów. Podobne stanowisko zajęły dominja angielskie, Ameryka, Holandia, państwa skandynawskie, Niemcy, Chiny i Sowiety — a w końcu również Włochy.

Francja, a z nią Polska, państwa Małej Ententy, Belgja, Japonja, Grecja i Finlandja wysunęły tezę uzależnienia rozbrojenia od bezpieczeństwa, które w przeciwnictwie do pierwszej grupy państwa te uważają jeszcze dzisiaj jako nie wystarczające. Zgłosiły one gotowość w danym razie do ograniczenia stanów wojsk na stopie pokojowej, przeciwne jednak są ograniczeniu rezerw i bezpośredniemu ograniczeniu materiału. Natomiast godzą się na ograniczenie budżetów wojskowych oraz pragną objęcia przepisami o lotnictwie także lotnictwa cywilnego z uwagi na łatwe do zmobilizowania cywilne lotnictwo niemieckie. W sprawie zbrojeń morskich są za ograniczeniem tonażu globalnego, a w tych ramach za możliwością swobodnego podziału tonażu na poszczególne kategorie według potrzeby. Poza tem w słusznym rozumieniu, że wszystkie przepisy rozbrojeniowe pozostałyby na papierze bez kontroli — Francja zaproponowała utworzenie stałego organu międzynarodowej kontroli, któryby pilnował wykonania konwencji.

Około tych dwóch stanowisk toczyły się gwałtowne walki, które w gruncie rzeczy uniemożliwiały posunięcie naprzód sprawy. Przypomnieć tu należy zwłaszcza dyskusję w sprawie zbrojeń morskich, a także zasadniczy spór o to, co ma iść w pierw, bezpieczeństwo czy rozbrojenie. Ostatecznie postanowiono, że komisja przygoto-

wawcza ma tylko ustalić metody rozbrojenia, a uchwaleniem cyfr zajmie się dopiero konferencja rozbrojeniowa.

Po raz szósty zebrała się komisja w roku 1929, po podpisaniu paktu Kellogga. Pakt ten oczywiście Niemcy i Sowiety wyzyskiwały dla udowodnienia swojej tezy, że bezpieczeństwo jest już dostateczne — mimo braku w nim sankcyj. Ostatecznie 9 grudnia 1930 przyjęto projekt konwencji, jednak z licznymi zastrzeżeniami poszczególnych państw. Przedtem, jak wiadomo, doszła do skutku konferencja i układ morski w Londynie.

Uchwalony przez komisję projekt ustanawia zasadę ograniczenia „o ile możliwości“ zbrojeń. Zawiera on ograniczenia stanów liczebnych pełniących czynną służbę formacyj wojskowych, oraz formacyj zorganizowanych na sposób wojskowy, czasu trwania służby wojskowej w wojskach poborowych, wydatków na utrzymanie, zakup i fabrykację materiału wojennego lądowego i morskiego, tonażu flot wojennych, lotnictwa wojskowego (aparatury w służbie czynnej i będących w bezpośredniej rezerwie) oraz całości wydatków rocznych na siły zbrojne.

Pozatem projekt konwencji przewiduje obowiązek ogłaszania całego szeregu danych, dotyczących siły zbrojnej oraz zakazuje używania na wojnie środków chemicznych i bakterjologicznych.

W tem wszystkim punktem bardzo ważnym będzie oczywiście sprawa kontroli i kwestja, jakie cyfry wstawi konferencja do projektu. Projekt konwencji ustanawia Stałą Komisję Rozbrojeniową. Członków jej mianować mają poszczególne rządy. Które z nich będą miały prawo nominacji, a także bliższe szczegóły, ustali konferencja. Podkreślić należy artykuł 50-ty projektu, dający każdemu kontrahentowi prawo uchylecia się od wykonywania zobowiązań konwencji w razie zmiany okoliczności, uznanej przez niego jako zagrożającej jego bezpieczeństwu narodowemu. Obowiązywać będzie jednak wtedy zawiadomienie o takim postanowieniu innych kontrahentów i komisji. Angielski projekt artykułu, stwierdzającego, że konwencja nie narusza w niczem postanowień rozbrojenia poprzednich traktatów, wzmocniony jeszcze został przez Francję i Polskę deklaracją, że dla pewnych państw, które powyższe traktaty podpisały, utrzymanie ich postanowień rozbrojeniowych jest warunkiem zasadniczym wykonania przez te państwa konwencji rozbrojeniowej. Jest rzeczą oczywistą, że przeciwko temu najbardziej protestowały Niemcy. Nie zdołały one jednak przeprowadzić swego stanowiska.

Nadchodząca konferencja rozbrojeniowa stanie się niewątpliwie — po ostrej walce, stoczonej w sprawie odszkodowań, której ofiarą padła nieodbyta dotychczas konferencja reparacyjna — drugim polem starcia polityki francuskiej z niemiecką. Zazębą się w tej walce również interesy i przeciwnictwa innych państw. O stanowisku i polityce Niemiec w tej sprawie pomówimy w jednej z najbliższych korespondencyj.

Jerzy Drobniak.

Walka o Mandzurję

Trójkąt chińsko - sowiecko - japoński — Czy zanosi się na wojnę między Japonją a Sowiecami? — Geneza wpływów rosyjskich i japońskich w Mandzurji — Metoda przemocy — Chiny nie ufają Sowiecom — Solidarność rasy żółtej? — Imperjalistyczny pochód Japonji

Zbrojny zatarg japońsko - chiński o Mandzurję, zatarg, którego Japonja nie uważa za wojnę, a Chiny piętnują jako naruszenie praw suwerennych chińskich do swoich prowincyj, jest zagadnieniem polityki międzynarodowej, mającym swoje dzieje i kryjaczem w sobie możliwość daleko sięgających konfliktów i zawiązań.

Zagadnienie mandzurskie przyrównać można do trójkąta, którego jeden bok oznacza prawowitego, choć nominalnego w wysokim stopniu właściciela tego terytorjum — Chiny, a dwa pozostałe boki oznaczałyby właścicieli użytkowników, mających w Mandzurji swoje strefy wpływów, a mianowicie Japonję i Sowiety. Północna część Mandzurji pozostaje pod wpływami Rosji, obecnie sowieckiej, południowa zaś stanowi sferę oddziaływania japońskiego.

Mandzurja, do niedawna słabo zaludniona, w części swej południowej zwłaszcza, pod wpływem pracy organizacyjnej Japończyków, stała się terenem kolonizacyjnym, przyczem osiedlają się przede wszystkim miliony Chińczyków, opuszczających przeludnione prowincje Chin właściwych, oraz Japończycy i Koreańczycy, przybywający z sąsiedniej Korei, byłego cesarstwa, stanowiącego obecnie prowincję japońską.

Utarło się przypuszczenie, że do zatargu chińsko japońskiego o Mandzurję, rozstrzygniętego w dziedzinie faktów na korzyść rządu w Tokio, wnieszą się Sowiety, obawiając się naporu japońskiego na swoją strefę wpływów. Przypuszczenie to jednak jest błędne. Sytuacja Japonji i Rosji w Mandzurji, oraz metody postępowania tych państw są pod wielu względami równoległe,

Zawiadomienie.

MINISTERSTWO POCZT I TELEGRAFÓW zawiadamia, że wyłączna akwizycja ogłoszeń do nowego

„SPISU ABONENTÓW PAŃSTWOWYCH I KONCESJONOWANYCH SIECI TELEFONICZNYCH W POLSCE“

(z wyjątkiem m. st. Warszawy) na rok 1932/33 została powierzona Polskiemu Towarzystwu Księgarni Kolejowych „RUCH“, które jest upoważnione do przyjmowania wszelkich ogłoszeń i reklam, oraz do pobierania za nie opłat.

Nowy spis zostanie wydany przez Ministerstwo we własnym zakresie działania, na satynowanym papierze, wyraźnymi czcionkami i w mocnej kartonowej oprawie i ukaże się w połowie r. b. w nakładzie około 140 000 egzempli. Poza spisem ogólnym otrzymują abonenci większych centrali jak: Łódź, Lwów, Kraków, Poznań i t. p. bezpłatnie spis dodatkowy w oddzielnym zeszycie, zawierający tylko abonentów danej centrali. Poza wspomnianym spisem żadne inne spisy wydawane nie będą.

Przedruk Spisu Abonentów w całości lub częściowo jest wzbroniony.

Zamówienia przyjmuje

i wszelkich wyjaśnień w sprawie adresów i ogłoszeń udziela piśmiennie na każde zapytanie

T-wo „RUCH“

Warszawa, Al. Jerozolimskie 63. Tel. 670-06 i 668-62.

ODDZIAŁY: Poznań, Kraków, Lwów, Łódź, Wilno, Gdańsk.

a wskutek tego zachodzi również w danym momencie pewna zbieżność interesów.

Jedno i drugie państwo zyskiwało swoje pozycje i koncesje w Chinach drogą siły. Znaczną część tych praw rosyjskich w Mandzurji odebrała Rosji Japonja po zwycięstwie w wojnie rosyjsko - japońskiej w roku 1905. Na podstawie układów, uznanych przez inne mocarstwa, linje kolejowe południowo mandzurskie z Kuang - Czeng - Ce do portu Artura, z Mukdena do Antung i kilku innych odcinków, stanowią własność japońską. Ponadto Japończycy mają prawo administrowania terytorjum szerokości 100 kilometrów, po 50 kilometrów po każdej stronie tych linii. W strefie tej znajdują się obfite kopalnie nafty w Fu - Szun i bogate pokłady rudy żelaznej w Pen - Si - Hu. Ponadto Japonja dzierżawi półwysp Kwantung z portem Dairen i Port Artura. Rosja ze swej strony zawarła w roku 1924 układ z rządem w Pekinie i Mukdenie w sprawie kolei wschodnio-chińskiej. Stanowi ona własność Chin, lecz znajduje się w ręku konsorcjum rosyjsko - chińskiego, a Sowiety mają tam swoich funkcjonariuszy i pobierają połowę dochodów.

Dalszym hłędem w ocenie konfliktu mandzurskiego jest przypuszczenie, że pociągnie on za sobą trwałą nieprzyjaźń między Japonją i Chinami i zbliżenie się tych ostatnich do Sowieców.

Czy to dopuszczalne?

(x) Kiedy przed czterema laty odbyły się wybory i do Sejmu wszedł jako poseł Warszawy prof. Roman Rybarski, złożył on natychmiast godność członka Rady Banku Polskiego, chcąc być całkowicie wolny w swych ruchach i nieskrępowany niczem w ocenie stosunków i rzeczy. Poza tem uważał, że członek Rady nie powinien piastować mandatu poselskiego.

Istotnie od powstania Banku Polskiego nie było dotąd wypadku, żeby członek Rady Banku był posłem.

Zmienia się położenie dopiero obecnie.

Pułkownik rezerwy, poseł sejmowy, wiceminister skarbu p. Adam Koc został mianowany komisarzem rządu w Radzie Banku Polskiego w charakterze członka tejże Rady. I nie nie słycać, żeby miał zamiar składać mandat.

Czy to jest zupełnie w porządku?

Stanowisko wiceministra spraw wojskowych zajmuje generał Składkowski, chodzący nieustannie w mundurze i jakby będący w służbie czynnej. Jest jednocześnie posłem, jakkolwiek Konstytucja wręcz stanowi, że wojskowy, piastujący mandat poselski, winien przejść do rezerwy.

Czem sobie to wszystko tłumaczyć?..

Napaść prasy niemieckiej na Polskę

(KAP). Ostatnio pojawił się w kilku niemieckich pismach, jak n. p. w berlińskiej „Kreuzzeitung“, „Augsburger Postzeitung“ i in., artykuł ich korespondenta górnośląskiego, zawierający

Mówiono również o sympatjach filozoficznych w nowym rządzie chińskim w Nankinie. W rzeczywistości jednak Chiny nie pragną poddawać się wpływow rosyjskim za cenę ewentualnej pomocy. Rezultatem obecnego zatargu będzie wrogi stosunek Chińczyków do wszystkich cudzoziemców i chęć ograniczenia ich przywilejów w Chinach.

Niejednokrotnie już po okresie tarć japońsko - chińskich następował moment zbliżenia pod hasłem solidarności rasy żółtej. Dlatego też Anglija, orjentująca się lepiej w sprawach Dalekiego Wschodu od Amerykanów, zadowolili się uspakajającymi oświadczeniami japońskimi w sprawie Mandzurji, gdy, przeciwnie, Stany Zjednoczone, rywalizujące oddawna z Japonją, próbowały poprzeć stanowisko Chin. Postępowanie Anglii może oznaczać dążenie do ponownego zbliżenia się do Japonji i Zacieśnienia stosunków rozluźnionych od momentu konferencji w Waszyngtonie.

Niewątpliwie Japonja dąży do wcielenia Mandzurji w skład swego państwa. Pod tym względem cesarstwo Wschodzącego Słońca postępuje metodycznie i konsekwentnie. Pochód zdobywczy, wychodzący z wysp japońskich, zagarnia obszary, stanowiące wraz z krajem macierzystym terytorjum skupione, dające się łatwo administrować i łatwo w razie niebezpieczeństwa obronić.

W. J.

wiadomości, przedstawiające Polskę w jaknajgorszym świetle. Autor pisze o rzekomym sprzedawaniu u nas handlarzom żywym towarem córek przez swych ojców, o wypadkach pozostawiania w porozumieniu uz takimi handlarzami członkini Misyj dworcowych, o tem wreszcie, że stan taki wywołany jest skrajną nędzą wschodniego chłopca polskiego, który, jak mówią statystyki, przeciętnie zarabia 15 groszy dziennie.

Po dokładnym zbadaniu sprawy w instytucjach Opieki nad Dziewczętami możemy stwierdzić, że szerzone przez prasę niemiecką, a uwłaczające Polsce w wysokim stopniu wiadomości, są zupełnie fałszywe. Nie jest znany wypadek sprzedania w Polsce córek przez ich własnych rodziców, ani też nie zdarzyło się, aby którakolwiek z członkini Misyj dworcowej pozostawała w porozumieniu z handlarzami żywym towarem.

Ogólna liczba ludności polskiej.

Warszawa, 28. 1. (PAT). Poprzednio podana liczba ludności Polski na podstawie II. spisu ludności, wynosząca 31 927 793 osoby, nie obejmowała — jak zaznaczyliśmy — wojska skoszarowanego. W ostatnich dniach dokonano obliczenia wyników spisu wojskowego i ustalono, że całkowita liczba ludności Rzplitej wynosi 32 120 020 osób.

Pewna część wojska skoszarowanego została przy telegraficznych doniesieniach omyłkowo złączona z ludnością cywilną. Wobec tego różnica między liczbą ludności całej Polski z wojskiem i bez wojska skoszarowanego nie daje całkowitej liczby wojska skoszarowanego.

O wybór nadzwyczajnej komisji śledczej z powodu nadużyć wyborczych w r. 1930

Warszawa, 28. 1. (Tel. wł.). W komisji administracyjnej rozpoczęły się obrady nad wnioskami „centrolewu” o wybór nadzwyczajnej komisji śledczej z powodu nadużyć wyborczych w r. 1930, oraz całej opozycji z powodu nadużyć przy wyborach uzupełniających w Przemyskiem w roku 1931.

Referent pos. Duch z B. B. zapewniał, że wybory odbyły się legalnie, a ewentualne protesty będzie rozpatrywał Sąd Najwyższy, który jest jedyną powołaną do tego instytucją, dlatego poseł Duch zaproponował odrzucenie wszystkich wniosków.

Pos. Wierczak (Klub Narodowy) stwierdził, że stanowisko referenta jest nieobiektywne i że stara się on obalić zarzuty tylko na podstawie raportów policyjnych. Konkretnie przytacza szereg wypadków w Siedle-

kiem, Radomskiem, w Olkuszu, gdzie dokonano nadużyć. Uzupełnią to relacjami z wyborów uzupełniających w Przemyskiem, gdzie protokoły, podpisane przez członków komisji obwodowych stały w rażącej sprzeczności z protokołami, które przedstawiono komisji okręgowej. Nadużycia te są powszechnie znane, to też Sejm powinien je rozpatrzyć, a tem bardziej, że Sąd Najwyższy z natury rzeczy nie rozpatruje nadużyć.

Po przemówieniu posła Dubois (P. P. S.), który przypomniał, że min. Składkowski przyznał się otwarcie, iż czynnik administracyjny brały w wyborach czynny udział, poseł Zahajkiewicz (Kl. Ukr.) wygłosił merytoryczne przemówienie, polemizując z referentem. Obrady odroczone do wieczora. (w)

Zatarg zarobkowy na Śląsku

Hutnicy odrzucają arbitraż — Górnicy chcą administrować kopalnią

Katowice, 28. 1. (Tel. wł.). Przedstawiciele pracodawców w przemyśle hutniczym na Śląsku odświadczyli, że poniedziałkowego orzeczenia komisji arbitrażowej, dotyczącego przedłożenia dotychczasowych poborów płac w hutnictwie do 31 marca, nie aprobuje.

Wczoraj wieczorem odbyło się w Katowicach posiedzenie komisji arbitrażowej w sprawie arbitrażu w górnictwie. Przemysłowcy wysunęli te

same postulaty niżeli płac, co w hutnictwie. W toku dyskusji p. senator Grajek zarzucił pracodawcom złą gospodarkę administracyjną, wobec czego z tamtej strony wysunięto koncepcję, ażeby górnicy sami objęli na próbę przez jeden rok administrację jednego przedsiębiorstwa, na co Grajek się zgodził.

Inżynier Mastke, który jest komisarzem demobilizacyjnym, oświadczył, że wyrok wyda dzisiaj o godz. 13. (w)

Alarmy niemieckie z Kłajpedy

o przygotowaniu zamachu stanu na autonomję okręgu kłajpedzkiego

Berlin, 28. 1. (PAT). Prasa niemiecka w alarmujących depeszach z Kłajpedy donosi o przygotowaniach nacjonalistów litewskich do zamachu stanu na autonomję okręgu kłajpedzkiego. Litewskie koła nacjonalistyczne zupełnie jawnie przyznają, iż po zakończeniu sesji genewskiej dokonany ma być zamach stanu, zmierzający do obalenia statutu Kłajpedy.

Miarodajne sfery kłajpedzkie uważają za konieczne zwrócić się do Rady Ligi z apelem, ażeby pod groźbę represji skłoniła rząd litewski do respektowania konwencji kłajpedzkiej. Dzienniki niemieckie apelują do rządu Rzeszy, ażeby ze swej strony wywarł nacisk na rząd litewski w kierunku powstrzymania go od zamachu na autonomję Kłajpedy.

Akademickie grupy lotnicze w Niemczech

Paryż, 28. 1. (PAT). „Matin” ogłasza poufne dokumenty z dn. 22-go czerwca 1931 r., pochodzące z min. Reichswehry a dotyczące ruchu lotniczego wśród studentów niemieckich. Dokumenty owe zawierają dyrektywy rządu Rzeszy co do organizacji akademickich grup lotniczych na uniwersytetach i wyższych uczelniach technicznych łącznie z poparciem materialnym z funduszy, przewidzianych budżetem państwowym. Dyrektywy te obejmują 16 punktów. Wszystko jest przewidziane, nawet zabezpieczenie studentów przed nieszczęśliwymi

wypadkami, z specjalnego funduszu rządowego. Profesorowie akademików lotników są członkami zw. b. oficerów. Rząd rozciąga stałe kontrolę nad działalnością akademickich grup lotniczych, żądając regularnego dostarczania każdego 31 miesiąca: 1) raportów co do liczby lotników, 2) wykazu nazwisk studentów lotników, 3) regularnych raportów o działalności w czasie ćwiczeń i 4) listy aeroplanów i motorów ze specjalnem uwzględnieniem tych, które były dostarczone lub pożyczone przez min. Reichswehry.

Przesilenia w rządzie austriackim

Dymisja kanclerza Burescha

Wiedeń, 28. 1. (PAT). Wczoraj popoł. gabinet dr. Burescha podał się do dymisji. Jako powód dymisji koła parlamentarne wymieniają fermenty w łonie stronnictwa chrześcijańsko-społecznego, a następnie nieuregulowanie stosunków w łonie większości rządowej.

Prez. Miklas przyjął dymisję i powierzył kanclerzowi Bureschowi misję tworzenia nowego gabinetu parlamentarnego. Mają być natychmiast podjęte rokowania celem szybkiego załatwienia przesilenia.

Wiedeń, 28. 1. (PAT). Omawiając

przesilenie gabinetowe, stwierdza dzisiejsza prasa poranna, że dotychczasowy min. spr. zagr. wicekanclerz Schober ustąpił definitywnie ze swego stanowiska. „Neue Fr. Presse” twierdzi nawet, że dymisja gabinetu Burescha nastąpiła właśnie w tym celu, aby doprowadzić do zmiany w min. spr. zagr. Dr. Schober przyniósł Austrii wielkie szkody. Szczególnie awantura z unją celną niemiecko - austriacką kosztowała Austrię niezwykle wiele. Metody stosowane przytem przez dr. Schobera, zraziły nie tylko Francję lecz i inne państwa.

Wydanie opinii o projekcie samorządowym

Warszawa, 28. 1. (Tel. wł.). — Na posiedzeniu komisji administracyjnej postanowiono zwrócić się do Związku Powiatów, Związku Miast i Związku Gmin Wiejskich, dalej do b. członków komisji trzech, która w roku 1924-25 pracowała przy prezydium Rady Ministrów nad reformą administracji, a to do Michała Bobrzyńskiego, rektora Stanisława Kasznicy

i b. ministra Stefana Smulskiego oraz do profesorów administracji: Bohdana Wasilutyńskiego w Warszawie, Kamienieckiego w Krakowie oraz Bujaka we Lwowie z prośbą o przesłanie w ciągu dni 10 swojej opinii o projekcie samorządowym. (w)

1 milion hitlerowców

Berlin, 28. 1. (PAT). Organ narodowych socjalistów „Voelkischer Beobachter” pisze, że do partii hitlerowskiej wstąpiło w ciągu grudnia ub.

r. 120.000 nowych członków, tak, że w najbliższym czasie stronnictwo hitlerowskie liczyć będzie milion członków.

Choroba angielskiego min. spraw zagranicznych

London, 28. 1. (PAT). Min. spr. zagr. Simon zachorował na grype. Jakkolwiek przebieg jej jest lekki, to nie jest pewne, czy min. Simon będzie mógł w sobotę wyjechać, aby zdążyć do Genewy na otwarcie konferencji rozbrojeniowej.

W poszukiwaniu „M. 2”

London, 28. 1. (PAT). Przy poszukiwaniach zaginionej łodzi podwodnej „M. 2” natrafiono na jakiś ciężki i wielki przedmiot, który, być może, jest korpusem łodzi.

Jak stwierdzono obecnie, załoga „M. 2” składała się z 7 oficerów i 53 marynarzy.

Liczba bezrobotnych w St. Zjednoczon.

Nowy Jork 28. 1. (PAT). Przewodniczący amerykańskiej federacji pracy Green określił liczbę bezrobotnych w St. Zjd. na 8.300.000 osób i przewiduje, że w roku 1932 liczba tych bezrobotnych spadnie do 6.000.000.

Zamachy na kościoły w Hiszpanji.

Madryt, 28. 1. (PAT). Pod wrota trzech kościołów w Saragocie podłożono naboże dynamitowe, których wybuchy spowodowały duże szkody materialne. Zamachy te są dziełem przewrotowców.

8 skrzyń petycji angielskich na konferencję rozbrojeniową

Genewa, 28. 1. (PAT). Przybyło tu z Anglii 8 skrzyń, zawierających 2 miliony petycji, skierowanych do komisji rozbrojeniowej. Petycje te złożone będą prezydentowi międzynarodowej konferencji rozbrojeniowej Hendersonowi przez miss Mary Dugman, przewodniczącą komitetu rozbrojeniowego międzynarodowych organizacyj kobiecych.

Postępowanie upadłościowe Widzewskiej Manufaktury.

Łódź, 28. 1. (PAT). Na wokandzie wydziału handlowego sądu okr. w Łodzi znalazła się sprawa Widzewskiej Manufaktury, która wniosła podanie o zarządzenie otwarcia postępowania upadłościowego, proponując wszystkim wierzycielom spłatę należności w wysokości 50 proc. bez kosztów i procentów w ciągu 2 lat, od 1 stycznia 1933 r. począwszy. Sąd przychylił się do podania Widzewskiej Manufaktury.

Biblioteka Watykańska znów zagrożona

Rzym, 27. 1. (PAT). Wobec stwierdzenia nowych zarysowań murów w sali katalog. Biblioteki Watykańskiej, przerwano narazie prace rekonstrukcyjne. Przystąpiono natomiast do ponownych oględzin i prac, mających na celu zabezpieczenie przedewszystkiem zagrożonych części murów.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 28. 1. 1932.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana. Z pożyczek państwowych handlowano tylko 5% Pożyczkę konwersyjną po 39% w placeniu przy braku materiału. Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obniżyły się nieco w kursie 8% listy dolarowe stare notując 76-75-76 w oddaniu, zaś 6% listy żytnie obracano po 12 1/2-12 1/2-12 1/2 w placeniu. Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano Bank Polski po 100.—. Reszta papierów w zaniebanu.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

Kurs w procentach nominalu:
5% Pożyczka konwersyjna 39 1/2% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 76-75-76% O.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 12.75-12.50-12.75 P.

Akcje bankowe.

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I. em. 100.— P.
Tendencja utrzymana.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 28. 1. 1932.

Warunki: Handel hurtowy, paryetel Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierćlitrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71.3 kg. (121 f. w. h.); 2) żyta po-

morskiego 69.95 kg. (119.1 f. w. h.); 3) pszenicy poznańskiej 74.8 kg. (127.1 f. w. h.); 4) pszenicy pomorskiej 74.35 kg. (126.4 f. w. h.); 5) jęczmienia poznań i pom.: a) 64 do 66 kg., b) 68 kg.; 6) owsa poznań i pom. 43.55 kg. (74.1 f. w. h.).

Ceny tranzakcyjne.
Żyto 1115 tonn par. Poznań . . . 22.50
Usposobienie stare . . . . .
Pszenica 30 tonn par. Poznań . . . 23.00
Pszenica 15 tonn par. Poznań . . . 22.75
Usposobienie słabe.

Ceny orientacyjne

Pszenica . . . . . 22.75—23.00
Usposobienie słabe.

Jęczmień a) 64-66 kg. . . . . 19.50—20.50
Jęczmień b) 68 kg. . . . . 21.00—22.00
Usposobienie słabe.

Jęczmień browarowy . . . . . 23.50—24.50
Usposobienie słabe.

Owies . . . . . 19.50—20.00
Usposobienie słabe.

Mąka żytnia 65% wł. work . . . . . 33.50—34.50
Usposobienie słabe.

Mąka pszenna 65% wł. work . . . . . 34.75—36.75
Usposobienie słabe.

Otreby żytnie . . . . . 14.50—15.00
Otreby pszenne . . . . . 14.00—15.00
Otreby pszenne (grube) . . . . . 15.00—16.00

Rzepak . . . . . 33.00—34.00
Gorzyczka . . . . . 33.00—40.00
Wyka latowa . . . . . 22.00—24.00

Peluszka . . . . . 21.00—23.00
Groch Victoria . . . . . 23.00—27.00
Groch Folgera . . . . . 29.00—32.00

Łubin niebieski . . . . . 13.90—14.00
Łubin złoty . . . . . 16.00—17.00
Ogólne usposobienie słabe.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 30 tonn, pszenicy 30 tonn.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.90 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 209.50 zł., gotówką 208.45 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.46 do 173.72 zł., gotówką 173.12 zł.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 28. 1. 1932.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjedn. tr.: 8.90; sp.: 8.92; kup.: 8.88.

Devizy:

trans. sprzed. kup.

Gdańsk 173.85 174.28 173.42
Holandia 359.55 360.45 358.65
London 30.90 31.10 30.80

Nowy Jork
kabel 8.923 8.943 8.903
Paryz 35.12 35.21 35.03
Praga 26.42 26.48 26.36
Szwajcaria 174.19 174.62 173.76

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% poz. bud. 31.75 32.25
4% poz. inwest. 83.00
5% poz. konw. 40.00
6% poz. dol. 56.50
7% poz. stabil. 56.25 54.60

Tendencja niejednolita.

Akcje w złotych:

Bank Polski . . . . . 0.00—101.00
Lilpop . . . . . 0.00—13.00
Tendencja mocniejsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 28. 1. 1932.

Pszenica marek 75-76 kg 235.00-237.00
Tendencja mocniejsza.

Żyto marek 72-73 kg. 195.00-197.00
Tendencja słabsza.

Żyto fr. wagon Berlin tr. i sp. 205.00
Tendencja słabsza.

Jęczmień brow 158.00-168.00
Tendencja bez obrotów.

Jęczmień pastewny i przemysłowy 153.00-158.00
Tendencja bez obrotów.

Owies marek 139.00-147.00
Tendencja spokojna.

Mąka pszenna 28.25-32.25
Tendencja mocniejsza.

Mąka żytnia 70% 27.25-29.40
Tendencja słabo utrzymana.

Ospa pszenna 9.60-10.00
Tendencja spokojna.

Ospa żytnia 9.60-10.00
Tendencja spokojna.

Groch Victoria 21.00-27.50
Groch drobny jadalny 21.00-23.50
Groch pastewny 15.00-17.00

Peluszka 16.00-18.00
Bób 14.00-16.00
Wyka 16.00-19.00

Łubin niebieski 10.00-12.00
Łubin złoty 14.50-16.00
Seradela no 23.00-29.00

Kuchy lniane 37% 11.70-11.80
Kuchy z orzecha ziemnego 12.50-12.60
Kuchy mielone (maczka) 12.20-12.30

Wyłoki suche paryt Berlin 6.60-6.70
Ś. ót Soya ekstrahowany 46% loco Hamburg 10.60-10.80
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Szczecin 11.90

Żółki ziemniaczane 12.50-12.60
Ziemniaki jadalne białe 1.50-1.60
Ziemniaki jadalne czerwone 1.70-1.90
Ziemniaki odenwaldzkie nieb 1.80-2.00
Ziemniaki inne żółte bez nerkowych 2.10-2.30
Ziemniaki fabryczne . . . . . 8 1/4-9 1/4 łg.
Uwaga do ziemniaków: Towar eksportowy powyżej notowań
Ogólna tendencja niepewna.

Złudzenie ministra skarbu

Przemówienie prof. Rybarskiego w komisji budżetowej

Na posiedzeniu komisji budżetowej, po exposé min. skarbu, p. Jana Piłsudskiego, zabrał głos poseł Rybarski (Klub Narodowy):

Ministerstwo skarbu jest ministerstwem dochodów publicznych, gdyż dochody z majątków państwowych właściwie nie wchodzi w rachubę. Profesor Lulek obliczył, że w ostatnich 6 latach majątki te przyniosły razem 752 milj., a wydano na dopłaty i na inwestycje 860 milj. Otóż jakie są realne widoki tych dochodów fiskalnych?

Według propozycji spadku danin publicznych i monopolu, należałoby się spodziewać, że do 1 kwietnia 1932 wpłynęła za ostatni rok 1.849 milj. Tymczasem na rok następny preliminuje referent 1.967 milj. Nie jest to całość obciążenia publicznego, dochodzi bowiem jeszcze podatek od lokali, który nie przechodzi przez budżet, a wynosi więcej o 12 milj. dalej fundusz drogowy, który preliminuje się na 28 milj., mamy specjalne podatki na Czerwony Krzyż i t. d. — 4 milj. Opłaty w min. sprawiedliwości mają dać więcej o 13 milj., w szkolnictwie wprowadza się olbrzymią ilość nowych opłat, dalej dopłaty samorządowe. Razem skromnie licząc, można powiedzieć, że jeżeli suma ogólnych dochodów skarbowych wynosiła 2.267 milj. na rok 1930—31, to na r. 1932—33 preliminuje się obciążenie tylko o 10 procent mniejsze.

Tymczasem z takimi tendencjami rozwojowymi trzeba się liczyć. Czy można bez zastrzeżeń wziąć rok 1930—31 za podstawę? Obliczyłem stopień spadku dochodów skarbowych w poszczególnych miesiącach 1931 w porównaniu z 1930 i z tego wynika, że w pierwszym kwartale od kwietnia do czerwca dochody wynosiły 84, a w pozostałych dwóch kwartałach około 80 w stosunku do dochodów z 1930 przyjętych za 100. Czyli, że spadek dochodu występuje silniej od lata r. z.

Siła płatnicza ludności

Siłę płatniczą ludności ilustruje obecne położenie gospodarcze. Przyjąwszy stan produkcji i obrotu w różnych działach życia gospodarczego w listopadzie, względnie w grudniu 1930 za 100, otrzymujemy następujący wskaźnik dla listopada lub grudnia 1931: Żelazo 59, stal 43, cynk 60, energia elektryczna 85, zatrudnienie w przemyśle przetwórczym 82, ładunki na kolejach 82, obroty w handlu zagranicznym 61, indeks akcyj przemysłowych 46, obroty izb obrachunkowych 66, złoto i waluty w Banku Polskim 83, dyskonto w Banku Polskim i w bankach akcyjnych 80, wkłady terminowe w bankach akcyjnych 51, bezterminowe 61, ogólny wskaźnik cen rolnych i przemysłowych 87. Czyli, że przewidywania niżki dochodów skarbowych nie dotrzymują kroku obniżeniu się siły gospodarczej ludności.

Nierealna polityka podatkowa

My niestety nie mamy dobrze zrobionego obliczenia dochodu społecznego, ale w każdym razie dochód społeczny obecnie w porównaniu z dobrymi latami spadł co najmniej do 60 procent. W średnim gospodarstwie chłopskim, nawet w dobrych latach według obliczeń instytutu Puławskiego, dochód czysty nie podpadał pod podatek dochodowy. Nie zawsze zdajemy sobie sprawę, jak naprawdę jesteśmy ubodzy i ten fakt trzeba uwzględnić w polityce podatkowej. Wracamy do zasadniczego zagadnienia. Spadł dochód społeczny, spadły ceny, zmniejszyły się obroty, ale ministerstwo skarbu podtrzymuje uparcie swoje ceny swoich towarów i wysokość obciążenia. W porównaniu z cenami monopolowymi, to nawet kartele wyglądają jak niewiniątka. Na pierwszym miejscu w wysokości cen idzie skarb, na drugim miejscu kartele przemysłowe, potem inne gałęzie przemysłu, a ostatnie miejsce zajmuje rolnictwo. Między obciążeniem ludności a jej siłą płatniczą wytwarza się przepaść, której nie usiłuje wyrównać obecny budżet min. skarbu.

Z podatku gruntowego chce się wy dostać w przyszłym roku więcej, niż wpływa obecnie. Z podatku przemysłowego chce się w przyszłym roku mieć 240 milj., gdy tymczasem w obecnym roku w najlepszym razie wpłynęła 241 milj. Niema więc miejsca na sławną niżkę. Zbyt optymistycznie liczy się podatek dochodowy. Również i podatki konsumpcyjne. Np. przyjmując się niżkę konsumpcji cukru o 5 procent, gdy tymczasem w listopadzie 1931 w porównaniu z 1930, zbyt wewnętrzny zma-

łał o 20 procent. W tych samych miesiącach spadek sprzedaży zapalek wynosi 29 procent. Preliminuje się wyższą podatek od drożdży, jakkolwiek jeszcze nie wniesiono ustawy podwyższającej ten podatek. Podobnie też i z opłat stemplowych chce się użyć 12 milj. więcej na podstawie ustawy, która dopiero ma być wniesiona. W ten sposób nie można uchylać budżetu.

Cła obliczone są ostrożnie na 150 milj., ale jednak w grudniu 1931 przyniosły one niewiele ponad 10 milj.

Monopole

Przechodzę do monopolów. Musiałem w tej sali staczać bezskuteczne walki o to, że personel jest za duży, a koszt dyrekcji zbyt wielki. Ten sam pan referent, który dzisiaj mówi, że przygotowuje się reorganizację, wtedy wykazywał, że zmniejszenie wydatków administracyjnych jest fikcją. "To trzeba było wcześniej zrobić. W planie finansowym monopolu tytoniowego nie widzę procentów od pożyczek. Skoro jednak Najwyższa Izba Kontroli wyraźnie w jednym miejscu zaznacza, że za podstawę kontroli musiała wziąć wewnętrzny plan gospodarczy monopolu, ponieważ plan wydrukowany w budżecie nie odpowiada rzeczywistości, to cały ten plan nam przedłożony, jest fikcją. Jest także rozbieżność taka, że myślnie uchwalili o 20 procent więcej personelu, niż w rzeczywistości było zatrudnionych, a nam mówiono, że tego nie można obniżyć!

Walka z nielegalną produkcją w monopolu spirytusowym, jest bardzo trudna.

Polityka kredytowa

Co do polityki kredytowej muszę oświadczyć, że jestem przeciwnikiem jakiegos moratorium, ale mając na względzie zadłużenie rolnictwa oraz stan różnych kredytów budowlanych, jestem głęboko przekonany, że nie obejdzie się bez tego, aby skarb, jako wierzyciel, nie przyniósł jakiegos wyrażonej ulgi, ponosząc pewne ofiary, czy to w procentowaniu, czy też w samym kapitale, np. przez zamianę tego w jakąś rentę. Chciałbym zapytać, gdy będzie mowa o Banku Gosp. Kraj., ile spółdzielnia mieszkaniowa na Alei Szucha wpłaciła własnego kapitału. (P. Polakiewicz: Dość dużo. Pos. Byrka: Ustawa o rozbudowie żądała 10 proc.). Dalej nasuwają się różne wątpliwości co do wpłaty ze skarbu śląskiego.

Minister skarbu jest opiekunem całego kredytu publicznego. Tymczasem robi się wiele rzeczy, które muszą prowadzić do podkopania kredytu.

Tylko dla „swoich“

Przed paru dniami przytoczyłem okólnik wojewody Kirtiklisa w sprawie kas komunalnych, że należy udzielać kredytu w znaczeniu wzrostu wpływów obozu rządowego. (P. Polakiewicz: To nie odpowiada prawdzie. Kto nie jest endekiem, nie dostanie kredytu w B. G. K.). Absolutnie do tych różnych „endeków“, którzy tam dostają kredyt, nie mogę się przyczynić. Obecnie mam tu okólnik, który nie ma tak silnego zabarwienia politycznego, ale jednak trzeba, ażeby p. minister w takie rzeczy wglądał. Wojewoda poznański 11-go stycznia rb. wysłał okólnik do kas komunalnych, ażeby w budżetach proponowano 2 proc. na cele kosztów izby wojewódzkiej. (P. Różka: Jest to organ kolegjalny, doradczy dla administracji). W statucie jest powiedziane, że kasy komunalne mogą tylko wyznaczać pieniądze na cele użyteczności publicznej. Nie wiem, czy izba wojewódzka jest użytecznością publiczną.

Co do B. G. K. poczekam jeszcze na sprawozdanie izby (P. Polakiewicz: Poco ciągle podrywać zaufanie do tego banku?). To, co ja mówię, widzi cała Warszawa. Poco w gmachu B. G. K. jest potrzebny skarbiec jeden z najlepszych w Europie, poco tam sala balowa, osobna sala bankietowa, meble inkrustowane srebrem i obicia po paręset złotych za metr. (P. Byrka: Ale nazewnictwo za to gmach jest bardzo pojedynczy!)

Omawiając sprawę pożyczki zapalczonej, mówca zaznacza, że nie została ona zużyta według planu. Referent wstawiła oprocentowanie tych 81 miljonów obligacji, ale zasadnicza rzecz jest ta, czy kupiono je na rynku wolnym, czy z funduszu F. Do preliminarza tego nie wprowadzono, kto więc tego pilnuje? Przy dzisiejszym kursie pożyczek skarb zrobiłby doskonały interes,

skupując tę pożyczkę (P. Hołyński: A ile walutby poszło zagranicę?) Dalej mówca domaga się przedstawienia bilansu sum obrotowych min. skarbu, gdyż bez tego nie można zorientować się

w stanie skarbu. Oszczędności w publikowaniu danych posuwa się tak daleko, że finanse państwa stają się tajemnicą, a to jest niebezpieczne.

Żydowski odgłos Brześcia

Wystąpienia żydowskie w sprawach politycznych bywają nieraz wykrętne i wyzywające zarazem. Ostatnią próbą, bardzo dobitnie łączącą w sobie te cechy, są wywody posła dr. Ozjasza Thona, prezesa Koła Żydowskiego, o „głoszone w żydowskim „Naszym Przeglądzie“ warszawskim z powodu powrotu sprawy brzeskiej do Sejmu we wniosku wszystkich stronnictw polskich o wyrażenie nieufności rządowi. Wystąpienie to godne jest pamięci. Pan Thon zaczyna tak:

„Nie potrzebujemy chyba składać osobnej uroczystej deklaracji, że się z „Brześciem“ w najmniejszej mierze nie solidaryzujemy. Daliśmy temu naszemu stanowisku wyraz stanowczy i niedwuznaczny wtedy, kiedy cała — słowem i wyraźnie: cała! prasa polska od jednego końca Rzeczypospolitej do drugiego najzupełniej milczała. To znaczy raczej: zamilkła. A zamilkła, jedni z przestraszenia, drudzy z pozdzwu, a znowu inni z samego przerażenia.“

Mniejsza już o te określenia, że jedni zamilkli z przestraszenia, a inni z przerażenia. Ważniejsze jest to, iż twierdzenie, jakoby kiedykolwiek po Brześciu cała prasa polska zamilkła, jest pospolitem kłamstwem, gdyż od pierwszych chwil po uwięzieniu pisma opozycji polskiej, zarówno na prawicy, jak na lewicy, wystąpiły przeciw Brześciowi, były konfiskowane, miały sprawy sądowe itd. Jeszcze ważniejsze, w tym wypadku szczególnym twierdzeń p. Thona, jest to, że gdy Żydom pragnie on niejako dać palmę pierwszeństwa w potępieniu Brześcia, rzeczywistość jest taka, że, nie mówiąc już o ostrożności pism żydowskich, gdy w Sejmie i w Senacie zarówno cała opozycja polska, jak grupy rusko-ukraińskie występowały przeciw Brześciowi, Żydzi milczeli. Takie odwracanie całkowitej prawdy jest istotnie wybitnym objawem żydowskiej obrotowości, szczególnie gdy to robi prezes Koła Żydowskiego, zaznaczający w podpisie tę swoją właściwość.

Jak Żydzi występują przeciw Brześciowi, nawet wtedy, gdy potrzebne im jest chwilowe zaznaczenie, iż są przeciwni temu, co się określa mianem Brześcia, świadczą słowa p. Thona:

„A gdyby nasz słaby głos mógł dotrzeć aż do samych wyżyn, z których się rzadzi, toby się tam słyszało nawet takie słowa: Brześć nie jest nazwą, która powinna być leżeć na linii Twojej twórczej pracy. Ona wogóle na linii twórczej genialności nie leży. Do niej mógłby trafić każdy — endek...“

Propaganda prof. Handelsmana

Piszą nam z Brukseli, co następuje:

14 bm. odbył się tu odczyt „propagandowy prof. historii na uniwersytecie warszawskim Handelsmana. Zaproszono kilkadziesiąt osób ze świata politycznego i naukowego. Prelegent mówił przeszło półtorej godziny monotonnym głosem i bardzo kiepską francuszczyzną. Po kwadransie na sali zapanowała beznadziejna nuda.

Prelegent posługiwał się niewielką mapą fizyczną, na której nie było granic Polski. Odczyt, przeładowany mnóstwem dat historycznych i faktów, miał na celu podnieść znaczenie „jedynego“ i pogniebić jego wrogów.

Toteż nie brako i ustępów o szkodliwej działalności Komitetu Narodowego w Paryżu i „antypaństwowej“ roli Stronnictwa Narodowego w obecnej sytuacji Polski.

Sluchacze, nie znający stosunków naszych, wyszli z tej „propagandy“ z uczuciem chaosu faktów i beznadziejnej nudy. Ci, co znają nasze stosunki, zwłaszcza z tego odbicia, jakie znalazły one w prasie belgijskiej, uśmiechali się dyskretnie, słuchając wywodów o zasługach „zbawcy“ i „twórcy“.

Odczyt, zatytułowany: „Polska polityka zagraniczna“, nie dał ani jasnego obrazu tej polityki, ani różnic, jakie dzielą nasze społeczeństwo w tej sprawie.

Obcy sluchacze przekonani się musieli, że obecna propaganda naszego M. S. Z. nie jest zdolna do niczego innego oprócz załatwiania przed obcem audytorjum porachunków „sanacji“ z jej przeciwnikami.

Jak wiadomo, prof. Handelsman jest żydowskiego pochodzenia.

Potępienie wyraża się zatem w ohydnie służalczym biciu pokłonów.

Dalszy przykład żydowskiego sposobu wystąpienia w tej sprawie dają zdania p. Thona, dotyczące p. Witosa:

„Dostał się w pole działania najgubniejszej pod względem ideologii i praktyki partji, jaka zagraża bytowi Polski, w orbitę endecji. I stało się, że Wincenty Witos ułaski się każdego profesorka, który umie z dziesięciu dobrych książek obcych urobić dziesiątą, kiepską, swoją. Nie utrzymał się wobec takiego Głabińskiego, skapitulował przed t. zw. inteligencją i zachwiała się w nim wiara we własny zdrowy sąd.“

Bezczelność uwag tego rabina krakowskiego o... profesorkach i o... takim Głabińskim mówi sama o sobie dostatecznie i uwypuklenie tego byłoby zbędne. A dalej mówi p. Thon:

„Niech to raz będzie wyraźnie powiedziane: Endecja zeruje w bezwstydnym sposób na tragedji brzeskiej. Jakos mieli ludzie ten zdrowy instynkt, ten estetyczny smak i to estetyczne odczucie, że się endeków nie wciągało w tragedję brzeską. Jakoby taka prawdziwa katharsis była za wysoką na endeką karłą postać. Unikano ich, nie widziano. A teraz oni się uczepili Brześcia, dali obrońców, których kategorii nie musimy podawać. Sformułowali szereg wniosków i interpelacji, jednak wszystko było tak dziwnie słabo ujęte, jakby się plyn podawało na sitku.“

Znowu w wyobraźni ludzkiej nie mieści się ani ta beczelność kłamstwa, z jaką p. Thon nie pamięta o męczarniach p. Aleksandra Dębskiego w Brześciu, ani ta beczelność przewrotności, z jaką przedstawiciel milczenia i służalstwa żydowskiego w sprawie Brześcia posiada, że wystąpienia obozu narodowego w tej sprawie były... dla niego za słabe.

Wszystkie te zaś kłamstwa i wykręty mają pokryć nędzne próby objaśnienia, dlaczego Żydzi w Sejmie dnia 20 stycznia rb. byli przeciw wnioskowi o wyrażenie nieufności rządowi, tak jakby ktokolwiek wogóle jeszcze temu się dziwił.

Warto zapamiętać takie wystąpienia prezesa Koła Żydowskiego, zarówno ze względu na te niegodne kłamstwa i wykręty, jakoteż ze względu na beczelność napaści na obóz narodowy polski, posuniętą tak daleko, że nigdzie zagranicą nie przypuszczano by nawet możliwości tak wyzywających wystąpień żydowskich.

Jan Kiepura

nie wystąpi obecnie w Poznaniu

Jan Kiepura, jak się dowiadujemy, nie wystąpi obecnie w Poznaniu. Wiadomość przykra, ale niestety prawdziwa. Pobyt swój w mieście naszym łączy mistrz z wypoczynkiem „generalnym“ po trudach amerykańskich. Poza to pragnie odpoczywać na wsi z dubeltówką w garści. Będzie to dla niego zaczerpnięciem nowych sił do dalszych trudów i triumfów na terenie berlińskim, gdzie ma śpiewać w przygotowującym się w „Ufic“ nowym dzwinkowcu.

Zgon J. A. Świąteczkiego

We wtorek, po ciężkiej chorobie rozstał się z życiem śp. Julian Adolf Świąteczki, prezes Stowarzyszenia Weteranów powstania 1863 r., poeta, historyk literatury i publicysta, jedna z najczcigodniejszych postaci naszego społeczeństwa.

HARTUJĄ GARDŁO
przeciw przeziębieniu, leczą zapanienie gardła **ŁAGODZĄ KASZEL**
DRAŻETKI BENGALSKIE
KARPINSKIEGO.

Powieść Sienkiewicza i polski elementarz — skonfiskowane!

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Szczytno, 26 stycznia.

Nasza biedna ziemia mazurska w ostatnich czasach wciąż daje znać o sobie. O swem życiu, które się składa — z udręceń. Gwałty przeciwpolskie — z Dębowcu, gwałty przeciwpolskie w Jedwabnie, istna rebelja hakatystyczna — w temże Jedwabnie przeciw władzom prokuratorskim, które przedsięwzięły w tamtych sprawach śledztwo — lista wydarzeń to dość już wszak długa. Widocznie jednak ziemi naszej nie dane jest znać spokoju: bo oto nowy incydent, tym razem w Jańsborku.

Ale nie odstępujemy od chronologicznej kolejności wypadków.

Już od ośmiu dni — od 18 stycznia — głównym wydarzeniem jest odbywający się w Niborku proces w sprawie rebelji w Jedwabnie, wdrożony w trybie uproszczonym, przed sądem przyspieszonym (Schnellrichter), a więc odbywający się wcześniej od procesów w sprawach wypadków grudniowych. O szczegółach procesu czytelnicy wiedzą już z telegramów prasowych, to też szczegółów tych powtarzać nie będę. Pragnę tylko stwierdzić, że proces ten jest jaskrawym zwiastującym tragicznych stosunków, w jakich lud nasz żyje: nie znajęcego żadnych wędzideł terroru i ucisku, stosowanego przez działające całkowicie w rękę z lokalnymi władzami niemieckie organizacje nacjonalistyczne. Charakterystyczne jest oburzenie, jakiego w sposób niemal jednomyślny dają wyraz przesuwały się przed sądem oskarżeni, przeciw aresztowaniu ich za to, iż dokonali „czynów patriotycznych”, przeciwstawiając się „bezczelnej polskiej propagandzie”. O ogromną wagę posiada oświadczenie najwyższego z pośród obrońców oskarżonych, adwokata dr. Völlmera z Królewca, który stwierdził, iż ostatnie, zwrócone przeciw władzy rozruchy w Jedwabnie zostały jego zdaniem przez rząd celowo sprowokowane. Teza ta posiada wiele cech prawdopodobieństwa: ludność Jedwabna i okolic jest przeswiadczona o tem, że władzom na manifestacjach „oburzonej przeciw Polakom ludności” zależało. Inna kwestja, że rozruchy, pochwycone przez sprawne hitlerowskie ręce, wyrosły rządowym inicjatorem ponad głowę. W powodzi alkoholu, którym dnia tego spłynęło Jedwabno (od władz żandarmerji poczynając, a na najpospolitszych łobuzach ulicznych kończąc), urosły one do rozmiarów wprost groźnych.

Udział w procesie, w roli oskarżonych, licznych osobników, uzależnionych od władz (gajowych, nauczycieli, rodzin żandarmów), a przedewszystkiem fakt kierowania rozruchami przez ziemianina Otto, który jest zastępcą landrata (starosty) na terenie sejmiku, a niedawna był również t. zw. wójtem (Amtsvorsteher) na okręg Jedwabno, tezę o sprowokowaniu rozruchów przez rząd wybitnie potwierdza. Nie przeczy jej również huraganowy ogień propagandowy tu-tejszej prasy niemieckiej, starającej się oskarżonych, a przedewszystkiem samego Otto, wybielić.

Ale nie uprzędzamy wypadków, nieukończony jeszcze przewód sądowy, mimo całej stronniczości wschodnio-pruskiego sądownictwa, zdoła jeszcze niewątpliwie wiele rzeczy nam rozświetlić.

Oto jednak w chwili, gdy proces w Niborku jest w pełnym biegu — nowe wydarzenia odwracają uwagę naszą w inną stronę. Wydarzenia te zaszły w innej znów okolicy naszej ziemi: w niemniej od powiatu niborskiego polskim powiecie jańsborskim.

W stolicy ruchu polskiego na Mazurach, powiatowem mieście Szczytnie, wychodzi znane i poczytne, szczerze polskie pismo „Mazur”. Pismo to wydrukowało, jako podarek noworoczny dla swych prenumeratorów, cztery książki: „Krzyżaków” Sienkiewicza, kalendarz ewangelicki na bieżący rok, zbiorek pieśni religijnych p. t. „Jutrznia” i polski elementarz. Wydawnictwa te nie były rozestane pocztą, lecz przez umyślnych posłańców, objeżdżających Mazowsze na rowerach, a to zarówno dlatego, że się to kalkulowało taniej, jak i z tego powodu, że przesyłki „Mazura” na pocztę (chcącej ludność od „polskiej propagandy” skutecznie odgradzić), bardzo często w niewytłumaczony sposób giną.

„Kurjera Poznańskiego”)

Parę dni temu całe Mazowsze zaalarmowane zostało podaną przez prasę niemiecką tłustym drukiem wiadomością, że w Jańsborku (Johannisburg) władze policyjne pochwyciły dwóch polskich agitatorów, rozwojących polską bibulę, złożoną głównie z „besondere Leib- und Magenlektüre”, powieści Sienkiewicza „Krzyżacy”. Obu „ptaszków” mieli najpierw ludzie z pośród publiczności wyciągnąć (herausholen) z kwatery i odpowiednio powitać (in gebührender Weise begrüßen), poczem dopiero zostali oni aresztowani, a bibulę ich skonfiskowano. Dzienniki piszą o ich „przestępstwie” z niesłychanym oburzeniem, a m. in. (w jednobrzmiącym, zamieszczonym przez całą tutęjszą prasę artykule), twierdzą, że „nie zdawali sobie oni sprawy z wagi swej zdradzającej działalności” (der Tragweite ihres volksverräterischen Tuns).

Wkrótce udało się o incydencie uzyskać bliższe szczegóły.

Dnia 20 stycznia dwaj młodzi kolporterzy, A. Kaliszewski i O. Szarkowski, objeżdżający na rowerach powiat jańsborski, zatrzymali się na nocleg w mieście Jańsborku. Zanocowali w hotelu „Mazurischer Hof”.

Około północy, gdy już dawno spali, obudziło ich mocne stukanie. Gromada żandarmów, oraz policjantów tajnych i mundurowych, przeprowadza rewizję. Zabrano im kwit na złożoną na dworcu w przechowalni, dalszą paczkę książek, poczem zostawiono ich w spokoju.

O godzinie drugiej w nocy zbudzono ich powtórnie: to właściciel hotelu domagał się, by natychmiast zaktować jego opuszcili. Nieoświadczeni chłopcy, nie zdający sobie z tego sprawy, że żądanie podobne jest bezprawiem, sterroryzowani przytem poprzedniemi odwiedzinami policji, ubrali się i wyszli z pokoju. Na korytarzu oczekiwali już jakieś podejrzane indywidua, które zaczęły ich bić. Chłopcy wyrwali się im z rąk i zbiegli na dół — i w sali restauracyjnej natknęli się na nową, czekającą na nich liczną bandę, która rzuciła się na nich z okrzykiem: „zabić tych psów na miejscu”.

Jak z podziemi wyłoniło się dwóch policjantów, ofiarując się im z opieką. Przerażeni chłopcy skorzystali z tej opieki skwapliwie. Policjanci odprawili ich... do aresztu.

Cała historia była najwidoczniej

Czy ma Pani mało trosk?

Czyż więc nie leży w interesie każdej z nas zapobieganie wszelkim zbytecznym i przykrym wypadkom w rodzinie? Gdyby każda matka to sobie uświadomiła to z pewnością nie mieliśmy tyle wypadków zachorzeń dzieci, jak to obecnie ma miejsce. Przeważnie bowiem dopiero wtedy jesteśmy poważnie zanepokojone, gdy już całkiem ostro występują u dzieci tak groźne niedomagania, jak: szkarlatyna, dyfteryja itp. Dziś zatem więcej, niż kiedykolwiek koniecznym jest zapobieganie tym schorzeniom w porę, zwracając już baczną uwagę nawet na najdrobniejsze chorobliwe objawy, gdyż zazwyczaj nieznaczne napozór niedomagania sygnalizują poważne schorzenie. Nader dobitnym tego przykładem służy wypadek, jaki opisuje nam p. A. Kaucke. *Lódź, Rokicińska 8.* Píše ona m. in.: „Mój mały synek był zawsze bardzo biały, na co nie zwracałam początkowo uwagi. Po jakimś czasie zaczęła występować ropa z jednego uszka i na oczku pokazały się małe przys-

czyki. Wówczas dopiero poradziłam się lekarza, który powiedział mi, że to wszystko powstaje z anemji. Ponieważ dowiedziałam się, że Emulsja Scotta działa bardzo dobrze przy anemji, to zdecydowałam się na przeprowadzenie kuracji tym preparatem. Rzeczywiście skutek był nadzwyczajny: ropa z uszka przestała występować, przyszytki z oczka znikły i bledność także. Chłopiec tak się przyzwyczaił do Emulsji Scotta, że sam przypominał mi o swoim mieczku. Takie pełne zapału sady o Emulsji Scotta usłyszeć można z ust wielu tysięcy matek we wszystkich krajach świata. I nie dziwnego bowiem każda matka dobrze wie, że Emulsja Scotta, dzięki swej wysokiej zawartości w tamnin A i D, znakomicie wzmacnia organizm dziecka i czyni go odpornym przeciwko zakażeniu, przeziębieniu i wszelkim chorobom zakaźnym. Spróbujcie i przekonajcie się same! Do nabycia we wszystkich aptekach i drogeriach. Dla naszych dzieci rzeczywiście niema nic lepszego! nw 8134

I. zebranie komitetów parafjalnych do niesienia pomocy bezrobotnym

W sali Hotelu Rzymskiego odbyło się pierwsze zebranie członków komitetów parafjalnych miasta Poznania do niesienia pomocy bezrobotnym. W przepełnionej sali zagał obrady p. prezes Samulski, jako przewodniczący prezydium Komitetu do niesienia pomocy bezrobotnym na miasto Poznań. Należy podkreślić, że w głównej mierze zebrane były panie z stowarzyszenia św. Wincentego a Paulo przy poszczególnych parafjach, na których spoczywa olbrzymia część pracy w komitetach parafjalnych. Sprawozdanie z czynności komitetu wygłosił dyrektor Związku Towarzystw Dobroczynności „Caritas” ks. Wotkowski. Mówca apelował o przesyłanie ścisłych statystyk z poszczególnych komitetów parafjalnych w celu umożliwienia komitetowi na miasto Poznań przeprowadzenia ścisłych ewidencji. Apelował o dalszą pracę kwestarską po domach, prosząc zebranych by nie zrażali się ewentualnymi przykrościami. Sprawozdanie kasowe zamknięte w końcu grudnia wykazuje 75,263 zł w dochodzie, a w rozchodzie przeszło 42 tys. deficytu, na które niema pokrycia. W sumach dochodowych zauważyć się daje tylko 1,5 tys. zł. przekazanych z komitetu wojewódzkiego, podczas gdy magistrat miasta Poznania wpłacił na ten cel 30 tys. zł.

Podczas dyskusji podkreślono na wstępie dziwne stanowisko wojewódzkiego komitetu do niesienia pomocy bezrobotnym, który jakoby spodziewał się tego, że społeczeństwo samo dostarczy funduszy na utrzymanie bezrobotnych. Rząd — jak wiadomo — wyasygnował na pomoc tę na miesiąc grudzień i styczni sumę 10 milionów złotych, z której rzypadałoby na Poznań 330 tys. zł. Stwierdzić należy, że do komitetu wojewódzkiego wpływają ofiary na bezrobotnych, składane w urzędach państwowych jak kolejarzy, zakłady umundurowania, monopole państwowe itd. Sumy te przelewa się do Warszawy, mimo, że w Poznaniu, gdzie pieniądze się zbiera potrzeba gwałtownie pomocy finansowej dla utrzymania pracy w poszczególnych komitetach.

Z zalem i rozgoryczeniem pewnym podkreślano ustosunkowanie się władz administracyjnych do komitetów parafjalnych, które przecież tak dużo pracy i kłopotów odbierają władzom administracyjnym.

Pozatem podczas dyskusji zebrani z wielką zyczliwością podawali do wiadomości prezydium pewne bardzo pouczające spostrzeżenia z praktyki. Przy tej sposobności potrącono o sprawę nieprawdopodobnych, a złośliwie rozszywanych zarzutów przeciw Towarzystwu „Caritas”. Są to wymysły podejrzanych jednostek, i organizacji, które w sianiu niezadowolona mają widoczny i przejrzysty cel. Podkreślano też, że być może, iż chodzi tu o utrudnienie pracy tym czynnikom, które wywodzą się albo bardzo blisko współpracują z akcją katolicką.

Po różnych wyjaśnieniach p. prezes Samulski solwował zebranie i podkreśliwszy poważny przebieg obrad wskazał na pożyteczność takiej konferencji zawiadamiając zebranych, że następna konferencja odbędzie się za 4 tygodnie. Dziękując przedstawicielom komitetów parafjalnych gorąco za dotychczasową pracę, apelował mówca, by członkowie tychże nie ustawiali w ciężkiej i ofiarnej dotychczasowej pracy, tak koniecznej, by przeżyć niezwykle trudny okres jaki ludność naszego miasta przeżywa. (k)

NIECH NIKOGO NIE ZBRAKNIJE — W KARNYCH SZEREGACH O. W. P.!

Wiek pracy pedagogiczno-charytatywnej

Z okazji 100-lecia istnienia wojewódzkiego Zakładu dla Głuchoniemych w Poznaniu odbyła się dzisiaj przed południem podniosła uroczystość, która wszystkim uczestnikom, a przedewszystkiem głuchoniemym w trwałej pozostała pamięci. O godz. 10-tej uroczyste nabożeństwo w kościele zakładowym św. Kazimierza odprawił J. Em. Ks. Kardynał - Prymas, który następnie przemówił w podniosłych słowach. Ks. Kardynał - Prymas wskazał na wzniosłość pracy około kształcenia i wychowywania głuchoniemych. Dostojny mówca podkreślił, że Chrystus był nauczycielem i uczył rzesze prawd świętej wiary. Z Chrystusem rozpoczyna zakład dalszą swą pracę i święci uroczysty swój jubileusz. Wskazał, że dopiero szkoła słowa Chrystusa wprowadzić może w życie głuchoniemego nie drogą cudów jak to czynił Chrystus, ale drogą pedagogicznej nauki, przyswajając nieśczęśliwym naszym bliźnim dźwięki mowy i umiejętność czytania i pisania. Na zakończenie Ks. Kardynał - Prymas udzielił błogosławieństwa.

Uroczysta akademja odbyła się w pięknie przybranej zieloną salą, wypełnionej po brzegi. Przybyli J. Em. Ks. Kardynał - Prymas w towarzystwie ks. szambelana Mędlęwskiego i ks. kanonika Jęska. Akademję rozpoczęło „Gau-de Mater” odśpiewane przez chór państwowego seminarjum nauczycielskiego i kursu nauczycielskiego męskiego pod batutą p. prof. Nowaka. Następnie ks. dyr. Sulek, jako gospodarz zakładu powitał zebranych podniosłym przemówieniem kończąc je okrzykiem na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej. Okrzyk ten podjęli także głuchoniemi orientujący się o wypowiedzianych słowach z ruchu ust. Nastąpiły przemówienia przedstawicieli władz i organizacji. P. starosta krajowy p. dr. Begale przema-

wiał w imieniu marszałka sejmiku wojewódzkiego p. adw. dr. Banaszaka i starostwa krajowego jako bezpośredniej władzy. Wypowiedział uznanie kierownikowi zakładu ks. dyr. Sulkowi i decernentowi zakładu p. radcy kraj. Szyzce, podkreślił wysokie kwalifikacje grona nauczycielskiego i zapewnił, że samorząd wojewódzki będzie nadal popierał nauczanie głuchoniemych i o-toczył zakład opieką. W mieniu miasta przemawiał p. prezydent Ratajski podkreślając, że miasto związane jest ściśle z dół i niedolą zakładu. Następnie przemawiali pp.: Opato, dyr. Państwowego Zakładu głuchoniemych i ociemniałych w Warszawie ks. prof. dr. Mazurkiewicz jako proboszcz parafji, dyr. Fischach z zakładu głuchoniemych w Kościanie, ks. kanonik Nasiorowski dyr. zakładu głuchoniemych w Łodzi, Rysiński z Warszawy jako przedstawiciel stowarzyszenia nauczycieli szkół głuchoniemych, emeryt - nauczyciel p. Prauziński i p. Mazur nauczyciel głuchoniemych w Kościanie.

W imieniu głuchoniemych przemawiali: głuchoniemy p. Woźniak, p. Niemir i p. prezes Grabarz, imieniem stowarzyszenia głuchoniemych w Bydgoszczy.

W dalszym ciągu akademji odczyt na temat „Ewolucja poglądów na głuchoniemego w ciągu wieków” wygłosił p. prof. dr. Głogowski.

Potem nastąpiła lekcja pokazowa nauczania głuchoniemych w klasie I., którą przeprowadził nauczyciel głuchoniemych p. Lorkiewicz. Później p. prof. dr. Kurpisz zagał pogadankę okolicznościową ze starszymi wychowankami.

Po zakończeniu akademji J. Em. Ks. Kardynał Prymas w jednym z budynków zakładu otwarł wystawę prac głuchoniemych. (k)

Masoviensis.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wydanie Hałasa władzom polskim

Domniemany zabójca s. p. Jankowiaka jest już na granicy i będzie wydany w najbliższym czasie

Nasz korespondent w Zbąszyniu telefoniuje:

Wiadomość o tem, że domniemany zabójca s. p. Jankowiaka, Leon Hałas, został wreszcie wydany władzom polskim i będzie w najbliższym czasie przetransportowany do Poznania — wywołała w Zbąszyniu duże zainteresowanie, zupełnie zrozumiałe, bowiem wydanie Hałasa nastąpi właśnie w naszym mieście. Oczekiwało się z niecierpliwością z dnia na dzień specjalnego zawiadomienia, jak dotychczas napróżno.

Dopiero teraz tutejsze władze bezpieczeństwa poinformowano, że wydanie Leona Hałasa nastąpi przypuszczalnie w czwartek t. j. w dniu dzisiejszym. Ze wspomnianym wydaniem związane są różne formalności i wiadomo narazie, czy zdoła się je załatwić w ciągu jednego dnia, dlatego

też liczyć się należy z pewną zwłoką.

W każdym razie Leon Hałas znajduje się już na granicy polskiej i, jak się dowiaduje, odbył podróż zupełnie normalnie, a że trwała ona tak długo — zwłaszcza sama sprawa wydania przez władze francuskie — trzeba to położyć na karb skomplikowanej procedury międzynarodowej w tego rodzaju wypadkach. W każdym razie nie ulega wątpliwości, że Leon Hałas znajdzie się w rękach polskich najpóźniej do dnia 1 lutego, zatem do poniedziałku. Wspomniany termin jest ostateczny i nieprzekraczalny.

Hałasa transportuje policja niemiecka, która odebrała go z rąk francuskiej, a przekaże polskiej. Natychmiast po załatwieniu tego będzie przewieziony do Poznania i oddany do dyspozycji sędziego śledczego.

Jak powiększyć Polskę o 7000 ha

Interesujące szczegóły ciekawego projektu, dotyczącego naszego wybrzeża morskiego.

„Dar Pomorza“ na równiku

Dalsze przygody naszych młodych wilków morskich w podróży dokoła świata.

Jak wygląda w Lake-Placid

Liczne fotografie z terenu zimowej olimpiady w Ameryce oraz wiele innych ciekawych aktualności i artykułów przynosi najnowszy (5-ty) numer tygodnika „Justracja Polska“

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy. Nabyć można u kolporterów ulicznych w kioskach dworcowych „Ruch“ w księgarniach oraz w agenturach naszych. Miesięczny abonament 1,50 zł kwartalnie 4 — zł bez kosztów przesyłki. — Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań, św. Marcin 70).

Kto zamordował?

Wykrycie zbrodni po ośmiu latach

Nasz korespondent toruński (wd) donosi:

W 1924 r. w Toruniu zaginęła w zagadkowy sposób mężatka Władysława Szymańska. Wszelkie poszukiwania nie dały żadnego wyniku. Krążyła po mieście pogłoska, że Sz. zbiegła od męża, z którym żyła w niezgodzie.

Dopiero po upływie roku przypadkowo znaleziono w jednej z miejscowości pod Toruniem w stawie zwłoki kobiety, w której rozpoznano Szymańską. Przypuszczano, że padła ona ofiarą zbrodni, nie było jednak żadnych poszlak, któreby naprowadziły na ślad mordercy.

Dopiero w tych dniach, po długich poszukiwaniach policja zdobyła pewne poszlaki, że tą zbrodnię mógł popełnić mąż zmarłej, Leon Szymański, mieszkający dotąd w Toruniu. Sz. aresztowano i toczące się śledztwo wykaże ile w tem jest prawdy.

KALENDARZYK

Czwartek, 28 stycznia 1932.

Słońce: wschód 8,43; — zachód 16,28; — długość dnia 8 godz. 45 min.

Księżyc: wschód 23,19; — zachód 9,34; — przed ostatnią kwadrą

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana — 1 st. C., pochmurno, wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne wysokie 771 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 4 st. C., najniższa — 1 st. C.

Kal. rzk.: Walery; jutro Franciszek Salezy.

Kal. słow.: Radomir; jutro Zdzisław.

Lekarska Poradnia Przedślubna Polskiego Tow. Eugenicznego, św. Marcin nr 59, I. ptr. udziela porad bezpłatnie. — Kobiety: w poniedziałki od

godziny 17—18; mężczyźni: we wtorki o godzinie 17—18.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka im. K. Marcinkowskiego w „Bazarze“ przy ul. Nowej. — Apteka 27 Grudnia 18

Wilda: Apteka „Pod Koroną“, Górna Wilda nr. 61.

Jeżyce: Apteka „Pod Gwiazdą“, ul. Kraśzewskiego 12.

Lazarz: Apteka Lazarska, ul. Małeckiego, nar. ul. Strusia

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Sodalicia św. Piotra Klawera** dla katol. misyj afryk. W czwartek, 4 lutego o godz. 19 odbędzie się w kościele O. O. Franciszkanów nabożeństwo misyjne z wystawieniem Najśw. Sakramentu i kazaniem.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Posiedzenie Rady miejskiej** odbędzie się w sobotę, dnia 30 bm. o godz. 6 popoł. Porządek obrad: 1) Ogólny pogląd na budżet na rok 1932-33, oparty na uchwałach komisji finansowej. 2) Generalna dyskusja. 3) Przyjęcie budżetu na rok 1932-33.

— * **Poznański Oddział Zrzeszenia Lekarzy Weterynaryjnych R. P.** Walne zebranie odbędzie się dnia 31 bm. o godz. 11 w sali restauracji „Continental“.

— * **Katolickie Koło Pań.** Zebranie plenarne odbędzie się 29 bm. o godz. 17 w sali księgarni św. Wojciecha, Al. Marcinkowskiego 22. Na porządku obrad referat p. Liebekowej n. t. „Nędza moralna dzieci“.

— * **Związek Urzędników Kas Komunalnych i Komunalnych Kas Oszczędności** Województwa Poznańskiego i Pomorskiego. Główny zjazd odbędzie się w Poznaniu na sali Starostwa Krajowego, Al. Marcinkowskiego 29 w sobotę, dnia 6 lutego. Na porządku obrad znajdują się m. in. bardzo aktualne wykłady.

— * **Tow. Przemysłowe (Stary Przemysł.)** Zebranie miesięczne odbędzie się 29 bm. o godz. 20 w salce Związku Towarzystw Kupieckich przy ul. Zwierzynieckiej 12. Referat wygłosi p. red. Grudziński p. t. „Znaczenie psychologii gospodarczej dla zwalczania kryzysu i bezrobocia“.

ŻYCIE AKADEMICKIE

— * **Akademickie Koło Trzemeszlian przy Uniw. Poznańskim** podaje do wiadomości, iż zarząd A. K. T. na rok akademicki 1931-32 ukonstytuował się w następującym składzie pp.: Jacek Strzyżewski — prezes. Edmund Klimacki — wiceprezes, Teodor Barczak — sekretarz, Marjan Skoczyński — wicesekretarz, Edmund Dzikowski — skarbnik, Sylwester Smykowski — wiceskarbnik, Władysław Iwaszek i Tadeusz Linetty — gospodarze. Wszelką korespondencję uprasza się przysyłać pod adresem: Akademickie Koło Trzemeszlian — Coll. Minus, skrzyżka Koła.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Tow. gimn. „Sokol“ Poznań-Śródmieście.** Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się w czwartek, 4 lutego o godz. 19.30 na małej sali Domu Katolickiego na Śródmieście.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Nowy kurs dekoracji wystaw reklamowych** rozpocznie się w pierwszych dniach lutego. Informację udziela Związek Zawodowy P. K. P. B. B., ul. Podgórna 12 b. Tel. 22-88.

WYKŁADY

— * **„W Krainie Serbołużyczan“.** Na temat powyższy w części II swego wykładu p. t. „Z wędrówek po kraju Serbołużyczan“ mówić będzie ks. Antoni Ludwicki o godz. 20 w sali 17 Coll. Minus (Uniwersytet Poznański, Wąły Wazów 26). Wykład będzie bogato ilustrowany przesłanymi obrazami świetlnymi, przyczem na zakończenie chór „Harmonia“ odśpiewa kilka pieśni serbołużyckich.

WIECZORY, KONCERTY

Ogłoszenia i uwiadomienia o balach, wieczorkach tanecznych, zabawach karnawałowych, herbatkach i bridgeach z tańcami oraz wszelkich tym podobnych przedsięwzięciach kierować należy do administracji pisma naszego, a nie do redakcji.

Wszystkie te doniesienia podawać będziemy stale w dziale „Kronika towarzyska“ Punktualne zamieszczenie ich poręczymy możemy tylko w tych wypadkach, gdy nastąpi poprzednie porozumienie się między organizatorami odnośnych przedsięwzięć zabawowych a naszą administracją.

Przy nadsyłaniu tych doniesień na drodze listownej podać należy dokładny adres i numer telefonu tej osoby, z którą administracja nasza mogłaby porozumieć się co do bliższych szczegółów, odnoszących się do zamieszczenia nadesłanego uwiadomienia.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Publiczna Szkoła Doksztalająca Zawodowa w Poznaniu** przy ul. Bergera 5 przypomina wszystkim pracodawcom, zatrudniającym uczniów elektrotechnicznych, iż nauka dla uczniów zawodu elektrotechnicznego rozpocznie się od lutego. Nowoprzyjętych uczniów należy niezwłocznie zgłosić w sekretariacie szkoły, pokój 6 a, na szkolnym formularzu.

— * **Z Tow. b. żołnierzy 1 pułku strzelców Wielkopolskich.** Na rocznym walnym zebraniu wybrano nowy zarząd w następującym składzie pp.: Budziński — prezes, Kościelniak — wiceprezes, Treumann — sekretarz, Marczewski — skarbnik, Dąbrowski — zast. sekretarza, Tasiemski i Szulc — lawnicy. Ze sprawozdań wynika, że tow. rozwija się mimo trudnych warunków korzystnie, a braterstwo między członkami, nawiązane w szeregach ochotniczych 1 pułku poznańskiego na polach walki pod Lwowem, Leszkiem, nad Berezyną i Wisłą, nadal istnieje i łączy. Adres sekretarza: W. Treumann, Poznań, ul. Stroma 6.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Znowu motyl.** Małutki Kaziu Grenda, zamieszkały przy ul. Słowackiego 18 przyniósł nam do redakcji motyla, schwytanego o tak wczesny porze. Jest to w przeciągu trzech dni drugi już wypadek.

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Ciężki wypadek przy pracy.** Ciężkiemu wypadkowi przy pracy uległ 21-letni fernal Stanisław Szczepaniak z Modrzy w powiecie poznańskim. Podczas zwożenia mierzwy czterokonnym zaprzęgiem nalożony wóz wpadł do głęboko wyjechanej koleji wozu w chwili, gdy Szczepaniak przejeżdżał obok chlewu. Wóz przechylił się gwałtownie i przygniótł Szczepaniaka do muru. Nieszczęśliwego, który doznał dwukrotnego złamania ręki, zgnięcia klatki piersiowej i poranienia, przewieziono po oparzeniu przez p. dr. Białego z Stę-

Bóle w żołądku, ściskanie w dolku, obstrukcję gnicie w kiszkiach, gorycz w ustach, zle trawienie, bóle głowy, obłożony język, bladą cerą łatwo usunąć, stosując często wodę gorzką „Franciszka-Józefa“ i biorąc wieczorem przed uduaniem się na spoczynek pełną szklanek takowej. Żądać w aptekach i drog. nw 8 246

szewa Pogotowie Lekarskie (tel. 55-55) do szpitala Przemienienia Pańskiego, (k.)

— * **Samobójstwo.** W lecznicy dla chorych na płuca w Kowanówku pod Obornikami zastrzelił się z rewolweru 27-letni pomocnik kupiecki z Bydgoszczy Stefan Hempel. Przyczyny samobójstwa nie stwierdzono. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Włamanie do świątyni.** W nocy nieznanymi złościami włamali się do kościoła parafjalnego w Czaczu (pow śmigielski). Otworzyli oni wytrychem skarbnikę i skradli z niej 5 zł. Zostali jednak spłoszeni i zbiegli nieopoznani, pozostawiając 25 różnych wytrychów. (k.)

KRONIKA SĄDOWA

— * **8 lat za śmiertelny strzał.** Rybak Świniarski z Wapierska pod Lidzbarkiem, który był dzierżawcą rybołówstwa na rzece Wli (Wla), zauważył pewnego dnia, że ktoś założył tamę i zatrzymał ryby. Pewnej nocy wybrał się S., zabierając z sobą nabiałą fuzję, na stróżowanie. Dochodząc do rzeki, zauważył śpiącego na łacie Kaszubowskiego, mającego przy sobie również fuzję. S. podszedł, odebrał mu fuzję i cofnął się. W tem zbudził się K. i zerwał się z swego legowiska. W tej chwili S. wypalił do niego z odległości kilku kroków i położył go trupem na miejscu. Sąd okręgowy w Brodnicy skazał S. za popełnione zabójstwo na 8 lat ciężkiego więzienia. W rozprawie przed sądem apelacyjnym w Toruniu oskarżony twierdził, że fuzja wypadła, mimo jego woli, czego jednak nie mógł potwierdzić brat oskarżonego, który krytycznie, nocy był razem z oskarżonym nad rzeką. Sąd apelacyjny zatwierdził wyrok pierwszej instancji (x).

— * **Banda złodziejska za kratami** Na wokandzie sądu grodzkiego w Poznaniu znalazła się wczoraj sprawa Karola Sawali, C. Biskupskiego, W. Koniecznego, F. Wiszanowskiego, E. Tyłki, F. Marka i Edwarda Jankego. Pierwsi trzech tworzyli szajkę złodziejską, dokonującą całego szeregu włamań połączonych z kradzieżą. Według aktu oskarżenia włamali się oni nocą do restauracji przy Rynku Śródeckim 15, skąd udało im się skraść gramofon z płytami wartości 150 złotych. Innym znowu razem włamali się do kiosku p. M. Silacza na Zawadach, zabierając kilka butelek wina, które zaraz wypili. Z pewnego mieszkania skradli kasety w mniemanu, że znajdują się w niej większa ilość gotówki, tymczasem znaleźli w niej 11 złotych. Ekspedjencie P wyrwali torbki, zawierającą 50 zł, a kupcowi Tilgnerowi (Szkolna 2) granatowe ubranie. W czasie ucieczki wpadli jednak w ręce policji z IV komisariatu. Oskarżeni starają się obecnie wszelkimi sposobami wyłgać, twierdząc, że są niewinni. Zeznania świadków obciążyły ich jednak tak, że sąd wymierzył Koniecznemu 6, Biskupskiemu 5 i Sawali 3 miesiące więzienia. Edmund Tyłko zasądzony został na 14 dni. Wszystkich innych sąd dla braku dowodu uwolnił od winy i kary. (z.)

Z WIELKOPOLSKI

— * **Września.** (Z Tow. śpiewu „Lutnia“) Tow. śpiewu „Lutnia“ urządził w święto 2 lutego przedstawienie teatralne, dając wesołą komedię Ruczkowskiego pt. „Wesele Fonia“. Dzięki sprzyjstym reżyserji przedstawienie to jest doskonale przygotowane i stanowić będzie bardzo miłą rozrywkę wśród obecnego karnawału. „Lutnia“ jest wielce zasłużonym towarzyszem, działającym tu od lat 19 i zasługuje na poparcie jak najszerzej sfer społeczeństwa.

— * **Rawicz.** (Sadzenie drzew.) Ostra zima 1928 r. poczyniła ogromne szkody w drzewach owocowych, którym obsadzono są drogi naszego powiatu. Miejscami wyniszczył mróz doszcz. wszystkie drzewa, nie szczędząc ani jednego. Od następного roku począł tu Wydział Powiatowy zmarznięte drzewa wyrąbywać i na ich miejsce sadzić młode drzewka. Powiatowy Zarząd Drogowy zorganizował, dzięki pomocy Inspektoratu Szkolnego oraz miejscowego nauczycielstwa szkół powszechnych tak zw. „Święto sadzenia drzew“, w którym uczestniczyła młodzież szkolna poszczególnych miast i wsi. Dzięki tym wszystkim zjednoczonym wysiłkom, wielkim nakładom pracy i kosztów, zasadzono od r. 1929 począwszy do teraz przeszło 9600 drzew. Obsadzono następujące drogi: Rawicz — Poniec — Łaszczyn — Konarzewo, Rawicz — Jutrosin — Stupia Kapit. — Pąkosław — Sobiałkowo — Jutrosin. Bojanowo — Poniec — Tarchalin. Rawicz — Krośnyn — M. Górka — Sobiałkowo.

— („Kajzer“) Przy dość obsadzonej sali odegrano w ubiegłą niedzielę w tuł. strzelnicy M. Wierzbickiego „Kajzera“. Władysław Bracki w tytułowej roli Kajzera wykazał znowu swoją wysoką klasę gry aktorskiej, to też nie żałowano mu o-

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

SZKLANI JAGIELLONOWIE W BRUKSELI

Niespodzianka u św. Guduli — Bratankowie Zygmunta I — W transepcie — Kaplica Najśw. Sakramentu — Twórca arrasów jagiellońskich — Biały orzeł — Przegląd epok.

Wielu Polaków zwiedzało z pewnością wspaniałą kolegiatę gotycką św. Guduli w stolicy Belgji. Jest ona wspaniałą ozdobą Brukseli tak ze względu na architekturę (budowano ją w w. XIII. do XV.) jak na przepyszne witraże. Ale mało kto może ze zwiedzających rodaków zauważył iż na witrażach tych występują, jako główny temat wspaniałych kompozycji renesansowych, bratanki i bratanica Zygmunta I. — Ludwik i Anna.

Olbrymie te obrazy zachwycają nas nie tylko przedziwną melodyjnością barw, ale przede wszystkim swobodą i wdziękiem rysunku, lekkością i wykwintem właściwym — zdawałoby się — tylko Włochom. Twórcą ich bowiem jest artysta niderlandzki, ale przejęty kultem dla malarstwa włoskiego, Bernard von Orley. Wykonał on kartony do tych witraży w najszczęśliwszej epoce swego rozwoju artystycznego, pracując na zamówienie cesarza Karola V., który pragnął uczcić pamięć swego bohaterskiego szwagra, Ludwika II, króla Czech i Węgier, ale przede wszystkim uszczelnienie wspomnienia swego panowania w ulubionych Niderlandach.

W witrażu południowej ściany transepty widzimy rycerską postać Ludwika II, syna Władysława II, który kłęczy pod półkopułą wyniosłego łuku triumfalnego na krytym bogato haftowaną draperją kłęcznika. Łśni złocista zbroja i srebrne lwy czeskie na purpurowym żupanie. Ciemne włosy i broda rysują się na tle gronostajów koronacyjnego płaszczka. Ludwik aduruje Boga Ojca, podtrzymującego krzyż z Chrystusem, nad którym unosi się gołąb Ducha świętego. Za Ludwikiem, pochylona postać jego królewskiego patrona, lekko cofnięta w głąb. Poza nim jasnowłosa Marja, żona Ludwika, a siostra Karola V., we wspaniałej, zdobnej klejnotami koronacyjnej szacie. W trzeciej arkadzie Matka Boska z błogosławieństwem Dzieciątkiem. Grupa ta zwarta w konturze o łagodnych zaokrąglonych liniach kompozycji, zupełnie w typie pełnych wdzięków Madon rafaellovskich. Napis, umieszczony w cokole w okrągłej tarczy, głosi: „Ludovico Dalmatiae Croatiae Bohemiae Hungariae regi qui pro fidei catholicae defensione in bello contra barbaros fortiter pugnando occubuit et Mariae eius uxori Caesaris semper Augusti sorori 1538”. Świetne te figury portretowe mają pozatem wartość historyczną jako wierne podobizny, a przez dokładność w oddaniu akcesoriów stanowią ciekawy przyczynek do poznania ówczesnej kultury renesansowej na ziemi północnej.

Kaplica Najśw. Sakramentu zbudowana została na podstawie porozumienia się architekta z projektodawcą witraży Bernardem von Orley. Wspaniałe to sanktuarium wzniesiono ku czci Najśw. Sakramentu, z którym wiąże się znana legenda o cudownych hostjach, które pod ciosami fanatycznych Żydów poczęły krwawić. Niestety tylko jedno okno, trzecie jest pracą Orleya. Inne wykonane na podstawie zostawionych przez zmarłego artystę szkiców, zebranych przez „Fabrykę szkociola” i ucznia jego Michała von Coxcie, zwanego „Rafaelem Niderlandów”, który tak zespala się charakterem swej twórczości z Włochami, że długo przypisywano uczniom Rafaela jego kartony do znanych nam z Wawelu arrasów jagiellońskich.

W pięciu witrażach roztacza się przed nami w górnej partii okien, na wyższych krążankach malowanej architektury, barwna legenda o cudownych hostjach. Towarzyszy jej biegnąca dołem kompozycji opowieść o potędze i majestacie fundatorów. W drugim z rzędu witraży, dziele Coxciena, poznajemy znaną z okna nawy poprzecznej postać Marji węgierskiej i gorzej zachowaną w partii twarzy postać poległego pod Mochaczem męża jej Ludwika. Na wysoko wzniesionym górnym krążanku przedstawia artysta dramatyczną i bardzo żywą w ruchu scenę z legendy. Szczyt baldachimu architektonicznego, rozpostartego nad tą sceną zdobną sztandary królewskie, gdzie widnieje biały orzeł na białoczerwonym tle godła czeskiego, jako drobne wspomnienie pochodzenia królewskiego małżonka Marji Habsburskiej. Inicjały „L” i „M” i emblematy władzy królewskiej zdobną mas-

werk. Koloryt ogólny jaśniejszy i nie tak silnie skonstrastowany jak u Bernarda von Orley: stonowana gama delikatnego błękitu i bladego złota, stłumionego różu i oliwkowej zieleni.

Autor trzeciej kompozycji z postaciami Jagiellonów nieznanymi. Witraż ten jest najbardziej przez czas zniszczony. Kompozycja przypomina wyżej omówioną Michała Coxcie. U dołu w partii środkowej grupują się postacie fundatorów z ich świętymi patronami: Ferdynand I. i żona jego Anna, córka Władysława II, i siostra Ludwika. Za kłęczącym Ferdynandem wznosi się potężna postać jego patrona w stroju rzymskiego żołnierza i w koronie na głowie; dalej kłęczy Anna Jagiellonka, której towarzyszy wspaniała w charakterze grupa św. Anny Samotrzeciej o przepięknej, pełnej natchnienia twarzy.

Wartościowe brukselskie witraże, ocalone cudem prawie w zamieszkach religijnych XVI w., ucierniały znacznie w czasie rewolucji francuskiej, która chciała zatrzeć każde wspomnienie „ancien régime”. Emblematy monarchiczne zamalowane wówczas czarną farbą, wiele kolorowych szyb zamieniono na bezbarwne. Restauracji i skompletowania podjęto się w połowie XIX w. usiłując wniknąć w ducha dawno minionej epoki. Całość tej dekoracji czyni niezapomniane wrażenie harmonii i umiaru. Gra smug świetlnych w pastelowo miękkich tonach przemawia do nas nie mniej wymownie, jak wspaniałe symfonie barwne witraży francuskich XIII w.

Kompozycja prosta, o niewielkiej ilości figur, występujących wyraziście na tle błękitu nieba lub bladej-złotawej architektury. Sama technika witrażowa jest naprawdę artystyczną. Skala barw dość skromna, stosowana dumęj plamami. Dla tych właśnie zalet witraż pozostaje zagadnieniem dekoracyjnym i mimo skrótów perspektywicznych i plastyki postaci nie staje się jeszcze obrazem, jak dzieje się to wbrew wszelkiej logice w XIX w., który przemienia go raczej w kompozycję sztalugową. W katedrze św. Guduli mamy właśnie przykłady witrażów od renesansu przez barok (w kaplicy N. P. Marji) do wieku XVIII i XIX (Capronnier). Przegląd jest pouczający. Nas Polaków zaciekawiają naturalnie najbardziej witraże renesansowe, tworząc jakby pewnego rodzaju uzupełnienie bogatych wrażeń artystycznych, jakie daje nam niderlandzka sztuka dekoracyjna tej epoki, tak świetnie reprezentowana i tak dobrze znam znana z arrasów jagiellońskich na Wawelu.

Marja Boberska.

Bruksela.

Pisma nadesłane

„Oświata Polska”. Nr. 4. Treść: J. Stemler: „Kryzys w oświacie pozaszkolnej”. — Z. Poreyko: „Zagadnienia wychowania praktycznego młodzieży pozaszkolnej w miastach”. — Dr. A. Niesiołowski: „Formy i metody pracy oświatowej”. — J. Kornecki: „Oświata pozaszkolna w budzie państwowym”. — Materiały oświatowe. — Kronika oświatowa. — Bibliografia oświatowa. — Przegląd czasopism. — Adr. Red.: Warszawa, Marszałkowska 153, m. 6.

„Ziemia Wschodnio-Pruska”. Zesz. I. Treść: „Jeszcze Polska nie zginęła”. — „O potrzebie oświaty i polskich oświatowców w Prusach Wschodnich”. — „Również Polacy domagają się rewizji granic”. — „O starych Prusach”. — Dr. Wolfheim: „Burgfrieden” w Prusach Wschodnich”. — Protest przeciw gwałtom. — Głosy czytelników. — „Formy”. — Kronika. — Odpowiedzi Redakcji. — Adr. Red.: Toruń, Mickiewicza 109.

„Muzyka”. Nr. 11—12. Treść: Królowa Marja: „Ku czci sławnego muzyka”. — S. Niewiadomski: „Szopen między Polska a Francją”. — J. Mirski: „Zapomniana artystka polska”. — W. Weber: „Co wiemy o muzyce murzyńskiej”. — J. Fitelberg: „Problem instrum. nowoczesnej”. — S. Zetowski: „Opera powstania listopadowego”. — F. Starzewski: „Poeci polscy w muzyce”. — W. Reich: „Zmierch Wyższej Szkoły w Wiedniu”. — W. Maliszewski: „O reorganizacji Konserwatorium”. — M. Gliński: „O filmie dźwiękowym”. — L. Bidental: „Na grób Wincentego d'Indy”. — Trybuna artystów — Impresje muzyczne. — Z opery i sal koncertowych. — Rozmaitości. — Spotkania i wywiady. — Przegląd radjowy. — Nekrologia. — Nowe wydawnictwa. — Przegląd prasy. — Kronika muzyczna. — Warszawa, Kapucyńska 13.

ŻYCIE KULTURALNE

LITERATURA

„Kar Chat”. Wyszedł w Londynie przekład „Kar Chata” Ferdynanda Goetla p. t. „The Messenger of the Snow” (Elkin Matthews and Marrot). Wybór utworu był trafny, gdyż p. Goetel najwyższy (i rzeczywiście wysoki) poziom artystyczny osiągnął w swych pierwszych powieściach, osnutych na własnych przeżyciach i obserwacjach autora z czasów pobytu w niewielkiej rosyjskiej w Azji i romantycznego powrotu. „Patnik Karapeta” mogłyby równie dobrze spełnić zadanie reprezentowania wobec Brytyjczyków naszej belletrystyki lat ostatnich. Przekładu dokonały Polka i Angielka — panna Marja Słomczanka z Krakowa i Grace Keith Murray. Ta współpraca językowa dała doskonale wyniki, a głosy krytyki są pochlebne. Do powodzenia książki przyczyni się niewątpliwie i tło egzotyczne i postaci ze świata bolszewickiego i obfitość interesującej akcji — wreszcie, last not least, przedmowa G. K. Chestertona, „awsze chętnego, gdy idzie o poparcie polskich przedsięwzięć. (Dr. W. T.)

SENSACYJNY PAMIĘTNIK KTÓRY RZEKOMO ZAGINAŁ

Ze Lwowa donoszą nam:

Z nielada rewelacja kulturalna występuje „Kurjer lwowski”. Wiadomo z toczących się od pewnego czasu dyskusji i polemik, że Marja z Szymanowskich Lenartowiczowa, żona poety, została po sobie pamiętnik, w którym opisywała m. in. swoje życie w domu Adama Mickiewicza w Paryżu. Pani Mickiewiczowa, Celina z Szymanowskich, była mianowicie jej przyrodnią siostrą. Pierwsza część tych pamiętników została ogłoszona przez dr. Tadeusza Zelenkiego (Boya). Teraz „Kurjer lwowski” bierze się do ogłoszenia części drugiej, uważanej za zaginioną. Wydaje ją znany badacz dr. Henryk Biegeleisen, poprzedzając rzecz wstępem i objaśnieniami.

Dr. Biegeleisen zaznacza, że posługiwał się w tej pracy wyłącznie niewydanymi autografami I. Szymanowskiej, T. Lenartowicza, J. I. Kraszewskiego, Ar. Wołyńskiego i innych, a to z muzeum Mickiewiczowskiego w Paryżu, z Biblioteki Narodowej, Biblioteki Publicznej w Warszawie, Biblioteki Uniwersyteckiej we Lwowie z Zakładu Ossolińskich itd.

Pierwszy odcinek miesięc początek wstępu. „Kurjer” zamieszczać je będzie w swym tygodniowym dodatku „W goście nie u Muz”. Historycy literatury i świat literacki wogóle oczekują z napięciem tej publikacji, która zapowiada się niezwykle interesująco.

L. K.

MUZYKA

Muzyka w Wilnie. Donoszą nam z Wilna: Występ pianisty Leopolda Szpinalskiego wzbudził zainteresowanie, gdyż młody artysta jest uczniem Paderewskiego, jednym z kilku, którym genialny artysta ostatnio udzielał rad i wskazówek. P. Szpinalski reprezentuje pianistyczny typ tzw. „nowej rzetelności” w odniesieniu do muzyki. Dzięki świetnie i wszechstronnie rozwiniętej technice, pokonywa igrząc wszelkie trudności, a w ujęciu obiektywnym danego utworu, z którego stara się wydobyć całą muzyczną treść, widzi cel zasadniczy. Żadnego efekciarstwa, żadnych popisów z niby indywidualnym, a tak często manjeryzmem „ujmowaniem” dzieł wykonywanych. Amatorzy romantycznego rozwichrzenia nie wyszli na swoim, lecz ci, którzy orientują się w muzycznej jakości takiego artysty, odnieśli głębokie wrażenie. (wz)

Sześćdziesiątka wirtuozka. Z Berlina piszą nam: W sali Bechsteina wystąpiła z recitalem fortepianowym osoba, licząca lat sześć, a nazywająca się na afiszu „Ruth Slenczyńska”, Grała Bacha, Scarlatti, Beethovena, Schuberta, Chopina (w tem dwa walce i etiudę f-moll) itd. Krytyka stwierdza niezwykle talent malarstwa, które posiada fenomenalny instykt pianistyczny i technikę bez mała nieprawdopodobną na swój wiek. (bo)

KRAJOZNAWSTWO

Z turystyki kaliskiej. Z Kalisza piszą nam: Staraniem Oddziału kaliskiego Towarzystwa Tatrzańskiego został Kalisz zaliczony do tzw. stacji wyjazdowych, tj. wydających członkom Towarzystwa zniżkę kolejowych do 50% na bilet kolejowy w drodze powrotnej z miejscowości klimatycznych i wycieczkowych. (j)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Pomnik Słowackiego staje we Lwowie. Piszą nam ze Lwowa: Przed teatrem Wielkim stanie pomnik Słowackiego dłuta Edwarda Wittiga. Umowa została już z artystą przez komitet budowy zawarta, projekt zatwierdzony przez wydział sztuki ministerstwa oświecenia, prace w pełnym toku. Poznań przypomina sobie p. Wittiga z gipsowego projektu pomnika poległych lotników. Model ten stał na P. W. K. między pałacem rządowym, a pałacem sztuki. (lk)

ZE ŚWIATA MUZYKI

„WYŻSZA SZKOŁA MUZYCZNA” BĘDZIE WKRÓTCE ZNIESIONA

Warszawa, 23 stycznia.

Rok ledwie minął, jak została otwarta w Warszawie Wyższa Szkoła Muzyczna. Utworzenie jej wchodziło w plan reorganizacji szkolnictwa muzycznego wogóle. Miał to być jakby Uniwersytet. Konserwatorium Warszawskie składało się, od jego zaistnienia, z trzech szkół odrębnych: z seminarjum — które miało kształcić nauczycieli muzyki — ze szkoły średniej, oraz ze szkoły wyższej, która miała wybierać rektora, a uczniowie jej byli obowiązani wykazać się maturą.

Od zeszłorocznych wakacji rozpoczęła się dokoła tej Wyższej Szkoły walka poglądów, którą niejednokrotnie tutaj streszczałem. Za dalszym istnieniem Szkoły opowiedziało się grono poważnych muzyków, z Karolem Szymanowskim, jej właściwym twórcą, na czele. Nie brakło wszakże poważnych nazwisk po stronie przeciwnej. Rezultatem jest obecnie reorganizacja poprzedniej reorganizacji, i faktyczne Wyższej Szkoły zniesienia. Dyrektor wydziału sztuki w ministerstwie oświecenia, p. Witold Maliszewski, udzielił właśnie redakcji „Muzyki” decydujących o tem informacji, które brzmią jak następuje:

— Projekt jest już wypracowany i w chwili obecnej jest przedmiotem dyskusji, dotyczących niektórych drugorzędnych kwestii formalnych. Jeżeli chodzi o zasadniczą ideę rekonstrukcji, to jest nią przywrócenie jednoci organizacyjnej całej uczelni: wszystkie trzy dzisiejsze jej części składowe: Seminarjum, Szkoła Średnia i Szkoła Wyższa zlewają się w jedną całość. Będzie się ona dzieliła według przedmiotu nauki na siedem wydziałów: teoretyczny, fortepianowy, wokalny, smyczkowy, orkiestrowy, pedagogiczny, muzykologiczny (możliwe, że działy smyczkowy i orkiestrowy stanowią jedną całość, — byłoby wówczas siedem, a sześć wydziałów). Profesorowie każdego wydziału będą delegowali jednego ze swego grona do Rady Konserwatorium, która będzie miała absolutną autonomję, a więc będzie miała prawo przedstawiać do zatwierdzenia rektorów i profesorów i sama będzie nadawała te godności, pozatem zaś będzie przyjmowała profesorów w drodze głosowania, będzie samodzielnie, bez żadnej obcej ingerencji określała programy nauczania w poszczególnych wydziałach i wreszcie będzie sprawowała nadzór nad pracą pedagogiczną wszystkich członków ciała profesorskiego. Znaczący to, że statut przewiduje autonomję w znacznie szerszym zakresie, niż obecnie.

— Czy udało się zachować dla Konserwatorium prawa uczelni wyższej?

— Ta kwestja nie przedstawia się ani obecnie, ani w przyszłości tak jasno, jak myślą niektórzy. Jeżeli chodzi o ścisłość: Wyższa Szkoła nie posiada wszystkich praw wyższej uczelni. W nowej koncepcji przewidziane są pełne prawa dla absolwentów kończących kurs z dyplomem. Tę kategorię pragniemy zrównać z absolwentami uniwersytetów. Drugą kategorię będą stanowić kończący Konserwatorium z świadectwem.

— Czy zachowany będzie tytuł profesora?

— Owszem. Statut wprowadza zasadę, że profesorowie, mający kwalifikacje przewidziane w rozporządzeniu P. Prezydenta Rzeczypospolitej z 1928 roku, po sześciu latach pracy mogą otrzymać tytuł profesorski.

— W jaki sposób odbędzie się reorganizacja Konserwatorium?

— Po uchwaleniu statutu Pan Minister W. R. i O. P. zamianuje specjalną Komisję Reorganizacyjną, która obejmuje wszystkie sprawy, związane z likwidacją obecnego ustroju i wprowadzeniem w życie nowego statutu Państwowego Konserwatorium Warszawskiego.

Do sprawy tej trzeba będzie powrócić, gdyż w pewnej mierze łączy się ona także z organizacją innych konserwatoriów państwowych, więc i waznego w Poznaniu.

T. W.

Jutro:

REKOPIS O SERCU KASPROWICZA

przez

Zygmunta Wasilewskiego

Książki nadesłane

Leszek Gustowski: „Od Warszawy do Sahary”. Poznań 1932. Nakł. Wyd. „Kupiec”.

Edward Maliszewski: „Polska Współczesna II Człowiek na ziemiach naszym”. Wyd. Koła P. M. S. im. Z. Bukowieckiej. Warszawa, 1927.

Miljonerzy Wielkiej Brytanji

Oficjalna statystyka wykazuje w Anglii tylko 560 milionerów t. j. obywateli, którzy posiadają (licząc po nazwisku) ponad 30 milionów złotych. Nie ulega wątpliwości, że ci oficjalni milionerzy mają licznych kolegów po nieficjalnych, rozmyślnie unikających rozgłosu, co wyda się czytelnikowi zrozumiałe, jeśli powiemy, że angielskie władze skarbowe na wszystkie dochody roczne ponad 30 tysięcy funtów nakładają 50-cięcioprocenową supertaksę. Z racji tego obrzygnięto podatku spadkowego słusznie utarła się opinia, że dla bogatego Anglika, śmierć droższą bywa aniżeli życie.

Do niedawna jeszcze najbogatszym człowiekiem Imperjum Brytyjskiego był tak zwany Solly Joel, którego majątek wynosił około 40 milj. funtów, a nabyty został w kopalniach złota i diamentów południowej Afryki. Stajnia wyścigowa tego króla diamentów wygrała w swoim czasie wszystkie nagrody, jakie turf angielski miał do rozdania. „Solly” Joel umarł przed rokiem, a miejsce jego zajął książę of Westminster, którego własnością jest olbrzymia ilość gruntów i kamienie w Londynie.

Równie niezmiernie jest bogactwo księcia of Sutherland, właściciela miliona hektarów. Ilością posiadanej ziemi przewyższał go przed wojną jedynie książę Balaszow-Woroncow. Margrabia Londonderry jest właścicielem rozległych kopalń węgla, podobnie jak książę of Northumberland, będący także wydawcą gazety „Morning Post”. Najstarszy syn markiza Londonderry, wicehr. Castlereagh, ożenił się przed dwoma miesiącami z p. Romaine Combe, praktykantką jednego z eleganckich londyńskich instytutów piękności. Mis Combe jest córką majora a siostrzenicą księżnej Sutherland. Ślub odbył się w Londynie w tempie rekordowym, gdyż pan młody, będący czynnym politykiem, miał czas zajęty wyborami.

Kopalnie węgla stanowią także fortunę księcia of Portland, którego dwór Welbeck Abbey jest osobliwością Anglii. Znajduje się tam podziemna sala balowa sto metrów długa, nie posiadająca ani jednego filaru, któryby podpierał sklepienie. Jedynym odpowiedzialnym tej sali na całym świecie jest tylko hala balowa hotelu Biltmore w Los Angeles, leżąca również dwa piętra pod ziemią, o tak samo potężnej konstrukcji sufitu.

Ostatni Duke of Portland miał być dotknięty trędą i większą część życia swego spędził w podziemnych komnatach swego dworu.

Bardzo wielu milionerów angielskich zawdzięcza swe bogactwo różnym spekulacjom handlowym i pracy w rozmaitych intratnych gałęziach przemysłu. Lordowie Dewar, Woolavington i Buchanan stali się milionerami przez wyrób wódki. Lord Iveagh jest piwowarem, a lord Leverhulne mydlarzem. Dziad lorda Leverhulne, wicehrabiego of the Westerstonsley, nazywał się William Hesketh Lever i był sklepikarzem w Bolton. Tegoż syn zbudował w pobliżu fabryki, jaką posiadał w okolicy Liverpoolu, w pierw wiesz z jarmarkiem, potem miasteczko, a wreszcie nawet port handlowy, nazwany według mydła, którego był fabrykantem, „Sunlight Port”. Na Cejlonie i w Afryce William Lever kupił plantacje dla zapewnienia sobie własnych surowców, a w końcu (już jako pierwszy lord Leverhulne) pobudował fabryki mydła, margaryny i t. p. na całym świecie. Obrót jego przedsiębiorstw w r. 1927 wynosił 70 milionów funtów. Drugi lord L. jest także właścicielem jednej z największych na świecie prywatnych galerij obrazów.

Sir Jesse Boot zajmuje się wytwarzaniem chemikalij i pomnaża stałe swe miliony. Sir Henry Deterding zyskał rozgłos światowy spekulacjami naftowymi. Konkurentem jego jest lord Bearsted. Na sztucznym jedwabiu wzbogacił się multimilioner Courtauld, a na bawelnie Coats. Bankierami są milionerzy lord Revelstoke i lord Rothschild (senior familji Rotszyldów). Jego wysokość Aga Khan rozporządza majątkiem przeszło pięćmił. funtów, a lwia część dochodów czerpie z danin swego mahometańskiego ludu.

Lord Zeaverbrock, rezydujący na Fleet Street, jest właścicielem wielkiej ilości kinematografów oraz gazety Daily-Express, rywalizującej z organem wicehr. Rothermere, właściciela „Daily Mail”, największego dziennika Anglii. Lord Rothermere (uprzednio mr. Harmsworth), sympatyk Węgrów i —

Hitlera, odznacza się szerokim gustem. Niedawno podarował miastu wspaniały Harmsworth-Park, wartości minimum 70 milionów zł. Zmarły brat lorda R., wicehr. Northcliffe, był tak samo potentatem prasowym i pozostawił żonie 700 milionów (złotych).

Gazeta „News of the World”, wychodząca co tydzień w czterech milionach egzemplarzy — nawiasem mówiąc najpodlej drukowane pismo na świecie, bo po przeczytaniu dwóch stron ma się obie ręce zasmarowane farbą drukarską — jest własnością lorda Riddell. Z innych milionerów gazetowych Sir Williams Bevry stoi na czele Amalgamated Press i licznych pism prowincjonalnych, Sir Edward Iliffe jest wydawcą pisma „Autocar”, a mr. William Harrison właścicielem gazet „Sketch” i „Tatler”.

Mr. Gordon Selfridge rozpoczął swą karierę milionową jako ekspedjent w Chicago, dziś jest właścicielem największego domu towarowego Anglii. Podobną szczęśliwą karierę zrobił sir Alfred Butt, właściciel teatrów w Londynie. Mr. Samuel Samuel dorobił się fortuny na Shell Oil, lord Vestey na zamrożonym mięsie. Hrabia Howard de Walden zawdzięcza swą fortunę olbrzymim lasom i gruntom, odziedziczonym po księciu of Portland. Niezmiernie bogaty jest też Earl of Pembroke and Mont Gomery. Królewska familja ma tylko jednego bardzo majątnego członka, a mianowicie wicehrabiego Lascelles, małżonka księżniczki Mary. Odziedziczył dwa miliony funtów po jednym ekscentrycznym wuju, o którym opowiadano, że nigdy w życiu się nie mył. Viscount Hambleden znany jest jako właściciel polisy ubezpieczeniowej wartości miliona funtów. Na tę sumę 28-letni lord H. ubezpieczył życie własne i życie swego synka.

W końcu wymienić trzeba milionerów żeńskich. Śród tych najbogatszą jest lady Yule, której zmarły rok temu małżonek sir David zapisał majątek wartości ponad 20 milionów funtów. Sir David był typowym przykładem oszczędnego Szkota, załującego pieniądze nawet na jazdę autobusem. Sir David zerwał wszystkie więzy, jakie łączyły go z Europą i żył stale w Indiach we wspaniałej rezydencji. Przystosował się tak dalece do azjatyckich zwyczajów, że gdy znalazł się z okazji nadania dostojęstwa baroneta w obliczu króla Jerzego, zaprezentował mu dwóch młodych Hindusów jako swych krewnych.

Z innych żeńskich milionerów poza lady Yule wymienić należy lady Louis Mountbatten (Battenberg), której mąż jest kuzynem króla, a która otrzymała wiele milionów w spadku po swym dziadzie. Mimo to jednak z powodu kryzysu przed kilkoma miesiącami zamknęła lady M. swój wspaniały pałac w Londynie, którego utrzymanie było zbyt kosztowną sprawą.

Lady Rhonnda zasiada w parlamencie, kontroluje kopalnie węglowe swego ojca i jest dyrektorem dwudziestu wielkich towarzystw. Poza tem od czasu do czasu czynna jest jako sufrażetka i w obronie tej idei przebywała już nawet w więzieniu. Do bardzo bogatych pań należą też: lady Ludlow, lady Houston, wdowa po właścicielu towarzystw okrętowych, oraz lady Dabziel. R. Dz.

Z katechizmu zdrowia

IX Pielęgnowanie chorych

- 1) Dbaj o świeże powietrze, lecz chroń chorego przed przewiewem.
- 2) Wpuszczaj słońce do pokoju, lecz unikaj jaskrawego światła.
- 3) Dbaj o spokój, sen jest najlepszym lekarstwem.
- 4) Nie pozwól męczyć chorego wizytami.
- 5) Pościelaj dwa razy dziennie łóżko.
- 6) Ścieraj podłogę i meble wilgotną szmatką. Należy unikać wszelkich czynności, powodujących powstawanie kurzu, jak zamiatanie, trzepanie.
- 7) Temperatura w pokoju niechaj będzie równomiernie ciepła, lecz nie za wysoka.
- 8) Usuń z pokoju chorego dywany i gęste zasłony. Pozostaw w pokoju tylko niezbędniejsze meble.
- 9) Nie szczędź żywy. Nietylko chorego należy trzymać czysto, lecz każdy, kto go pielęgnuje musi przestrzegać podwójnej czystości.
- 10) Naczynia używane przez chorego winny być poddane dezynfekcji.

X. Zapobieganie chorobom

- 1) Nie pozwól, by ci kaszlano lub kichano w twarz i wystrzegaj się tego narowu w stosunku do swoich bliźnich.
- 2) Nie spluwaj dowolnie, lecz tylko do

przeznaczonych do tego naczyn lub w chusteczke.

- 3) Ocieraj obuwie przed wejściem do mieszkania.
- 4) Nie pij z cudzych szklanek, jeżeli chcesz uniknąć choroby.
- 5) Gol się sam, gdyż w ten sposób unikniesz niebezpiecznych chorób skórnych.
- 6) Oszczędzaj wzrok, nie czytaj przy zmierzchu i nie trzymaj książki zbyt blisko oczu. Noś okulary przydymione, jeżeli zmuszony jesteś pozostawać przy zbyt jaskrawym świetle.
- 7) Dbaj o prawidłowe funkcjonowanie kiszek, każde zaniedbanie w tym względzie mści się boleśnie.
- 8) Jeżeli miałeś do czynienia z zwierzętami, w szczególności z psami, umyj sobie gruntownie ręce. Nie całuj żadnego zwierzęcia i nie pozwól mu się lizać.
- 9) Nie sądź, że jedynie siłą woli zdolasz opanować twój organizm.
- 10) Obserwuj swoją zdolność do pracy. Jeżeli zachodzą w niej przeszkody, jesteś chory i udaj się do lekarza. W i P.

Czy wiecie, że...

— Najdłuższą powietrzną linią komunikacyjną jest otwarta w tych dniach linia lotnicza Londyn—Kapsztat, która liczy 8.000 mil angielskich.

— W Persji zreformowano prawo małżeńskie, naskutek czego wiek nowożeńców został podwyższony dla dziewcząt do 18 lat, dla chłopców do 19 lat, przyczem kobietom przyznano prawo żądania rozwodu.

— W Czechosłowacji każde 6-te dziecko jest żywione na koszt państwa, gdyż na ogólną ilość 1.900.000 dzieci w wieku szkolnym korzysta z pomocy żywnościowej państwa 277.000 dzieci.

Z różnych stron Polski

Awantury w więzieniu piotrkowskim

W więzieniu w Piotrkowie miały miejsce burzliwe zajścia wśród więźniów, posiadających w liczbie około 1000 karę w tem więzieniu. Podczas rozdzielania obiadu kilku więźniów poczęło nagle rzuć w stronę wartowników naczyniami. We wszystkich celach jednocześnie wynikły awantury, przyczem niektórzy więźniowie poczęli demolować urządzenie więzienia. Awanturników udało się uspokoić dopiero po upływie kilku godzin.

Na miejsce przybył przedstawiciel prokuratury, który wszczął energiczne śledztwo. Demonstracje powstały na skutek agitacji komunistycznej.

Ruch gości w Zakopanem.

Obecny sezon zimowy, poczynszy od 1 listopada, gdy w Zakopanem i na całym Podtatrze zapanowała wczesna i pogodna zima, zaznacza się znacznym ożywieniem, wykazując w pewnych okresach nawet po ważną nadwyżkę w stosunku do roku poprzedniego. Szczególnie ożywionym był okres świąteczny, w którym dane statystyczne wykazały 36% nadwyżkę.

Ceny w Zakopanem, tak w pensjonatach i restauracjach, czy hotelach, trzymają się nadal na bardzo niskim poziomie. Za 8 do 12 zł można znaleźć bardzo wygodne pomieszczenie wraz z całodziennym utrzymaniem w pensjonatach. W najbardziej luksusowym nie przekroczyta cena 20 zł. W hotelach od 4 do 6 zł można znaleźć wygodne pokoje. W restauracjach cenniki zostały obniżone, a obiad z trzech dań kosztuje zaledwie zł 2.50 w w lokalach tańszych można go mieć za niespełna 2 zł.

Bandyci szturmują dom i rabują pieniądze

W kilka minut po północy 16 bm. do mieszkania, a raczej do okien mieszkańca wsi Brzozówka, gminy Cianowice, Kacpra Walczaka zaczął się ktoś dobijać, żądając otwarcia mieszkania. Kto i po co przyszedł powiedzieć nie chciał. W przewidywaniu napadu, domownicy odmówili wpuszczenia tajemniczego gościa do mieszkania. Wówczas usłyszano trzask wylamywania okna i rozległo się wołanie wydania poduszki, przyczem jednocześnie usłyszano huk strzału i kulą rewolwerowa wpadła do mieszkania, nie raniąc nikogo. Po wybieściu szyb napastnicy usiłowali wtargnąć do mieszkania. Ponieważ domownicy uzbrojeni w kije i siekiery stanęli w pozycji obronnej, z za okien posypały się dalsze strzały. Jednocześnie szturmowano do drzwi sieni, które wyrwano z zawias.

Domownicy wraz z pościelą usunęli się do drugiej ubikacji, zabarykadowawszy za sobą drzwi. Jak się okazało napastników było kilku. Opanowawszy już pierwszą izbę, przypuścili szturm do następnej, gdzie ukrywali się na pół żywi z przerażenia domownicy. Przez drzwi wpadł znów strzał, raniąc Józefę Walczak w prawe ramię. Po wylamaniu drzwi dwóch bandytów weszło do mieszkania, nakazując wszystkim podnieść ręce do góry i kiedy jeden z nich trzymając wycelowany rewolwer groził śmiercią za każde poruszenie, drugi zrabował 8 poduszek, pierzynę i 4 kg. pierza wartości ogólnej około 600 zł., poczem obydwaj zbiegli.

Strzały dawane przez napastników do mieszkania Walczaka zbudziły ich sąsiada Jana Drożyńskiego, który wyszedł na podwórko. Jeden ze sprawców strzelił do Drożyńskiego i ranił go niebezpiecznie w lewy bok. Za sprawcami zarządzono pościg.

Prapremjera polskiego filmu dźwiękowego w kinie „Słońce”

Baśka Orwid, uroczą „gwiazdeczką” polskiego ekranu, przyjeżdża w piątek, 29 bm. do Poznania na prapremjerę nowego polskiego filmu dźwiękowego p. t. „Szyb L. 23”, w którym gra główna kobieca rolę.

Jerzy Marr, bohater filmu „Szyb L. 23”, opracowanego według powieści Jerzego Kossowskiego, obecny będzie na piątkowej prapremjerze tego obrazu w „Słońcu”. Po raz pierwszy w dziejach polskiej wytwórczości ujrzemy życie naszego zagłębia naftowego, stanowiącego główne tło filmu „Szyb L. 23”.

W przededniu Tygodnia Propagandy Trzeźwości

Otrzymujemy poniższy apel z prośbą o umieszczenie:

Zwracamy się z usilną prośbą do przewielebnych duchowieństw, nauczycielstwa, do pp. lekarzy, do organizacyj kulturalno - oświatowych i religijnych, aby współdziałali w przeprowadzaniu propagandy przeciwalkoholowej.

W szczególności uważamy za konieczne, aby w każdej żywej organizacji urzędowo wykład lub pogadankę z dziedziny przeciwalkoholowej, w miarę możliwości urozmaiconą wyświetlaniem przeźroczy Centrala służy wielkim wyborem ulotek i literatury, a przeźrocza wypożyczają serjami, załączając gotowe objaśnienia. Zazwyczaj po wykładach na powodzenie rozprzedaż polecanych broszur.

Poleca się urządzenie zbiorowej wieczornicy propagandowej, zwracamy szczególną uwagę na udatną przeróbkę pierwszorzędnego dramatu Parvięgo p. t. „Knajpa”, dostosowaną do warunków pracy zespołów amatorskich. Cena jednego egzemplarza wynosi zaledwie 1 zł. O ile czasu nie starczy już na przygotowanie występu, można w okresie wielkopostnym kilkakrotnie ten poważny dramat powtórzyć.

Ze względu na tegoroczne hasło Tygodnia Propagandy Trzeźwości „Przez trzeźwość do odbudowy gospodarczej”, prosimy mówców oraz autorów rozpraw i artykułów okolicznościowych, aby trzymali się hasła, pozatem zaś aby zachęcali słuchaczy i czytelników swych, aby śmiało i gromadnie zapisywali się na członków organizacyj przeciwalkoholowych, a przynajmniej na abonentów „Switu”, Przyjaciela Trzeźwości.

Wszelkich dalszych informacji udziela chętnie Centralny Wydział Wykonawczy Tygodnia Propagandy Trzeźwości — Poznań, A. Marcinkowskiego 26, II dom ogrodowy.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Sesja rady Wielkopolskiej Izby Rolniczej

Dnia 22 stycznia br. odbyła się pod przewodnictwem prezesa dr. Janusza Chosłowskiego zwyczajna doroczna sesja rady Wielkopolskiej Izby Rolniczej poświęcona przyjęciu sprawozdania z działalności Izby w roku budżetowym 1931/32.

Sprawozdanie z działalnością zdał dyrektor Izby dr. T. Konopiński, oświetlając w szczególności wpływ kryzysu rolniczego na wewnętrzne ukształtowanie się organizacji biura Izby, podyktowane koniecznościami oszczędnościowymi, oraz na przestawienie działalności Izby przedewszystkiem w kierunku racjonalizacji produkcji oraz organizacji i usprawnienia zbytu artykułów produkcji rolniczej.

Budżet Izby na rok 1932/33 został przyjęty w myśl propozycji komisji budżetowej i zarządu. Bardzo długa i obszerna dyskusja ogólna i szczegółowa nad działalnością i przedłożeniem budżetowym nie wniosła żadnych nowych pozytywnych momentów, któreby pozwalały na poczynienie dalszych zarządzeń reorganizacyjnych i oszczędnościowych ponad te, które były już przeprowadzone w ciągu roku ub. i które zostały przewidziane w przedłożonym przez zarząd projekcie nowego budżetu. Dla dostosowania bowiem budżetu do obecnej sytuacji zmniejszła Izba ogólną sumę budżetu nawet w stosunku do zredukowanego już budżetu roku ub. o 721.640 zł, czyli o 24 proc. a w stosunku do normalnego jeszcze roku 1930/31 o 1.549.895 zł, czyli o 40 proc. Redukcja ta została dokonana w drodze jak najdalej posuniętej oszczędności w wydatkach osobowych i rzeczowych.

Nowy budżet wykazuje ogólną sumę wydatków 2.339.420 zł, na której pokrycie przewiduje się dochodów własnych 1.032.960 zł, podatków na rzecz Izby 1.110.000 zł, na pozostałą resztę 196.460 zł składają się przewidziane zasłiki państwowe, przewidzianym na szkolnictwo rolnicze, oraz zasłiki samorządowe.

Podatek na rzecz Izby uchwaliła rada pobrać w wysokości zesporoczonej tj. 2,82 proc. czystego dochodu katastralnego wyrażonego w złotych według relacji 47 fen. = 1,— zł. Przy przeciętnym dochodzie katastralnym ok. 2 mk. wyniesie podatek przeciętnie około 11,8 groszy z jednej morgi gospodarstw podlegających opłacie podatku.

W wyniku obszernej dyskusji nad ogólnem ciężkiem położeniem gospodarzem rolnictwa wielkopolskiego, uchwaliła rada następującą rezolucję, skierowaną do p. prezesa rady ministrów oraz pp. ministrów: rolnictwa, przemysłu i handlu, skarbu, pracy i opieki społecznej.

Rada Wielkopolskiej Izby Rolniczej stwierdza, że położenie gospodarcze rolnictwa wielkopolskiego uległo w ostatnim czasie dalszemu katastrofalnemu pogorszeniu.

Rada stwierdza, że istota złego położenia wynika z nieporozumienia decydującej roli rolnictwa w kształtowaniu się podstaw życia gospodarczego państwa.

Rada stwierdza dalej nadmierny wzrost obciążeń rolnictwa wielkopolskiego przez przerost świadczeń socjalnych i innych ciężarów publicznych. Równocześnie wzrasta również nieproporcjonalnie obciążenie kosztów produkcji warsztatów rolnych cenami skartelizowanych towarów, potrzebnych do prowadzenia gospodarstw rolnych.

Wobec tego zwraca się rada Wielkopolskiej Izby Rolniczej do pana ministra z prośbą o jak najspieszniejszą reformę ustawodawstwa, regulującego obciążenia rolnictwa wielkopolskiego i najspieszniejszą skuteczną ingerencję w kierunku dostosowania cen artykułów potrzebnych dla produkcji rolnej do obniżonej siły nabywczej rolnictwa.

Krótkie informacje gospodarcze

— Bilans handlu zagranicznego Bułgarii za rok 1931 został zamknięty aktywami 1.268,4 milj. lewów, czyli o 333 milj. lewów mniej niż w r. 1930.

— Bilans handlu zagranicznego Finlandii za rok 1931 wykazuje nadwyżkę eksportu nad importem w rekordowej sumie 997 milj. marek.

— Uchwytne zapasy pszenicy w Stanach Zjednoczonych według urzędowej oceny wyniosły w dniu 18 stycznia 1932 r. 274 milj. buszli, gdy przed rokiem 235 milionów b.

— Obszar zajęty pod pszenicę ozimą w Anglii jest większy w stosunku do obszaru roku poprzedniego o 100.000 akrów.

Porozumienie w sprawach podatkowych

Ustalenie wymiaru podatku dochodowego

Wymiar podatków, odwołania, rozpatrywanie odwołań itp. są bardzo częstą przyczyną nieporozumień między płatnikiem a władzami skarbowymi. Przyczyna ta tkwi: w nieprzebrnięciu przepisów oraz brakach procedury podatkowej. Aby złu zaradzić odbyła się w początkach stycznia bieżącego roku konferencja między przedstawicielami Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu i Izby Skarbowej. W obradach wzięli również udział prezes Izby P. - H. p. S. Samulski i prezes Izby Skarbowej p. F. Switański.

W wyniku konferencji ustalono szereg wytycznych dla postępowania podatnika w sprawach podatku dochodowego, obrotowego, przymusowego ściągania zaległości podatkowych itd. Kolejno zapoznamy naszych czytelników z wynikami tej konferencji. Posiadają one wielkie znaczenie dla każdego podatnika i powinny zapobiec licznym, niepotrzebnym nieporozumieniom.

I.

Kwestjonowanie zeznań

Izba Skarbowa wydała już szereg zarządzeń, by podległe władze wymiarowe wątpliwości swoje co do zeznań o dochodzie formułowały w sposób umożliwiający udzielenie dokładnej odpowiedzi. Zeznanie podatnika może być zakwestjonowane tylko w drodze pisemnej, i to przez władzę wymiarową, a nie przez buchaltera skarbowego. Buchalterem skarbowym powinni podatnicy udzielać wszystkich wyjaśnień potrzebnych do ustalenia stanu faktycznego. Co do dalszych kwestyj natomiast, jakie mogą powstać w związku z ostatecznym ustaleniem dochodu i wymiarem podatku, powinni podatnicy korespondować wzgl. konferować tylko z władzą wymiarową (kierownikiem urzędu skarbowego, względnie oddziału bilansowego). Zaleca się, by podatnicy w wypadkach, w których usunięcie przedstawionych wątpliwości wydaje się niemożliwe, lub następcza trudności, przedstawili faktyczny stan sprawy osobiście w urzędzie skarbowym (protokólnie). W drodze ustnej wymiany zdań można najlepiej wyjaśnić wszystkie kwestje powstałe w postępowaniu wymiarowym. — Władza wymiarowa jest ustawowo zobowiązana do powiadomienia podatnika, które z udzielonych odpowiedzi uznano za niewystarczające. W praktyce prowadziło to — zdaniem Izby skarbowej — do przewlekłej korespondencji uniemożliwiającej poprostu terminowy wymiar podatku.

Zwrócono uwagę, że władze wymiarowe często wogóle nie kwestjonują zeznań, a mimo to ustalają dochód odmiennie od zeznania. W związku z tem stwierdzono, że Izba Skarbowa wyda instrukcję, by władze wymiarowe zasadniczo nie kwestjonowały przed wymiarem zeznań mniejszych podatników, np. tych, których roczny dochód nie przekracza 5.000,— zł. Izba Skarbowa w Warszawie nie kwestjonuje zeznań podatników o dochodzie 6.000,— zł. Postępowanie wymiarowe w tych wypadkach może być uzupełnione w postępowaniu odwoławczym. Przed zadecydowaniem tej sprawy wysłucha Izba Skarbowa zdania Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu.

Nieściągalne lub wątpliwe należności

Praktyka wymiarowa następcza wiele wątpliwości przy odpisywaniu na rachunek strat nieściągalnych lub wątpliwych należności. Uregulowano już tę sprawę w odniesieniu do wymiaru podatku dochodowego osób prawnych. Oto co stwierdzono z autorytatywnej strony na wspomnianej konferencji.

Sprawę powyższą załatwiło min. skarbu w stosunku do osób prawnych okólnikiem z 6. III. 1931 r. l. dz. V. 1348/2/31. Brzmienie tego okólnika cytuje się poniżej. Izba Skarbowa postanowiła te same kryteria stosować przy ustalaniu dochodu osób fizycznych:

„Przy spisaniu na straty wprost z danego rachunku należności nieściągalnych, wzgl. wątpliwych, przez osoby prawne, opodatkowane na zasadzie art. 21 ustawy o podatku dochodowym, należy przy wyznaczeniu podatku dochodowego uznać słuszność spisania na straty nie tylko wtedy, jeżeli przedłożone zostały ściśle dowody nieściągalności, stwierdzające upadłość dłużnika, bezskuteczność procesu, ugodę między dłużnikiem a wierzycielem itp., lecz również i wtedy, gdy płatnik prawdopodobnie, że w chwili spisania na straty wierzytelność była nieściągalna. Wyliczenie wypadków prawdopodobieństwa nieściągalności pewnych wierzytelności jest niemożliwe; mogą być one różne, a cena każdego musi być indywidualna. W każdym jednak wypadku winno być w aktach wymiarowych zaznaczone, jakie okoliczności na uprawdopodobnienie nieściągalności przytoczono oraz że prawdziwość ich została zbadana i stwierdzona.

„Zauważa się również, że nieściągalność pewnych wierzytelności należy oceniać tylko na zasadzie warunków tego okresu operacyjnego, w którym wątpliwa pretensja została spisana na straty, wobec czego fakt, że spisana na straty wierzytelność wpłynęła częściowo lub w całości w późniejszych latach nie może stać na przeszkodzie uznaniu słuszności spisania na straty we wcześniejszym roku operacyjnym”.

Odpisy z powyższego tytułu powinny być dokonane indywidualnie (na kontakt poszczególnych dłużników), ryczałtowych bowiem odpisów władze skarbowe uwzględniać nie mogą.

Doliczanie do dochodu podatkowego sumy wydzielonej z czystego zysku na dodatkowe wynagrodzenie personeiu

Między podatnikiem a władzą wymiarową dochodzi często do nieporozumień na tem tle, że władze podatkowe zaliczają również do dochodu, podlegającego opodatkowaniu, sumy wydzielone z czystego zysku na dodatkowe wynagrodzenie personeiu. Na konferencji ustalono, że takie postępowanie

nie jest ze strony urzędów skarbowych nieuzasadnione. Izba Skarbowa spowoduje sprostowanie konkretnych wypadków w postępowaniu odwoławczym.

Koszty reklamy i wydatki na cele społeczne

Władze wymiarowe powinny uwzględnić wszelkie istotnie poniesione koszty reklamy.

Wydatków na cele społeczne, poza temi co do których min. skarbu wydaje specjalne zarządzenia, jak np. na bezrobocie — władze podatkowe zasadniczo uwzględnić nie mogą. Izba Skarbowa zaleci jednak swym buchalterom, by drobnych wydatków na te cele nie kwestjonowano.

O ile wydatek na cele społeczne ma charakter reklamy, niezależnie od formy, może być księgowany jako koszt reklamy i wówczas zostanie jako taki uwzględniony.

Koszty podróży i koszty reprezentacyjne

Koszty podróży właścicieli lub przedstawicieli przedsiębiorstwa, prowadzone w celu wyjazdu, powinny być całkowicie uwzględnione przy ustaleniu dochodu podatkowego. P. prezes poznańskiej Izby Skarbowej wyraził gotowość usunięcia trudności, jakie powstają przy dokumentowaniu tych kosztów, przez wprowadzenie pewnego ryczałtu. Kwestja ustalenia ryczałtu pozostała otwarta. Izba Przemysłowo-Handlowa ma w tym względzie wypowiedzieć swoje zdanie.

Na propozycję ustalenia ryczałtu na koszty reprezentacyjne zajęła Izba Skarbowa stanowisko negatywne i jest zdania, że tego rodzaju koszty należy traktować indywidualnie i poprzeć możliwie wyczerpującymi dowodami.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Polska żegluga morska w roku ubiegłym.** O rozwijających się stale obrotach naszych portów morskich świadczy najlepiej liczba za rok 1931, które pomimo przeżywanego kryzysu i wynikłego stąd spadku o kilka lub kilkanaście nawet procent obrotów tak potężnych portów kontynentalnych, jak Hamburg, Brema, Amsterdam i Antwerpja, wykazały dla Gdyni wzrost, sięgający 1,7 milj. tonn przy ogólnym obrocie w r. 1931 około 5.335.000 tonn, w Gdańsku zaś pozostały mniejszej na poziomie lat 1928—1930, przewyższając liczbę 8 milionów tonn. Zrozumiałem jest więc, że polskie przedsiębiorstwa żeglugowe, nastawione wyłącznie na obsługę tych dwóch portów, nie odczuły w roku 1931 tak znacznie, jak potężne linie obce, kryzysu przewozów, zwiększając o kilka (np. P. P. „Żegluga Polska”) lub nawet o blisko 50% (np. Polsko-Brytyjskie Tow. Okr.) ilość przewiezionych ładunków. Nie można oczywiście twierdzić, że 1931 r. był dla nas pomyślny i że w interesach naszej żeglugi nie daly się zauważyć ujemne skutki, wynikające z kryzysu światowego. W każdym jednak razie możemy uważać 1931 rok za lepszy dla nas, niż dla floty handlowej świata w ogólności i możemy stwierdzić, że wyniki tego roku, wobec ogólnej tendencji do coraz szerszej bezpośredniej wymiany towarowej Polski z jej kontrahentami, upoważniają do przewidywania dalszego pomyślnego rozwoju naszej marynarki handlowej.

(k) **Nowe kontyngenty dla eksportu polskiego we Francji.** Rząd francuski ogłosił nową listę kontyngentów dla eksportu artykułów hodowlanych do Francji. Polsce przyznano kontyngent na przewóz wieprzowiny w wysokości 240q., wołowiny na 252 q., jaja — 4.000 q., serów — 3.000 q., drobiu żywego — 180 q. Wszystko na I kwartał r. b. Nie zostały przyznane Polsce mimo usilnych starań, kontyngenty przyzwołe na drób bity i na masło. Jak widać z powyższych cyfr — przyznane nam ilości są tak minimalne, iż nie mają żadnego praktycznego znaczenia dla naszego eksportu na rynek francuski. Jest to tem mniej dla naszych interesów korzystne, że Polska nie stosuje w odniesieniu się do importu z Francji systemu kontyngentowania.

(k) **Eksport konfekcji.** Na podkreślenie zasługuje stały bardzo poważny wzrost eksportu konfekcji do Holandji, Francji i Belgii. Rynek te, o ile nie nastąpią żadne zarządzenia o charakterze restrykcyjnym, mogą pochłaniać, pomimo obecnych trudności, dość poważne ilości. Na podkreślenie zasługuje dalszy wzrost eksportu konfekcji w grudniu, wyższy w porównaniu z listopadem o blisko 150.000 zł., jakkolwiek w związku z zarządzeniami ochronnymi w Anglii oczekiwano raczej zmniejszenia się tej pozycji wywozowej. Ogólny spadek eksportu włókienniczego w grudniu jest niższy od spodziewanego,

gdyż oczekiwano zmniejszenia się sumy globalnej przynajmniej o 50%. Spadek ten jest stosunkowo niewielki również z tego względu, że zazwyczaj grudzień przynosi zmniejszenie się wywozu spowodowany kończącym się sezonem zimowym. Nie można również pominąć zwiększenia wywozu włókienniczego do Rumunii o 200.000 złotych. W eksporcie tym przeważa partycypuje w stosunku przeszło 50%.

(k) **Mianowanie biegłego.** Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu zamierza ustanowić i zaprzysiąc jako biegłego z zakresu artykułów spożywczych a mianowicie: warzyw, owoców, ryb i ich przetworów na obwód Izby p. Zygmunta Wróblewskiego z Poznania. Ewentualne sprzeciwy należy wnieść do biura Izby, przy ul. Mickiewicza 31, najpóźniej do dnia 3 lutego 1932 r.

(k) **Sprawa Władzkiej Manufaktury** Onegdaj na wokandyje wydziału handlowego Sądu Okręgowego w Łodzi znalazła się sprawa Władzkiej Manufaktury, która wniosła podanie o zarządzenie otwarcia postępowania upadłościowego, proponując wszystkim wierzycielom spłatę należności w wysokości 50 proc. bez kosztów i procentów w ciągu dwóch lat, od 1 stycznia 1933 r. począwszy. Sąd przychylił się do podania Władzkiej Manufaktury.

Z ZAGRANICY

(z) **Polityka celna Anglii.** „Times” zapowiada, że projekt taryfy celnej jaki obecnie przygotowuje gabinet brytyjski ustali 10% ad valorem od wszystkich fabrykatów i półfabrykatów. Zboże i mięso nie będzie objęte projektem, ale większa część pozostałych środków żywnościowych będzie podlegała oceniu, włączając w to jaja, masło i sery. „Times” twierdzi, iż nie jest jeszcze zdecydowane, czy bony będą wolne od cła, jak mięso, czy też podlegały oceniu, jak inne środki żywnościowe. Przymusownie węgna i bawelna nie będą cłone, natomiast żelazo i stal mają podlegać oceniu. Projekt powyższy będzie stanowił pierwsze stadium taryfy celnej. Po przyjęciu projektu przez parlament ustalona będzie specjalna komisja taryfowa, która rozpatrzy w drugim stadium możliwość podwyższenia 10% stawki celnej na te towary, które będą uznane za luksusowe, lub za takie, które są wyrabiane w kraju w wystarczającej ilości. Wreszcie trzecim stadium będzie przystosowanie całego projektu celnego do zasad preferencji celnej dla dominjów, co ustalone będzie w zasadzie na konferencji imperialnej w Ottawie, rozpoczynającej się dnia 19 lipca b. r. Wreszcie ostatnim stadium będą rokowania celne z temi państwami, które gotowe są na zmianę traktatów handlowych w sensie wzajemnego uprzywilejowania celnego.

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA CHLEB RÓBOTNIKOM POLSKIMI!

„Harmonja” lużyckiemu kompozytorowi

Podobnie jak w roku ubiegłym tak i w roku bieżącym zamierza Towarzystwo Śpiewu „Harmonja” wystąpić z koncertem lużyckim. Byłby to drugi koncert lużycki „Harmonji”. Pierwszy koncert lużycki cieszył się powodzeniem i był zasłużonym sukcesem „Harmonji”, oraz wielką zasługą narodową, gdyż przedstawiono piękno pieśni najmniejszego słowiańskiego narodu. Nawiązany podczas koncertu kontakt z kompozytorem lużyckim p. Bjarnatem Krawcem jest trwały, a pobyt jego w Poznaniu pozostawił u członków „Harmonji” jak najpiękniejszą wspomnienia. Wyrazem łączności i uczuć był nastrój członków podczas walnego zebrania. Na wniosek prezesa „Harmonji”, p. Ign. Kaczmarska, zebranie przyjęło treść następującego listu do p. Bjarnata Krawca: „Członkowie Towarzystwa Śpiewu „Harmonja” w Poznaniu zebrani na 32 walnym zebraniu przesyłają Wielce Szanownemu Mistrzowi serdeczne życzenia zdrowia i dalszej owocnej pracy dla umiłowanego narodu. Przyjdźmy zebrania”.

Zebrani przyjęli treść pisma żywiołowymi oklaskami. (k)

Z życia harcerzy

Wytoczne programu pracy Komendy III Hufca szkół powszechnych i wydziałowych
Ubiegłego tygodnia odbyła się w harcówce 20 drużyn odprawa drużynowych III hufca. Jako pierwsza u progu nowego roku kalendarzowego, poświęcona była przeglądowi wykonanego programu pracy, oraz projektowi programu, opracowanego na rok bieżący dla komendy hufca przez komendanta tegoż dh. haremistrza Zajdę. Druh komendant na wstępie wyraził uznanie wszystkim drużynowym, za szczerze i obojętnie realizowanie dyrektyw komendy i wskazał, iż takie stanowisko pozwoliło w zupełności osiągnąć projekty stawiane w ciągu roku. Wyraził też nadzieję, iż przy podobnym ustosunkowaniu się w roku bieżącym, uda się zrealizować program pracy, kt. ry zakresił dla hufca.

Program pracy, opierający się na do-tychczasowym dorobku, określić można jako podjęcie próby zrealizowania zagadnień związanych z bezpośrednią pracą drużyn. Warunki zewnętrzne osiągnięto w ubiegłym roku. Obecnie winien się podnieść wewnętrzny tryb życia drużyn. W tym celu program przewiduje, prócz ostatnio ustalonych odpraw dla zastępowych, urządzanie analogicznych dla funkcjonariuszy specjalnych jak sekretarzy, magazynierów, gospodarzy itp. Odprawy te mają mieć charakter praktyczny. Punktem wyjścia będzie wizytacja tychże funkcjonariuszy w drużynie, w której dział ten zasługuje na wyróżnienie. Wizytacja połączona będzie z omówieniem podstaw tego działu pracy i dyskusją.

Pozatem pracą programową przewiduje opracowanie kursów specjalnych i ustalenie wytycznych pracy obozowej, dostosowanych do pracy drużyn szkół powszechnych. Przewiduje się również, celem podniesienia współdziałania między drużynami, dwa ćwiczenia wspólne hufca. Za podstawę posłużą, skomasowane na pewien wyznaczony dzień, normalne wycieczki drużyn.

Walne zebrania

Tow. b. żołnierzy 1 pułku Strzelców Wielkopolskich w Poznaniu odbyło swe roczne walne zebranie. Nowy zarząd, mający jako szczególne zadanie zorganizowanie zjazdu wszystkich byłych żołnierzy pułku z okazji 10-lecia towarzystwa, wybrano w następującym składzie pp.: Budzinski — prezes, Kościelniak — wiceprezes, Treumann — sekretarz, Marczewski — skarbnik, Dabrowski — zast. sekretarza, Tasiemski i Szulc — ławnicy. Z sprawozdań wynika, że tow. najstarsze tego rodzaju w Polsce, rozwija się mimo trudnych warunków, korzystnie. Adres sekretarza: W. Treumann, Poznań, ul. Stroma 6.

Oddział Pozn. Związku Zaw. Automobilistów odbył swe roczne walne zebranie, które zajął prezes p. Krzekotowski. Na wstępie uczczono pamięć zmarłych członków: W. Maciejewskiego, Sroki itd. — Członkowie zarządu ogłosili sprawozdania z calorocznej działalności oddziału. Rok ubiegły minął pod znakiem kryzysu, wielu członków wskutek tego utraciło posiadanie, a reszta są niepewni swej pozycji, jaką zajmują. Największą bolączką to fakt, że szoferzy pracujący w przedsiębiorstwach pojedynczo, tracą w miarę ustawy prawo do wsparcia dla bezrobotnych.

Związek dla dobra swych członków prowadzi obronę prawną, udziela porad i wskazań. Związek jest organizacją apolityczną, pod której sztandarem grupuje się 475 członków. Były już różne próby rozbięcia Związku, rozwijającego się pomysłnie, ale się one nie udały.

Zarząd oddziału przeprowadził dla dobra swych członków szereg konferencji w inspektoracie pracy i u władz. Ingerowano w sprawach zarobkowych, prolongat, dyplomów szoferskich, funduszy drogowe, egzaminów psychotechnicznych itd. — Dochodu w kasie było 13 423,57 zł, rozcho-

du 8529,75 zł. Ogólny stan kasy wynosi 6285,16 zł. Dalsze przewodnictwo oddano w ręce p. Brzozowskiego. Obszerne sprawozdania przedłożył także przedstawiciel zarządu głównego p. Adamek z Katowic, oraz przedstawiciel Związku Związków p. Rybczyński z Poznania.

Nad sprawozdaniami potoczyła się żywa i rzeczowa dyskusja, poczem zarządowi udzielono pokwitowania.

Nowy zarząd przedstawia się następująco: Prezes — Krzekotowski, zast. — Brzozowski, sekretarz — Haufe, skarbnik — Korek, zast. skarbnika — Nowak. — Ławnicy: Wyrembek i Florysiak. Poza-tem dokonano wyboru do komisji rewizyjnej i pocztu sztandarowego. Po wolnych głosach i wnioskach zamknięto obrady. (z.)

Tow. Przemysłowców Poznań - Jeżyce odbyło swe roczne walne zebranie przy licznych udziałach członków. Obrady otworzył prezes p. Staszak. Na przewodniczącego walnego zebrania poproszono p. Krupskiego, do pióra powołano p. Szkudlarskiego. Poza-tem zasiadli w prezydium pp. Rajewski i Łagoda.

Następnie członkowie zarządu przedkładali kolejno sprawozdania z rocznej działalności Towarzystwa. Z całokształtu sprawozdań wynika, że Tow. po różnych przejściach weszło na drogę pozytywnej pracy i rozwoju. Liczy ono obecnie 600 członków; na zebraniach wygłoszono liczne referaty i odczyty; należy wspomnieć, że w roku bież obchodzi Towarzystwo 40-lecie swego istnienia. Zarząd Towarzystwa pamięta też o dzieciach po zmarłych członkach, urządzając corocznie obchód gwiazdkowy. Majątek kasy wynosi 9277,78 zł. Z biblioteki, liczącej 450 tomów różnej treści, korzystają skwapliwie członkowie.

Komisja rewizyjna w osobach pp. Kujawy i Mateli wnosi o udzielenie zarządowi pokwitowania, co też po dyskusji uczyniono.

Nowo wybrane władze przedstawiają się następująco pp.: J. Staszak — prezes, J. Walter — wiceprezes, Stawski — sekretarz, Jankowski — skarbnik i Wł. Późniak — bibliotekarz. Radni pp. Szymański, Tomczak, Pokrywka i A. Matela. Poza-tem dokonano wyboru członków komisji rewizyjnej, delegatów itd.. Na tem zakończono obrady. (z.)

Koncert muzyki francuskiej w Teatrze Wielkim

XVI Koncert symfoniczny Orkiestry stoł. m. Poznania odbędzie się w niedzielę, dnia 31 stycznia 1932 r. i poświęcony jest muzyce francuskiej. W programie niedzielnego koncertu znajdują się: Francka wspaniała symfonia D-moll, Saint-Saensa koncert skrzypcowy H-moll i poemat symfoniczny „Phaeton” oraz bardzo ciekawe i efektowne „Nocturnes” Debussy’ego. Ostatnie dwa utwory po raz pierwszy zostaną w Poznaniu wykonane i przyczynią się wiele do urozmaicenia programu.

Solistą wieczoru będzie znany skrzypek p. Wacław Kochoński i odegra Saint-Saensa koncert H-moll. Koncertem dyryguje p. Zygmunt Latozewski.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Piątek, dnia 29 stycznia 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 11.45 (Warszawa); godz. 13.05 koncert gramofonowy (życzeń); godz. 14.00 notowania giełdy; godz. 14.15 komunikaty; godz. 16.20 „Wizyta Gandhiego w Paryżu” (wygl. prof. Wincenty Lutosławski); godz. 16.45 o poecie b. polskim, twórcę Jana Lechonia (wygl. Gustaw Baumfeld); godz. 17.00 płyty gramofonowe; godz. 17.10 (W); godz. 17.35 (W); godz. 19.10 lekcja jęz. włoskiego; godzina 19.25 (W); godz. 19.45 (W); godz. 20.00 (W); godz. 20.15 (W); godz. 22.50 dodatek do prasowego dziennika radiowego tr. z Warszawy; godz. 22.55 „Z nad krawędzi” 80-ta pogadanka Brata Cezarego; godz. 23.10 sygnał czasu, komunikaty; godzina 23.25 muzyka taneczna z płyt.

Warszawa (1412 m) godz. 11.45 codzienny przegląd prasy polskiej; godz. 12.10 płyty gramofonowe; godz. 14.45 płyty gramofonowe; godz. 15.20 komunikat L. S. G.; godz. 15.25 odczyt z cyklu dla nauczycieli „Co młodzieży dają nauki przyrodnicze” — dr. Kazimierz Simm (Katowice); godz. 15.50 płyty gramofonowe; godz. 16.20 odczyt; godzina 16.40 płyty gramofonowe; godz. 16.55 lekcja jęz. ang.; godz. 17.10 znakomity li-zyk Albert Michelson i jego odkrycia (Kra-ków) — prof. K. Zakrzewski; godz. 17.35 koncert z Katowic (ork. Wojsk. Szkoły Muzycznej); godz. 19.15 „Przeгляд rolniczej prasy zagranicznej” — tr. z Wilna; godz. 19.30 wiadomości sportowe; godz. 19.35 płyty; godz. 19.45 Prasowy Dziennik Radiowy; godz. 20.00 pogadanka muzyczna; godzina 20.15 koncert symfoniczny z Filharmonji Warsz. Wyk.: Ork. Filh. pod dyr. Fabjana Sewickiego i Jerzy Żurawlew (fort.); w przerwie feljton literacki p. t. „Muzy z warkoczem i à la garçonne” — dialog p. Bohdana Karpackiego i Janusza Stępow-skiego; godz. 22.50 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne. Euizen (1875 m) 20.25 g. amfon. 20.40 koncert 23.40 gramofon; **Koenigswusterhausen (1635 m)** 16.30 koncert z Lipska. 20.00 „Borys Godunow” op. Mussorskiego; **Daventry (1554 m)** 21.00 koncert popularny; **Motala (1348 m)** i

Sztokholm (435 m) 20.00 koncert; **Oslo (1083 m)** 20.00 koncert symfoniczny; **Budapeszt (550 m)** 19.50 muzyka lekka; **Wiedeń (516 m)** 21.10 koncert symfoniczny; **Medjolan (501 m)** 21.00 koncert symfoniczny; **Praga (488 m)** 19.40 muzyka lekka; **Beromunster (459 m)** 21.00 muzyka włoska; **Rzym (441 m)** 21.00 „Domek trzech dziewcząt” opt. Schu-berta.

SPORT

Hokej na lodzie

Przyjazd Amerykan. Po pełnym zwycięstwie objeździe Kanadyjczyków z Ottawy, którzy onegdaj opuścili Paryż, udając się w drogę powrotną do swej ojczyzny, przybywa do Europy w najbliższych dniach zespół najlepszego klubu amerykańskiego z Bostonu, macierzystej drużyny znanego nam z Krynicy od roku przebywającego w Europie głównie w Paryżu Ramsaya. Amerykanie zamierzają rozegrać szereg spotkań przyczem pierwszy mecz ma się odbyć w Paryżu.

Lekka atletyka

W zawodach „Warty” w niedzielę w hali „Osrodek” nowy nabytek „Warty”, rekordzista w rzucie oszczepem Mikrut, nie mogąc się popisać w swojej specjalności, staje do pchnięcia kulą i skoku w wyż. Na starcie ujrzymy jeszcze asów tej miar- co: Adamczak, Heljasz, Nowak, dalej Banasz-kiewicz, Kruszczyński, Stawiński, Iwański, Pawlak, Miakas, Sobkiewicz, Robiński i w. i. Poszczególne konkurencje są liczne i dobrze obsadzone. Masowy start do sztafety 10x40 (około 70 zawodników), będzie niewątpliwie pięknym finałem zawodów lekkoatletycznych, po których przewidziana jest koszykówka pań i panów. Początek o godz. 15.

Narciarstwo

Ogólnoakademickie narciarskie mistrzostwa Polski zorganizowane przez Akademicki Związek Sportowy w Cieszynie na polecenie centrali odbędą się w Wiśle z następującym programem: 1 luty: godz. 9 — bieg 18 km otwarty i do kombinacji; godzina 14 — bieg pań 8 km.; godz. 14.30 — 8 km. bieg młodzieży o odznakę; 2 luty: godzina 10.30 — konkurs skoków otwarty i do komb.; godz. 14 — bieg zjazdowy; godz. 17 — rozdanie nagród i dancing. Przez cały czas trwania zawodów czynną będzie komunikacja autobusowa pomiędzy dworcem kol. Wisła, a terenem zawodów. Cenzursem przyjęcia zawodników jest legitymacja akademicka lub legitymacja A. Zw. Sp. Sekretariat przyjmuje zapisy do 27 stycznia rb.; wpisowe od konkurencji wynosi dwa złote. Adres biura zawodów: „AZS” Cieszyn ul. Kraszewskiego 13.

Piłka nożna

Turniej błyskawiczny K. S. „Korona” o puhar wędrowny, odbędzie się 2 lutego br. o godz. 11 na boisku „HCP” przy ul. Górna Wilda i zapowiada się bardzo interesująco. Biorą udział następujące kluby: „Sparta”, „Olimpia”, „Liga”, „HCP”, „Jutrznia” i „Korona”. Która z tych drużyn zdola wyjść zwycięsko, trudno obecnie przewidzieć. Zapowiadają się zatem niezwykle zacięte i emocjonujące walki.

„Legja” i „Jutrznia” spotykają się w niedzielę o godz. 11 na boisku „HCP”.

Przed olimpiadą

Lake Placid w szacie zimowej. Po nagłej zmianie temperatury spadł przy 3 stopniach mrozu śnieg, który w krótkim czasie pokrył ziemię 20-centymetrową powłoką. Ponieważ Lake Placid oddalone jest od Nowego Jorku tylko 12 godzin podróży koleją, a 6 godzin samochodem, lub dwie godziny samolotem, spodziewany jest ogromny napływ gości na igrzyska.

Pięściarstwo

„Gedania” i „HCP”. Niedzielne te zawody w kinie „Metropolis” o godz. 12 zapowiadają się interesująco ze względu na skład drużyn. Ujrzymy w ringu dwukrotnego mistrza Pomorza Jaskółkowskiego w walce z Misiornym, zwycięzcą mistrza Polski Modzko a obecnie w Warszawie Wieczorka. W koguciej dwukrotny mistrz Pomorza Biana skrzyżuje swe rękawice z byłym mistrzem Polski Stępiakiem. Następnie z Gdańszczanem zastępują na wyróżnienie wicemistrz Pomorza Hirsch (w. piórkowa), Bykowski trzykrotny mistrz Prus Wschodnich w lekkiej i Antowski (półśrednia) mistrz Pomorza na 1931 r.

Ciekawe zawody organizuje w Łodzi 2 lutego „IKP”. Specjalne zainteresowanie budzi walka Wieczorka (BKS) z Chmielewskim (IKP); ponadto staną w ringu p. i.: Rudzki (Naprz.) i Zieliński (IKP), Banasiak (IKP) i Klimczak (S), oraz prawdopodobnie Seweryniak i Garncarek.

Pływanie

Działalność PZP zwłaszcza administracyjna zasługuje na podkreślenie. Przedewszystkiem usprawniona została kancelaria, w której przeprowadzono szereg ulepszeń. Za działalność okręgową wyróżniono specjalnie poznańskich, stawiając go za przykład pod względem sprawności administracji, systematycznej pracy propagandowej na prowincji i werbowaniu narybku. Na drugim miejscu kroczy Górny Śląsk dalej warszawski, cieszyński, wileński dobry organizacyjnie a słaby sportowo), lwowski

KRONIKA TOWARZYSKA

Pocztowe Tow. Literacko-Artystyczne i Związek Pracowników Poczt. Telegr. i Tel. koła Poznań 1, Poznań 3 i Urząd Telegraficzny urządzają w dniu 2 lutego 1932 r. w sali Domu Rzemieślniczego w Poznaniu (wejście z ul. Wały Zygmunta Staro-go nr. 9.) **Wieczorek taneczny.** Początek o godzinie 20-tej. O liczny udział członków i sympatyków uprasza Komitet. zw 12 064

Jeszcze tylko kilka dni pozostaje do **XII balu „Bratniej Pomocy”** T. S. U. P. atrakcji każdorocznego karnawału. Praca nad przygotowaniami wre w pełni i pozwala rokować nadzieję najlepszej zabawy.

Nie zabraknie chyba na balu „Bratniaka” nikogo z wypróbowanych przyjaciół młodzieży akademickiej, którzy nie pożałują paru złotych na poparcie samopomocy studenckiej.

Zaproszenia wydaje jeszcze Sekretariat Generalny „Bratniej Pomocy” T. S. U. P., ul. św. Marcina 40, I. p., godz. 9—15. zw 12 063

Żeglarski Zastęp „Zab” Błękitnej Harcerskiej 13 Drużyny Żeńskiej im. Generałowej Zamojskiej, urzędują w niedzielę, dnia 31 stycznia 1932 r. **Zabawę Taneczną** w sali Królowej Jadwigi, Aleje Marcinkowskiego 1. zw 13 062

Doroczny Bal Koła Leśników Stud. U. P. odbędzie się w niedzielę, dnia 7 lutego 1932 r. w salach Bazaru. Początek o godzinie 22-giej. zw 13 061

Na cele Harcerstwa Wielkopolskiego odbędzie się w sobotę, dnia 30. b. m., od godz. 22-giej wiecz. w Białej Sali Bazaru **zabawa karnawałowa.** Zapowiada się świetnie. Duże atrakcje stanowić będą ulubione na zabawach baoniki — kwiaty i inne miłe niespodzianki. Przygrywać będzie świetna orkiestra jazzbandowa p. Fiodorowa. zw 13 060

Towarzystwo Przemysłowców Poznań-Jeżyce urzędują w poniedziałek, dnia 1. 2. 1932 r., o godz. 8-mej wieczorem, w lokalu p. Jasyka, ul. Kraszewskiego 16 **Wieczorek Familijny**, z którego czysty dochód przeznacza się na budowę pomnika dla poległych parafji jeżyckiej. Gości. oraz wszystkich członków serdecznie zaprasza zw 12 066 Zarząd.

(dobry sportowo, lecz słaby admin.), wreszcie na końcu znajduje się krakowski oraz pomorski. Z ogłoszonych danych statystycznych wynika iż PZP liczy 84 kluby i 9 okręgów przyczem z nich istotnie żywotnych jest 47 a Poznań stoi na drugim miejscu za Warszawą, posiadając 12 klubów w tem 9 żywotnych. Z towarzystw poznańskich w tabelach 10 klubów według punktów nadanych za klasą wszystkim zawodnikom stoi „Unja” na 7 miejscu przed zeszlorocznym mistrzem Polski „Cracovia”; w liście 10 najlepszych klubów znajduje się „Unja” na 6 miejscu przed „Hakoahem” i „Cracovią”. Na ogółem 1591 zawodników Poznań stojący na drugim miejscu posiada 414; wśród klubów ezwartym jest „AZS” (84) a wiotą „Unja” (58). Sklasyfikowanych zawodników (na ogółem 468), Poznań posiada 140 i stoi na trzecim miejscu. Według klas tabeli klubów pod względem ilości zawodników II klasy „Unja” jest na drugim (22), natomiast „Astra” posiada po „AZS” (Warszawa) najwięcej III klasowych Z działalności dscyplinarnej zwraca uwagę fakt, iż jedynie 3 czynne kluby nie ukarano m. i. „Wartę”.

Życie organizacyjne

Nadzwyczajne walne zebranie PTP odbędzie się dnia 5 lutego o godz. 19.30 w sali „Piwnicy Ratuszowej (St. Rynek). Na porządku ważna sprawa pływalni, dlatego też zarząd prosi, aby wszyscy członkowie stawili się na wspomniane zebranie.

Walne zebranie Tow. Sp. „Jutrznia” odbyło się pod przewodnictwem p. Spartego. Wybrano zarząd jak następuje pp.: prezes — Michałowski, wicepr. — Klaczak, sekretarz — Kropacz, zast. — Kasprzak, skarbnik — Lachmann; komisja rewizyjna pp.: Jasiewicz, Grajek, Mikołajewski; radni pp.: Wojcieszynski, Walczak, szatnik p. Lachmann.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Na czasie...

Mimo kryzysu, a może właśnie z jego powodu zadowolenie u przeczornych pań domu wywołują imprezy „Białych Tygodni” w Poznaniu. Gdyż wiadomo, że w tym okresie istnieje okazja bardzo korzystnego zakupu na zapotrzebowania domowe. Firma **F. Kaźmierski, Stary Rynek 38 39**, jest w tym roku jedną z pierwszych, która zapoczątkowała „Białym Okres”. I to od **poniedziałku, 25. b. m.** począwszy. Stałej Klienteli już zawsze znany ogromny wybór pierwszorzędných gatunków płócien firmy Kaźmierski został jeszcze odpowiednio uzupełniony. Widzimy tam jak najbogatszy asortyment towarów z fabryk pierwszorzędných o sławie światowej. Jeśli jeszcze uwzględnić, że firma na wszystkie inne towary, nieobjęte „Białym Tygodniem”, udziela również 10% rabatu to mamy wyjaśnioną tajemnicę wielkiego powodzenia jaką się wspomniana impreza w tym składzie cieszy. Pw 10 148 1,43

W środę, dnia 27 stycznia 1932 r., rano o godzinie 11 zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach w 33 roku życia, mój najdroższy mąż, nasz jedyny i najdroższy syn, siostrzeniec i kuzyn, ś. p.

Edward Maciejewski

współwłaściciel firmy: Maciejewski i S-ka.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 31 b. m., o godz. 15 z zakładu św. Józefa. Nabożeństwo żałobne z wigiljami odbędzie się w poniedziałek, o godz. 7,30 w Kolegji Farnej, o czym zawiadamiają wszystkich

w ciężkim i nieutulonym smutku pogrążeni
żona, rodzice i rodzina.

zw 13 073

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

W środę, dnia 27 stycznia 1932 r., o godz. 21,40, zasnęła w Bogu w 82 roku życia, ś. p.

Anna z Rosińskich Bazylowa Radomska

nasza najukochańsza matka, babka, prababka i teściowa.

Pogrzeb odbędzie się w Mogiłnie w sobotę, dnia 30 b. m., z kościoła farnego, po nabożeństwie żałobnym o godz. 10.

W smutku pogrążona
rodzina.

Poznań, ul. Reduta Reformatów, Rakówko, Mogilno, Kruszwica, Bydgoszcz, Nielub, Piła, Gostyczyn. zw 13 072

W środę, dnia 27 stycznia 1932 r. zmarł nagle, opatrzony Sakramentami św., nasz ukochany ojciec, teść, dziadek, brat i szwagier, ś. p.

Stanisław Andersz

przeżywszy lat 68. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 30. b. m., o godz. 2,30 po poł. z domu żałoby przy ul. Poznańskiej 25 na cmentarz jeżycki.

W ciężkim smutku pogrążeni
dzieci i rodzina.

dw 2 635 Pobiedziska, Ostrów, Rawicz, Wrocław. Zakład Pogrzebowy "Ceremonja" Towarowa 25. tel. 3180

Gospodarstwo 30 morg pszennej, zabudowania murowane, ogród owocowy kompletny inwentarz 11 500. Bartkowiak. Dopiewo. Poznań. Znaczek 22 591

Lakiernia - tapicernia dobrze zaprowadzona bez konkurencji z powodu wyjazdu zaraz na sprzedaż. Cena 400 zł kompl. urządzeniem. Oferty Oredownik 22 664

Dnia 27 stycznia 1932 roku zmarł nasz kochany junior - szef, ś. p.

Edward Maciejewski

W Zmarłym straciliśmy dobrego i troskliwego opiekuna i pracodawcę, którego pamięć zachowamy na zawsze w sercach naszych.

zw 13 070 **Personel firmy: Maciejewski i S-ka.**

BIE - BIE - BIE - BIE - BIE

Doroczne (osiemnaste z rzędu) Targi Brytyjskie odbędą się wrotem lat dawnych w Londynie i Birmingham w następujących terminach:

Sekcja w Londynie - Olympia - od 22 LUTEGO DO 5-GO MARCA
White City (Feksylja) - od 22 LUTEGO DO 5-GO MARCA

Sekcja w Birmingham - od 22 LUTEGO DO 4-GO MARCA
Jednoroczne Targi rozmiarów swym przewyższą we wszystkich działach rozporozczone i duża ilość dotychczas jeszcze niewidzianych eksponatów będzie wystawiona. Wstawienia, z których wiedzający Targi będą mogli korzystać, zostały znaczenie rozszerzone i obejmują bezpłatnie wjazd, uniesione bilety kolejowe, bezpłatne usługi tłumaczy na Targach, i t. d.

Wszelkich bliższych szczegółów zasięgnąć można w Wydziale Handlowym Ambasady Brytyjskiej w Warszawie, ul. Piękna № 6, lub w najbliższym konsulacie Brytyjskim.

BIE - BIE - BIE - BIE - BIE - BIE - BIE

Kupię dom

w najlepszym położeniu, okazjnie za gotówkę. Zgłoszenia faktycznie korzystnych większych obiektów do Kurjera Poznańskiego pod zw 13 018

WALNE ZEBRANIE

podpisanej Spółdzielni odbędzie się dnia 5 lutego 1932 r. o godz. 12 w Domu Rzemieślniczym, ulica Fr. Ratajczaka, salka p. Röhra.

Porządek obrad:

1. Zagajenie.
2. Sprawozdanie bilansowe za rok 1931.
3. Przyjęcie bilansu i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
4. Uchwala co do dalszego istnienia Spółdzielni.
5. Wolne głosy.
6. Odczytanie protokołu.
7. Zamknięcie.

zw 13 056

Bilans wyłożono w lokalu Spółdzielni.

„CARMIN”

Centr. Hurt. Materiałów Malarskich. Spółdz. z o. p. Poznań (Małe Garbary 6), obecnie Sw. Marcin 20. Prezes Rady Nadzorczej (—) Ig. Wrembel. Zarząd (—) Ulatowski. (—) Grien.

Żałobne Kapelusze

po zniżonych cenach

połoca
T. Ludwig

Poznań, Szkolna 9
Pw 10 229-2,84

Dobrze zaprowadzone przedsiębiorstwo na G. Śląsku poszukuje masowych artykułów do komisowej sprzedaży. Zgłoszenia do „Par”, Katowice. Dyrekcyjna 10, pod „Masowy zbył”. Pw 10 395 71,6

Cukiernia-Kawiarnia

tylko dla fachowca na prowincji wprost od właściciela na sprzedaż. Cena 10 tys. Oferty Kurjer Pozn. pod zw 13052

Szkola Inżynierów

Budowa samochodów, szkolenie pilotów, technika papiernicza. Uczelnia posiada własne warsztaty. Budowa maszyn. Elektro-technika. Budowa samochodów. WEIMAR (Niemcy). Prosimy o zasiadanie i respektu.

Tw 812

Poważniejsza kancelaria adwokacka w Poznaniu poszukuje od zaraz (lub później)

młodszego wspólnika.

Prosi się o podanie referencji. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 13 069

Dla fabrykacji czekolady

1 bliźniak do bicia piany, 1 prasę do masła kakaowego, 1 stół chłodniczy, 1 stół podgrzewany, 500 kwadratów i około 2 000 form czekoladowych gwiazdkowych i wielkanocnych sprzeda lub zamieni na inne maszyny lub formy.

Fabryka czekolady „LIGA”
Bydgoszcz. zw 13 017

10 TANICH BIAŁYCH DNI

połączonych z tanią sprzedażą reklamową od piątku, 29. I. do 10. II. r. b.

Koszule damskie . . . . . od 1,45
Koszule damskie . . . . . od 1,75
Koszule damsk. dzienne . . . . . od 2,75
Koszule damsk. nocne z krótk. rękawami . . . . . od 3,00
Koszule damsk. nocne z dług. rękawami . . . . . od 3,85
Koszule męskie . . . . . od 4,45
Koszulki dziewczęce . . . . . od 0,80
Koszulki dzienne garnirowane . . . . . od 1,00
Koszulki dzienne chłopięce madapolam . . . . . od 2,00
Koszulki chłopięce nocne madapolam . . . . . od 2,35
Kaftaniki damskie . . . . . od 1,75
Kaftaniki damskie garnirowane . . . . . od 3,15

Podstanki garnirowane . . . . . od 1,10
Biustonosze . . . . . od 1,22
Kombinacje haleczkowe . . . . . od 2,30
Czepki nocne . . . . . od 0,85
Pantalony z mierzka . . . . . od 1,80
Pantalony garnirowane . . . . . od 2,10
Koszulki niemowlęce . . . . . od 0,65
Poduszki dług. z mierzka . . . . . od 3,35
Poduszki dług. garn. . . . . od 3,95
Jaśki z mierzka . . . . . od 1,15
Ręczniki wafł. . . . . . od 0,56, 0,70, 1,05
Ręczniki frotte . . . . . od 1,00, 1,30, 1,95

Chusteczki damskie z mierzka . . . . . od 0,22
Chusteczki damskie z koronką . . . . . od 0,28
Chusteczki dziecięce . . . . . od 0,09
Chusteczki męskie . . . . . od 0,23
Chusteczki kolorowe batystowe . . . . . od 0,22
Koronki klockowe wąskie . . . . . od 0,07
Koronki średniej szerokości . . . . . od 0,18
Koronki szersze . . . . . od 0,38
Koronki szerokie . . . . . od 0,95
Hafty wąskie . . . . . od 0,25
Hafty szerokie . . . . . od 0,70
Motywy klockowe od 0,18, siatkowe od 0,24

Na artykuły w zwyż niewymienione prócz D. M. C. i nici
10% rabatu
 przy gotówce

Stanisław Schulz

Poznań — Stary Rynek 80/82.

Uprzejmie zwracam uwagę
 na dekorację wewnętrzną
 w niedzielę i wtorek, dnia 31. I.
 i 2. II. r. b.

Pw 10 467-4-76

? dokąd idziemy?

DO

„FRASCATI“
 na 27 GRUDNIA 19.

Lokal najwytworniejszy — humor, zabawa — ceny niebywale niskie.

zw 13059

Dyrekcja.

Biały Tydzień
 w firmie **H. Karaś**

sprzedaje się po cenach jakich jeszcze Poznań nie widział.

H. Karaś
 Poznań, Pocztowa 3.

zw 13 023/4

Kupię DOM za gotówkę

możliwie w śródmieściu. Pośrednictwo wykluczone. Oferty z podaniem ceny pod zw 13056 do Kurjera Pozn.

KAWIARNIĘ

dobrze prosperującą, z powodu przejęcia innego przedsiębiorstwa **sprzedam**. Potrzebna gotówka minimalnie 25.000 zł. Oferty Kurjer Pozn. zw 13071

MAJĄTEK

1800 mórg ziemi pszenno-buraczanej, inwentarz i budynki I klasy, światło elektr., **sprzedam** przy zaliczce 180 000 zł lub **zamienię na odpowiedniej wartości kamienicę w Poznaniu** przy dopłacie 80 i 0.000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Pozn pod zw 13057

Na ubogich miasta Poznania złożyli: Drukarnia Polska złożone tamże składki na ubogich 560,— zł, Cukiernia Erhorn, ul. Fr. Ratajczaka 20,— zł, Moses i Schoenfeld, ul. Nowa 100,— zł, Oskar Stiller, radca komercyj. 50,— zł, Christliches Hospiz, ul. Wjazdowa 20,— zł, inż Wenzlik Dąbrowskiego 44 30,— zł, Hurtownia Stali, ul Trzeciego Maja 3. 30,— zł, adwokat Szoldrski 50,— zł, radca Cicho-dowa 5. 10,— zł, Br. Lilpop i S-ka, św. Marcin 100,— zł, B. Lewandowski, ul. Jezuicka 10,— zł, Kostrzewski Fa: „Her-mes“ 5,— zł, Drygas Stanisław 20,— zł, Kaczmarek, ul. 27 Grudnia 20. 50,— zł, Klimek, Stachowiak i Wize, St. Rynek 59/60, z okazji otwarcia przedsiębiorstwa 30,— zł, Konusiat Czesłostowacki, pl. Sapieżyński 8, w miejsce życzeń świą-tecznych 100,— zł, Firma Kowalski i Koźlicki, pl. Wol-teczny 17. 9,94 zł, Polska Centrala Spożywczych Spółdzielni Kolejowych 55,— zł, Dr. Kłaczynski, ul. Wrocławska 28/29 10,— zł, St. B zamiast mszy św. na intencję s. p. ojca 20,— zł, Spółka Osadnicza, ul Rzepczypospolitej 1. 100,— zł. Za dary składamy szczerą podziękowanie **Magistrat VIII/1**, zw 13 019/20

OKRĘTKA

15 gr mierzka 20 gr dekazyzowanie 30 gr dziurki 3 gr plisowanie 2 zł. obciążanie guzików tuż. 60 gr. podnosze oczka nadrabiam stopy, hafty tapio wykonuje terminowo

„Haftoplis“, St. Rynek 10 (wejście Kurzanoga obok firmy Czepczyński, Kruk). Pw 9 821-35.38

Poważne przedsiębiorstwo artykułu domowego pierwszej potrzeby, udzielanego za gotówkę i na raty, **poszukuje**

solidnych przedstawicieli na prowincji. Dobry zarobek zapewniony. Oferty „Par“ Poznań Aleje Marcinkowskiego 11 pod 53,222 Pw 10 463 53.222

BENZOL

dostarcza w każdej ilości po cenach przystępnych franco odbiorca dw 2577

GAZOWNIA MIEJSKA
 w Kaliszu.

3. K. 12/31. PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w **Drużynie** i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Drużyna tom I. k. 48 na imię gospodarza **Władysława Przybyła** zam. w Tuzynie, p. Biskupice, pow. Poznań zostanie w drodze egzekucji dnia **8 kwietnia 1932 r.**, o godz. 10-tej przed poł. wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój Nr. 4. Nieruchomość jest gospodarstwem rolnem obszaru 22 ha 31 ar i 11 m² i składa się z domu mieszkalnego z podwórzem i ogrodem domowym, chlewem oraz stodoły. Roczna wartość użytkowa mieszkania wynosi 75 marek, czysty dochód 12,56 talarów i 3 mk. rocznej kwoty podatku budynkowego art. matrykuły 43 Drużyna, 86 Krosno. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 20 czerwca 1931 r. Śrem, dnia 5 stycznia 1932 r. **Sąd Grodzki.** nw 8 1199

ODZIEŻ

balową
 wieczorową
 czysto chemicznie
 w 24 godz.

„BARWA“
 Kałamajskiego.

Pw 9 959 60-2.16

L. cz. 2. F. 3/30. **WYWOŁANIE.** Zona kupca **Zośja Szylf I. voto Szylf ur. Witkiewicz z Pniew** zastęp. przez adwokata **Samolewskiego** z Pniew postawiła wniosek o wywołanie wierzyciela hipoteki zapisanej w księdze wieczystej nieruchomości Pniewy tom IV. karta 76 w dziale III. pod liczbą 8 w kwocie 5 talarów 12 srebrnych groszy dla rady sprawiedliwości **Domigera** w Poznaniu. Wierzyciela tejże hipoteki wzywa się, by najpóźniej na terminie w dniu **18 marca 1932 r.** przed poł., o godz. 11-tej w podpisany Sądzie, (pokój 1. 11) odbyć się mającym, swoje prawa zgłosił w przeciwnym razie nastąpi wykluczenie jego praw. Pniewy, dnia 15 grudnia 1931 r. **Sąd Grodzki w Pniewach.** nw 8 200

UCHWAŁA. Na wniosek kupca **Stanisława Kołodziejczaka** działającego pod firmą **Concordia S. Kołodziejczak** w Ostrowie — zastęp. przez adwok. **Kwiatkowskiego** i **Kubiaka** w Ostrowie — udziela się temuż **Stanisławowi Kołodziejczakowi** odroczenia wyplat na 3 miesiące tj. do dnia 23 kwietnia 1932 r. i nadzorczą sądowym nad przedsięw. mianuje się właściciela biura buchalteryjnego p. **Ludwika Pi-sule**, zam w Ostrowie, Rynek 27. W czasie trwania odroczenia wyplat postępowania egzekucyjne i aresztowe nie mogą być wszczynane, a wszczęte ulegają wstrzymaniu. Rozstrzygnięcie powyższe znajduje swe uzasadnienie w przepisie art. 11 i 12 Rozp. z dnia 6. 3. 28. Dz. ust. poz. 244 o odroczeniu wyplat. Ostrów, dnia 23 stycznia 1932 r. **Sąd Grodzki.** nw 7 900

3. K. 11/30 PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w **Sremie** i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Śrem tom III. w kl. 111 na imię **Pawła Misiornego** mistrza siodlarskiego w Sremie zostanie w drodze egzekucji dnia **25 marca 1932 r.**, o godzinie 10-tej przed poł. wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój Nr. 4. Nieruchomość obszaru 03arów 10 m² stanowi dom mieszkalny z podwór-zem i przybudówkami. 814 marek rocznej wartości użytkowej i 25,50 marek podatku budynkowego. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 26 czerwca 1930 r. Śrem, dnia 30 grudnia 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 8 198

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 29. b. m., o godz. 10.30 przed poł. w firmie **Express, Małe Garbary 5** sprzedawac będą najwięcej dającym za gotówkę:

większą ilość kapeluszy, czapek męskich i dziecię-cych, pończoch dziecięcych i rękawiczek.

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie. nw 8 261

Dawid, kom. sądowy, Poznań, Śniadeckich 26

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W sobotę, dnia 30 stycznia r. b., o godz. 9-tej przy ul. **Dąbrowskiego 36** odbędzie się sprzedaż za natchmiasową zapłatą:

2 stołów skladowych, gablotki, 3 regałów, lustra,

wagi stołowej, 4 stołów i 16 krzesel.

Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą.

Poznań, dnia 28 stycznia 1932 r. nw 8 255

MAGISTRAT XIII/5.

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W sobotę, dnia 30 stycznia 1932 r., o godz. 10-tej przy ul. **Śpichrzowej nr placu 47-49a** odbędzie się sprzedaż za natchmiasową zapłatą:

15 000 cegieł dziurawki, 1 000 pustaków, 1 000 gąsio-rów, 7 000 łupku francuskiego, 150 000 splisów, 300 wałków trzcinny, 120 beczek do oleju, 80 beczek do smoły, 75 worków gipsu, 40 worków ziarna marm.,

200 płyt terakottowych, 15 żłobów kamionkowych, 400 kg. zaprawy szmatowej, 25 rur kamionkowych,

8 przegródek do żłobów, 200 klinów do karpiołki, 1 worka gipsu alabastrowego, 2 bębnow blaszanych,

39 różnych blaszanek i innych drobnych przedmiotów. Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą.

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.

Poznań, dnia 27 stycznia 1932 r. nw 8 238

MAGISTRAT XIII/5.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
 1-linowy millimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811
 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Gramofony — Płyty
 najkorzystniejsze źródło zakupu.
 P. Balon, Woźna 12.
 Pw 9802/3-52.21/2

Konie
 robocze para lub pojedynczo do sprzedania, Jan Domeracki, Wa-
 y Jagielly 4/6.
 zw 22 750

Restauracja

z wyszynkiem, bilardy, eleganc-ko urządzona, interes bardzo do-bry w uzdrowisku Inowrocław, sprzedam z powodu choroby. Oferty do Kurjera Poznańskiego zw 22 376

Parcele

od 40 groszy za m² kredyt bu-dowlany 6% „Osadopol“ Rze-pczypospolitej 9. Pw 10 231-2.82

Parcele od 50 gr

dowóz materiałów budowlanych bezpłatny. Każdy może otrzy-mać 6%—wa łącznie amortyzacja długoterminowa pożyczka. Aleje Marcinkowskiego 13 De Ka Ha. Pw 10 224-2.44

„Centrala mebli“

Swarzędz naprzeciw poczty pole-ca meble po cenach niskich. Wielki wybór. Pw 9 814-5-30.32/5

Dom

kupie wiosce kościelnej, para-miorg na skąd kolonialny, wpla-ta 2.000. reszta hipoteka. Oferty Oredownik Wlkp. zdw 20 477

Gospodarstwo

prywatne, 62 morgi buraczanej ziemi, zabudowania, żywym martwym inwentarzem, trzy mi-nuty od dworca sprzedam. Cena podług urody. Oferty Kurjer Poznański zdw 21 900

Meble

używane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, telefon 24-42. Pw 9812-1.65

Skład

odpadków bekonowych i wyro-bów z tychże, dobrze prosperują-cy, w dobrym miejscu, w więk-zym mieście powiatowym zaraz do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 20 858

Anodowe baterje

wysyłamy na prowincję franko w dom za nadesłaniem 20 zł za 150 V., 16.50 zł za 120 V. Za do-broc gwarancja. „Ogniw“ Wy-twórnia Elementów — Poznań, Wielkie Garbary 19. Pw 10 156-64.11

Obiady

kresowa smaczne, Waly Zygmun-ta Augusta i mieszkanie 8, zdw 18 263

Woźna 16
Nowy Dom Komisowy sprzedaje kupuje meble używane, garderobę, różne inne przedmioty. Pw 9 838-53.81

Meble kuchenne
bajecznie tanio sprzedaje Jan Koniczek Paskowa 3. Wytwórnia mebli kuchennych. zdw 99 825

Meble
tanio wprost ze składnicy poleca K. Bakoś, ul. Wenecjańska 1 — Most Chwaliszewski przy krzyżu. zdw 21 012

Meble w Swarzędzu
najkorzystniejsze źródło zakupu właściciel Wiktor Nowacki, Dworcowa 15. zdw 21 364

Klubowy
garnitur, elegancki jak nowy sprzedam 180.— Grobla 4. m. 2. zdw 22 055

Skład
delikatosew i towarów kolonialnych w rynku dobrze zaprowadzony w większym mieście powiatowym przy tem mieszkanie 3 pokojowe, kuchnia korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 608

Gramofony
okazyjnie sprzedaje się. Wielkie Garbary 34. mieszka. 12. rw 4 300

Jadalnię
pięknie rzeźbiona bardzo tanio. Stolarska, Bukowska 9. zdw 22 988

Kraty
żelazne, lampy gazowe, wanna czynszowa. Stanisława Nowa 2. rw 4 304

Zakład
fryzjerski nowoczesny 3.500 sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. rw 4310

Sygnety
herbowe, obrączki ślubne. St. Frankowski, Ratajczaka 1. zdw 22 921

Bilard
sprzedam, Matejki 51. m. 9. zdw 22 602

Pianino
zagraniczne krzyżowe z powodu wyjazdu tanio sprzedam Oglądać po południu. Kochanowskiego 5. m. 7. zdw 22 601

Sypialnię
dębowa nowa sprzedam tanio oraz prace stolarskie wykonuje solidnie i tanio Stolarska, Patrona Jackowskiego 23. zdw 22 568

Kto
kupi książki dogodnie warunki. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 659

Wózki
dzieci tanio. 27 Grudnia 15. podwórze. zdw 22 652

Maszyna
Singera 60 zł. Wilczyca roczna rasowa 25 zł. do sprzedania. Grunwaldzka 22b. Restauracja. zdw 22 632

Dom
piętrowy w tem wolny skład rzeźniczy warsztat mieszkanie, stajnia przy ruchliwej ulicy miasta 6.000 mieszkańców na sprzedaż. lub też do wynajęcia skład rzeźniczy z pomieszczeniami zaraz do wynajęcia wprost od właściciela. Adres Kurjer Poznański zdw 22 629

Dom
dochodowy pod Poznaniem, piekarnia w pełnym biegu, ogród, sprzedam 20.000, wpłaty 8.000 Informacje, znaczek Zbierski. Środa. zdw 22 722

Dom
dochodowy pod Poznaniem, piekarnia w pełnym biegu, ogród, sprzedam 20.000, wpłaty 8.000 reszta hipoteka. Informacje, znaczek Zbierski. Środa. zdw 22 719

Samochód
kryty sprzedam lub zamienię na motocykl z dopłatą. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 705

Plug motorowy
„Gross Bulldog” Lanca mało używany Miocarna Lanca, lokomobila angielska w dobrym stanie do sprzedania z powodu oddania dzierżawy Oferty Kurjer Poznański zdw 22 702

Łóżecko
żelazne jak nowe sprzedam. Mickiewicza 7. mieszkanie 10. zdw 22 697

Wyżła
dobrej tresury pod gwarancją sprzedam. Leśnik Bańka. Obryzko. Szamotyły. zdw 22 688

Pianino
krzyżowe 950 zł. sprzedam. Dąbrowskiego 45. podw. prawo. parter. zdw 22 771

Samochód
limuzyna w bardzo dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. Paskowa 2. mieszkanie 6. zdw 22 741

Meble stylowe
Z powodu przeniesienia składnicy sprzedam bardzo tanio pokoje meskie i jadalnie. A. Szczaniecki. Piaskowa 3. zdw 22 742

Cegielnia
parowa Poznańska — Południe produkcji 3.000 000 rocznie teren 50 morg budynki maszynowe, willa 10 pokoi, do 60.000, przy wpłacie 30.000 na sprzedaż. Informacje: udzieli Fr. Kampa, Leszno Dworcowa 43. zdw 8 253

Skład
spożywczy zaprowadzony małym mieszkaniem sprzedam tanio. — Adres Kurjer Poznański zdw 22 733

Maszynę
Singera i bujak sprzedam tanio. Mickiewicza 9 n 5. zdw 22 745

Tania
sprzedaż pożyczek Bemburga 3.25; 3.75; 4.50; 5 — zł. Ołbrzymi asortyment kolorów tylko w specjalnym magazynie pożyczek A. Szymański. Poznań, św. Marcina 1. przy Placu św. Krzyż. skm Pw 10 582 3-4.58/9

Skład
nadający się na każdą branżę św. Marcina. Adres Kurjer Poznański zdw 22 793

Sprzedam
korzystnie ca 30 morg w Starolece Wielkiej, teren nadaje się na parcelację podmiejską. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 995

Kolonjalka
towarem, mieszkaniem. Adres Kurjer Pozn. zdw 22 970

Sprzedaj
Cegle 40 000 szt., tonówka, sprzedam tanio. Bittner, Dąbrowskiego 79. rw 4290

Sprzedam
dom z 3 morg ogrodu w Zabikowie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 963

Majątki
młyny, młeczarnie, domy, składy, parcele polecam wielkim wyborem. Również załatwia się wszelkie sprawy hipoteczne. „Dom Złocieni”, Szkolna 6. III. zdw 22 902

Maszynę
do pisania sprzedam. Szkolna 7/8. m. 8. zdw 22 494

Pianino
krzyżowe, czarne na sprzedaż. — Skarbowska 4. mieszkanie 8. zdw 22 882

Bufet
kredens. — Szamarzewskiego 1. m. 5. zdw 22 878

Dom czynszowy
w Zakopanem, budowany 1927 r., o 20 ubikacjach z czystą hipoteką dochód miesięczny 700 zł. zaraz sprzedam. cena 40 000 zł. — Krajewski, Wydawy, poczta Ponic. zdw 22 961

Pianino
za gotówkę sprzedam. Marszałka Focha 53. III. prawo. zdw 22 953

Śliczny skład
kolonialny, urządzeniem, towarem, dużym pokojem, przy rynku, centrum, 4.000 sprzedam. Nowak, Kramarska 15. zdw 22 847

Blüthner
pianino, pierwszorzędnym instrumentem, mało używany sprzedam. Antykwariat Woźna, narożnik Mostowej. zdw 22 776

Wózek
biały dziecięcy 70 zł. prawie nowy Polna 5. m. 23. zdw 22 677

Szklanki szlifowane
Kieliszki szlifowane
Najlepszą porcelanę
Prima Albake — Noże, widelce, łyżki. Całkowite wyprawy tanio tylko wprost Wroniecka 24. Hurtownia Porcelany, podwórze. zdw 22 993

Skład
kolonialny, świetnie prosperujący bezkonkurencyjny z towarem, urządzeniem i 2-pokojowym mieszkaniem sprzedam, powód choroby. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 984

Dynamo
do ładowania akumulatorów, 65 wolt, 50 amp 1 340 obrotów sprzedam Dolna Wilda 79, mieszkanie 8. rw 4 288

2 000 zł
dochodu z nieruchomości, która sprzedam w centrum miasta Poznania. Cena do ugody. Oferty do „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11. pod 4.66. Pw 10 465-4.66

Dekoracyjna
porcelana: wazon, talerz, szklanka, figurki, filiżanki, kryształ, inne. Okazyjnie. Antykwarnia, Marcinkowskiego 28. Pw 10 461-3.117

Fortepian
Blüthnera, mało używany, korzystnie sprzedam B. Sommerfeld, Poznań, ulica 27 Grudnia 15. nw 8 239

Salonowe
meble tanio. Duszyńska, Kantańska 4. lewe schody II. zdw 22 797

Gospodarstwo
112 morg buraczanej ziemi, bogatym inwentarzem, zabudowanie welbowane wodociągi, blisko Poznania, cena 48.000, wpłaty 25.000 sprzedam. Nowak, Poznań, Kramarska 15. zdw 22 843

Sypialka
dębowa mało używana tanio. — Szyperska 3. mieszkanie 9. zdw 22 865

Pończochy
od 125 zł począwszy pończoski dziecięce, skarpetki, wielki wybór „Towary krótkie”. Wodna 25. Za przedłożeniem gazety 50% rabatu. Pw 9855/56-1.60.60a

Sypialnię
sprzedaje tanio Stolarska Rybaki 15. zdw 7371

5 KUPNA

Samochód
mały ewentl. 2 osobowy kupie. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 619

Kupię
wille lub kamienicę 2-3 mieszkaniową w śródmieściu, wpłata 40 tys przejęcie hipotek do 25 tys. pożądane wolne mieszkanie. — Oferty Kurjer Poznański zdw 22 610

Złoto
monetowe kupię Oferty z podaniem ceny Kurjer Poznański zdw 22 647

Kupię
piec przenośny lub żelazny. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 630

Motocykl
dobrej marki 350 lub 500 cm kupię za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 701

Maszynę
do pisania mało używaną kupię. Oferty z podaniem ceny Kurjer Poznański zdw 22 678

Psa
małego rasowego kupię zaraz. — Oferty Kurjer Poznański zdw 22 673

Kupię
dom lub wille rentującą, wpłaty 35.000, wprost od właściciela. — Oferty Kurjer Pozn. rw 4 273

Motocykl
bardzo dobry okazujnie kupię. — Oferty z podaniem marki, ceny Kurjer Pozn. zdw 22 816

Domek
dużym ogrodem blisko Poznania kupię. Wpłata 6.000 zł. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdw 22 837

Wózki
dziecięce, używane kupię Razer, Szewska 11, narożnik Małych Garbar. zdw 22 759

Parcelę
kupię okolice Jeżyce Oferty Kurjer Poznański zdw 22 831

Szukam
prawdziwy perski dywan ca. 250 350 i kilka m. mostków perskich od prywatnych. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 884

Piec
Krawiecki piec do grzania żelazek kupię Oferty Kurjer Poznański zdw 23 002

Konia
8-10 lat, dobrego, silnego kupię. Nowacki, Spichrzowa tel. 7195. zdw 23 012

Kocioł
parowy stojący, około 15 m³, niskie ciśnienie, i komin żelazny około 8 mtr. wysoki, używane, kupię zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 855

Kupię
kilka mało używanych opon balonowych 130x30 lub 140x40 również akumulator 12 wolt Oferty Kurjer Poznański rw 4 289

Kupię
samochód ciężarowy używany w dobrym stanie marki „Ford” lub „Chevrolet” 2-3 tonowy Oferty z podaniem ceny uprasza Fabryka Ociut Ujazd, poczta Grodzisz, Poznańskie. zdw 22 952

Kupię
8% listy dolarowe. Zgłoszenia z podaniem ceny Kurjer Poznański zdw 22 939

6 KAMIENICE

Kamienicę
sprzedam. Cena 250.000, wpłaty połowe. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 21 470

Willa
7 pokoi przy Poznaniu, cena 25.000, wpłaty 15.000 Zgłoszenia Rutkowski Grobla 29. zdw 22 248

Wille
dwumieszkanowa cała wolna przy tramwaju za 36.000 wpłaty od 20.000 sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 570

Nowszą
kamienicę lub wille kupię, wpłata 27 tys. ewentl. cesja 12 tys. zł. po 12% hipoteki krótkoterminowej wprost od właściciela. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 676

Kamienica
Poznań nowoczesna 2 składy, dzierżawa 6 995 za 145 tys. w tem 50 000 hipoteki amortyzacyjnej wpłaty 75 000 natychmiast sprzedam. Zgłoszenia reflektantów przyjmuje 9-13 B. Radowicz, Polwiejska 38 a I - 3. zdw 22 653/4

Dom
kupię lub wille kilkomieszkanowa. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 820/1

Kamienica
nowoczesna, blisko śródmieścia, dochód 22.000 zł. cena 190.000 wpłaty 80.000, reszta amortyzacja, sprzedam „Krakus” Poznań, Poczta 30. zdw 22 335

Kamienicę
przy Marcinie sprzedam korzystnie, wpłaty 125.000, dochód 30.000. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 851

Kamienica
przy tramwaju, dochód roczny 6.000, cena 45.000. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 939

Kamienica
III piętrowa, składami, dochód 17 600, cena 150 000 50 000 amortyzacji, centrum wpłaty do ugody. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 920

Kamienicę
dwupiętrową, narożną, skład czteropokojowy wolne. Cena 33.000. Kamienica czteropiętrowa, dochód 10 000, cena 60.000 i przejęcie amortyzacji sprzedam. Czarnecki, Ratajczaka 13. zdw 22 992

7 PIENIADZ

6 000 zł
pożyczki na hipotekę majątku wartości 250 tys. 12% rok zgóry. Zgłoszenia „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11. pod 4.41 Pw 10 447-4.41

Hipoteka
I. miejsce, reszta ceny kupna w złocie zaraz do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 22 051

3 000 dolarów
dam na hipotekę kamienicy w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdw 21 013

500 dol.
na I. hipotekę w Poznaniu wypożycze Oferty Kurjer Poznański zdw 22 713

20 — 30 tys.
pożyczkę na majątek ziemski bez długu. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 617

5 — 20 000
umieściłabym pewno. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 818

10 000
złoty na I hipotekę kamienicy w Poznaniu za wysokim procentem poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdw 22 998

Reprezentacje
odda wytwórnia masowego artykułu. Do objęcia potrzeba 1250 złotych Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 22 825

10 000 zł
pożyczki poszukuje zaraz pod zastaw i gwarancję. Oferty Kurjer Pozn zdw 22 969

Wspólnika
cichego z kapitał, do 20 000 zł do dobrze prosperującego przedsiębiorstwa handl. poszukuje się. Gwarancja Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 968

15 000
na I. hipotekę wypożycze. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 226

Pożyczki
20 000 pod zastaw listu hipotecznego wysokości 40 000 złotych na kamienicy Poznań, poszukuje. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 996

Na pięknym majątku
o dobrej ziemi, w wysokiej kulturze mam hipotekę 2 000 funtów ang. Zezdziłbym się na odstąpienie tej hipoteki za spłacenie jej dzieląc się zarobkiem powstałym ze spadku kursu funta po polowie. Oferty do Kuriera Pozn. zdw 22 951

Wspólnik
branży drogerijno-farbiarskiej na Gdynię i okęć morskich poszukiwany. Dokładne oferty uprasza T. Joachimczyk, Grudziądz, hurtownia farb i materii, chem. techn. zdw 22 950

Urzędnik
naistwowy poszukuje 300 zł pod dobry zastaw procent na 4 miesiące. Zgłoszenia Kurjer Pozn. rw 4309

8 DO WYNAJECIA

6 pokojowe
III piętro przy Matejki od strony Grunwaldzkiej od gospodarza. Czynsz 250 Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 22 462

Mieszkanie
3 pokojowe na Łazaru do wynajęcia od 1 lutego Wiadomość: Zielke Generała Umińskiego 7 a. z 241

Mieszkania
po pokoju kuchni od 1. 2 do wynajęcia, Staroleka, ul. Romana Maja 41. Patykowska. zdw 22 657

Mieszkanie
w wili w Swarzędzu 3 pokoje z kuchnią i ogrodem zaraz tanio do wydzierżawienia Wiadomość w Swarzędzu ul. Kórnicka 31. zdw 22 628

Nowe
eleganckie mieszkanie pokój i kuchnia oraz nowa sypialnia zaraz do wynajęcia. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 22 675

3 pokojowe
przy Operze wynajmie gospodarz lekarzowi, adwokatom, biuro, krawiectwo, 120 miesięcznie Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 732

Słoneczne
pięknie położone w nowej wili na Solcu czteropokojowe mieszkanie z pokojem dla dziewczyny i przynależnościami blisko tramwaju do wynajęcia Matejki 50, mieszkanie 7 od 2.30-3.30. zdw 22 746

Mosina
Mieszkanie dwa pokoje, przedpokój elektryczność do zaraz do wynajęcia dzierżawa miesięczna Ogrodowa 17. zdw 22 587/8

Mieszkanie
komfortowe przy Parku Wilsona tania dzierżawa, zaraz odstąpię. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 22 607

Mieszkanie
małe, Staroleka Bystra 37. zdw 22 639/40

Pokój
próżny używaniem kuchni wynajmie. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 752

Odstąpię mieszkanie
umeblowane 2 pokoje kuchnię, łazienkę Grunwaldzka 59, m. 3. Codziennie od 10-12. 2-5. zdw 22 744

Dwupokojowe
kuchnia za dzierżawę Piotra Warzyńskiego 32, mieszka. 2. zdw 22 975

Pokój
kuchnia, korytarz 70 zł miesięcznie, zaraz bezdzietnym. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 22 903

Sześciopokojowe
wynajmie gospodarz przy operze zaraz 250 złotych. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 808

Dwa
trzy pokoje za dzierżawę odda „Rex”. Stary Rynek 45. zdw 22 559

9 SZUKA MIESZK.

2
pokój kuchnią i łazienką poszukuje zaraz cena obojętna. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia pod zdw 22 459 Kurjer Poznański.

Poszukuje
4-5 pokojowego mieszkania z przynależnościami wprost od gospodarza zaraz Zgłoszenia przyjmuje Stefan Stankowski, Słowackiego 42 m. 5. zdw 22 574

Poszukuje
zaraz mieszkania 7 pokojowego nowoczesnego do II piętra, bliżej śródmieścia. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 569

Ksiądz
poszukuje czteropokojowego mieszkania w okolicy kościoła św. Marcina Oferty Kurjer Poznański zdw 22 636

3
pokoje z kuchnią i łazienką odnajmie od zaraz za niezbyt wygórowanym czynszem Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 22 622

Szukam
5 pokoi. I. piętro okolica Matejki Ostroroka blisko tramwaju poważny lokator. Telefon 78-11. zdw 22 723

Mieszkania
4-6 pokojowego wprost od gospodarza czynsz zgóry poszukuje centrum Oferty Kurjer Poznański zdw 22 706

3 pokoi
kuchni, łazienka, wysoki parter, pierwsze piętro poszukuje zaraz od gospodarza. Blisko centrum również początek Jeżyce. Placę według umowy Oferty Kurjer Poznański zdw 22 695

Lokator sumienny
spokojny, kochający porządek i czystość mieszkania, z referencjami poszukuje 5-6 pokoi z wygodami w centrum miasta Oferty z podaniem czynszu od gospodarza, którym na powyższym zależy. Kurjer Poznański zdw 22 681

Poszukuje
pokój i kuchnię wprost od gospodarza urzędnik. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 668

Poszukuje
mieszkania 3 pokoi przynależni czynsz rok zgóry Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdw 17 600

1-2
kuchnia poszukuje na Jeżycach, Łazaru Dzierżawa roczna zwróty. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 22 792

Poszukuje
2 pokojowego mieszkania za miesięczną dzierżawę, stały i dobry lokator. Okolice obojętna Oferty Kurjer Poznański zdw 22 925

Bezdzietny emeryt
poszukuje dwóch pokoi z kuchnią wprost od gospodarza — Oferty Kurjer Poznański zdw 22 938

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Za mieszkanie
4-6 pokojowe z meblami lub zgóry czynsz dam samochód limuzyna z dopłatą. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 707

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
elektryczność, Kossaka 21. mieszkanie 4 Wyspiańskiego, Łazaru. zdw 2 626

Pokój
Plac Działowy 10 mieszkanie 9. zdw 21 039

Czysty
ładny elektryczność inteligentnemu Pościel pożądana. Szamarzewskiego 8. m. 7. zdw 22 061

Pokój
umeblowany niekry, zaraz. Szamarzewskiego 13/15 m. 7. zdw 22 633

Dwuosobowy
jednoosobowy — utrzymanie, bez centralne, osobne wejście, Matejki 55. II. lewo. zdw 22 648

Pokój
wspólny dla pana z utrzymaniem i praniem od 1. tanio, Nowy Rynek 14, m. 1. zdw 22 774/

Komfortowe
dwa łazienki, słońce, frontowe tano, Jackowskiego 3. — 6. zdw 22 620

Dworcu
Focha 27, miesz. 12. zdw 21 836

Panu
Plac Działowy 10, miesz. zdw 22 409

Brylanty
kolce szmaragdami pierścionki 1 1/2 karat tano. Woźna 14, miesz. 4. zdw 22 753

Pokój
wynajme. Woźna 14, mieszkanie 10, narożnik Mostowej, zdw 22 716

Pokój
Małkowska. Czesława 17 a, parter, lewo. zdw 22 364

Dwuosobowy
klatki utrzymaniem 90, Marcina 29, III. zdw 22 731

Dobrze
umeblowany pokój spokojnej osobie małżeństwo niewykłuczone. Przemysłowa 12, mieszkanie 2. zdw 22 785

Pokoje
jedno lub dwuosobowe, elektryczność z utrzymaniem względnie nosić z utrzymaniem. Niegolewskich 2, obłady lub bez. Niegolewskich 2, mieszkanie 11. zdw 22 740

Czysty
panom, Strzelecka 11, III., prawo zdw 22 749

Panience
wspólny, Piekary 6, parter, prawn. zdw 22 788

Pokój
umeblowany wynajme. Garncaarska 3, m. 15. zdw 22 785

Dwu-
trzosobowy słońce, elektryczność. Józefa 6, m. 8. zdw 22 784

Pokój
dwuosobowy Sw. Marcina 5, mieszkanie 11. zdw 22 783

Tanio
umeblowany jednej osobie. Plac Sapieżyński 4, II, Tanalski. Pw 10 466-53.237

Komfortowy
spokojny pokój (fortepian) inteligentowi wynajme. Fredry 12, mieszkanie 13. Pw 10 444-53.220

Garncaarska 2
pokój frontowy, I, mieszkanie 5. zdw 22 799

Komfortowy
centrum. Duszyńska, Kantaka 4, lewe schody II. zdw 22 798

Jednosobowy
dwuosobowy. Romana Szymańskiego 7, I. zdw 22 790

Pokój
pokój paniom Kwiatowa 9, III zdw 22 762

Pokój
dwom panom wynajme. Długa 4, m. 9, front. zdw 22 778

Pokój
dwuosobowy. Chwaliszewo 5, mieszkanie 5. zdw 22 779

Pokój
umeblowany na dwie osoby wynajme. Kopernika 1, m. 4. zdw 22 751

Wspólna
stacja dla panów. miesięcznie 20 zł. Wodna 8, m. 10, Alejski, rw 4232/3

Wynajme
pokój pani lub panu niekrepującym wejściem. Strzelecka 20, III, prawo. zdw 22 892

Sypialnia
i gabinet, elegancki, ewentualnie telefon, 1 lub 2 panom wydzierżawie. — Wroniecka 10, prawo, m. 3. zdw 22 804

Czysty
słoneczny, z klaski schodowej. — Woińska 7, m. 11. zdw 22 809

Dwom
panom. Żupańskiego 21, m. 10. zdw 22 887

Słoneczny
elektryczność. Ratajczaka 11 a, 3 wejście. Hauffe. zdw 22 886

Panience
wspólny. Wielkie Garbary 21, Filareta. zdw 22 883

Komfortowy
Waly Zygmunta Staroego 6, mieszkanie 4. zdw 22 881

Jedno-
dwuosobowy. Kreta 6, miesz. 2. zdw 22 904

Łąkowa
13, I, mieszkanie 3, pokój przyjemny. zdw 22 905

Dwuosobowy
panom. Szymańskiego 9, mieszkanie 11. zdw 22 906

Umeblowany
korzystnie. Topolowa 6, I, kołnierz Ratajczaka zdw 22 907

Dobrze
umeblowany panom, paniom, samotnej. Piekary 8 a, miesz. 34. zdw 22 910

Ładny
niekrepujący panu. Łazarz. Graniczna 5, mieszkanie 9. zdw 22 909

Pokój
frontowy. Różana 21, III, m. 6. zdw 22 976

Pokój
Skryta 9, miesz. 1. zdw 22 827

Większy
utrzymaniem, bez ewentl. używaniem kuchni. Spokojna 27, — 4, II., front. zdw 22 822

Klatki
schodowej utrzymaniem, bez. — Długa 12, I., prawo. zdw 22 817

Pokój
panienkom. Strzelecka 28 a, parter, lewo. zdw 22 877

Pokój
panu, sympatyczny, elektryczność. Wierzbicze 27, m. 7. zdw 22 875

Śródmieście
Wrocławska 3, mieszkanie 5. zdw 22 868

Mickiewicza 5
m. 9, pokój wynajme. zdw 22 867

Pokój
utrzymaniem, bez. Słowackiego 29, wejście Asnyka, II, piętro zdw 22 866

Frontowy
lepszymu panu. — Szyperska 1, m. 17. zdw 22 864

Pokój
pokojik, utrzymaniem — bez. Mickiewicza 1, m. 4. zdw 22 863

Pokój
inteligentnym wynajme. Słowackiego 35, m. 10. zdw 22 861

Słoneczny
1—2 panom tano. Wielkie Garbary 47, m. 9. zdw 22 858

2 pokoje
duży i mały wynajme. Leciejewska. Śniadeckich 11. zdw 22 850

Dwuosobowy
także wspólny, panience. Wielka 18, m. 14. zdw 22 845

Pokój
umeblowany, frontowy, słoneczny, elektryczność. Szewska 15, mieszkanie 7. zdw 22 844

Słowackiego 27
wejście Asnyka, II., dwu — trzyosobowy, fortepian. zdw 22 843

Pokój
frontowy, słoneczny, telefon 45. Żupańskiego 8, m. 7. zdw 22 782

Pokój
dobrze umeblowany 1 lutego. — Gwarna 8, III., lewo. zdw 22 780

Sołacz
willi dobrze umeblowane pokoje z gazokuchenką, centralne, elektryczność, telefon, bezdzietnym. Zupelnie oddzielnie. Slaska 2, zdw 22 775

Dwuosobowy
do wynajęcia od 1 lutego. Sw. Marcina 4 (wchód ul. Wysoka 1, m. 3). zdw 22 773

Ładny
dwuosobowy, Jerzego 5, II., lewo. zdw 22 767

Elegancki
słoneczny. Strzelecka 18, II., 9. zdw 22 766

Wspólny
panu. Słowińska, św. Marcina 64, parter, lewo. zdw 22 764

Pokój
plac Działowy 10, miesz. 10. zdw 22 763

Czysty
elektryczność, utrzymaniem, solidnemu panu, gimnazjaście. — Wielkie Garbary 8, miesz. 6. zdw 22 761

2
panom, elektryczność. Łąkowa 16, miesz. 5. zdw 22 760

Pokój
pani. Piekary 22, miesz. 12. zdw 22 756

Przyjeźdnemu
niekrepujący salon. Ratajczaka 9, m. 8. zdw 22 802

Dwuosobowy
elektryczność, blisko dworca. — Marszałka Focha 27, front II., miesz. 9. zdw 22 803

Z klaski
schodowej słoneczny pokój. — Sw. Marcina 49, m. 9. zdw 22 804

30
pokój, Wielkie Garbary 5, mieszkanie 9. zdw 22 813

Pokój
paniom, Rzeczypospolitej 9, dom ogrodowy, prawo, II., prawo. zdw 22 812

1—3
dobrze umeblowane. Kraszewskiego 9 b, miesz. 5. jw 2 450

Pokój
Woźna 17, miesz. 1. rw 4 295

Umeblowany
pokój, Szewska 19, mieszkanie 8. rw 4 299

Niekrepujący
Kraszewskiego 11, III., lewo. zdw 22 933

Czysty
łazienka, telefon. Strzelecka 14, mieszkanie 3. rw 4 305

Frontowy
Wielkie Garbary 46, miesz. 4. rw 4 306

Pokój
czysty niekrepujący, wspólny pani. Wielkie Garbary 50, mieszkanie 10, front. zdw 22 910

Pokój
jedno-dwuosobowy, elektryczność. Wielkie Garbary 33, I., prawn. zdw 22 929

Pokój
Za Bramką 13, I., lewo. rw 4 301

Wspólny
panu. Łąkowa 13, mieszkanie 5. zdw 22 934

Pokój
osobne wejście, elektryczność, własna pościel. Długa 10, m. 7. zdw 22 842

2 pokoje
umeblowany, próżny, bez pościeli, używaniem kuchni. Szmarzewskiego 30, m. 8. zdw 22 841

Pokój
panom. Ogrodowa 5, dom ogrodowy, m. 15. zdw 22 840

Pokój
umeblowany, osobne wejście. — Pocztowa 14, III, m. 5. zdw 22 839

Pokój
czysty, słoneczny, umeblowany, tylko spokojnemu, inteligentnemu lokatorowi (ce) wynajme. — Przechylna 6, m. 3. zdw 22 835

Pokój
bezdzielnemu małżeństwu używaniem kuchni korzystnie. Działyńskich 2, parter. Brzozowski. zdw 22 834

Niekrepujący
słoneczny 1—2 osobom. Kwiatowa 4, m. 8. zdw 22 833

Pokoik
panience. Kreta 4, II., prawo. zdw 22 983

Niekrepujący
skromny, panu plac Sapieżyński 8, II., lewo. zdw 22 980

Mielżyńskiego
25a, mieszkanie 8, frontowy. zdw 22 976

Niekrepujący
frontowy, elektryczność, wszelkimi wygodami lepszymu panu. Wielkie Garbary 39, m. 15. zdw 22 974

Tani
pokój panom. Plac Bernardyński 1, miesz. 4. zdw 22 832

Park Wilsona
dwa komfortowe pokoje z wroczkami. Wyspiańskiego 12, mieszkanie 2, telefon 66-46. zdw 22 862

Pokój
jednosobowy, słoneczny, utrzymanie, obiady, bez. Grunwaldzka 17, mieszkanie 3. zdw 22 936

Półwiejska
38 a, mieszkanie 13. zdw 22 937

Frontowy
dobrze umeblowany, elektryczność, pianino. Poplińskich 8, mieszkanie 8. zdw 22 942

Ładny
duży, częściowo, lub całkowicie umeblowany. 3 Maja 5, mieszkanie 15. zdw 22 948

Pokój
frontowy Wodna 7, m. 9. rw 4308

Pania
inteligenta na pokój u samotnej pani. Słowackiego 37, m. 15. jw 2448

2
umeblowane wynajme. Dąbrowskiego 49a, m. 13. jw 2449

12 SZUKA POKOJU

Panna
inteligentna, samotna szuka próżnego pokoiku za małą opłatą oraz pomocą w lekcjach francuskich, niem. lub w gospodarstwie. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 21 779

Pokoju
utrzymaniem paniątką w okolicy Skarbowej. Zgłoszenia cena Kurjer Poznański zdw 22 577

Młode
bezdzielne małżeństwo poszukuje próżnego pokoju lub mieszkania i kuchni za miesięczną dzierżawę. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 634

Dwie studentki
poszukują pokoju z fortepianem Oferty Kurjer Poznański zdw 22 621

Pokoju
cichego szuka solidny pan. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 714

Pokoju
niekrepującego w centrum od 1. poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 691

Pokoju
umeblowanego okolica prosektorium, poszukuje medyk. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 736

W Puszczykowie
poszukuje pokoju porządnie umeblowanego z utrzymaniem lub bez dla pana. Oferty składac Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 19. nw 8 242

Małżeństwo
jedna córka pokoju używaniem kuchni poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 22 796

Pokoju
i kuchni, lub samego pokoju, próżne lub też częściowo umeblowane, osobnym wejściem poszukuje zaraz. Zgłoszenia dokładnym podaniem adresem, ceny. Kurjer Poznański zdw 22 973

Pani
poszukuje pokoju niekrepującego. Oferty ceną Kurjer Poznański zdw 22 897

Pokoju
umeblowanego z fortepianem w Śródmieściu poszukuje. Oferty. cena Kurjer Pozn. zdw 22 871

W okolicy
Ratajczaka, Stromej poszukuje nauczycielka pokoju cichego, dobrze umeblowanego. Proszę podać warunki Kurjer Pozn zdw 22 807

Niekrepującego
i lepszego pokoju szuka pan blisko placu Świętokrzyskiego 1, II. Oferty z ceną Kurjer Poznański rw 4 293

Panienska
szuka od 1 skromnego, taniego pokoiku okolicy Wielkich Garbar, Chwaliszewa, Oferty Kurjer Poznański zdw 22 973

Pokoju
umeblowanego, taniego poszukuje. Oferty ceną Kurjer Pozn. zdw 22 967

Potrzebny
duży pokój na stałe odczyty, wysoki parter, albo I. piętro. Oferty Kurjer Pozn. jw 2446

13 LOKALE

Sutereny
widne tano. Rybaki 28. zdw 22 319

Ubikacje
fabryczne około 200 m przy przystanku tramwajowym, nadające się do każdego przemysłu, gaz, elektryczność (zapęd i światło), wodociągi zainstalowane zaraz do wydzierżawienia w całości lub częściowo, nadaje się na warsztat na mieszkanie. Oferty Kurjer Poznański zdw 20 821

Skład
wolny blisko Mostu Teatralnego. Dąbrowskiego 4, gospodarz. zdw 22 593

Lokal
w śródmieściu odpowiedni dla handlu lub przemysłu do wynajęcia. Zielona 2, mieszkanie 16. zdw 22 637

Interes paszy
zaprowadzony, komplet maszyn, obszerne różne ubikacje, odda Jaskowska, Strzelecka 14 a. zdw 22 596

Pokój
biuro odam zaraz. Skarbowa 13, mieszkanie 4. zdw 22 739

Ubikacja
warsztatowa, jasna przy Rynku Wildeckim, Gospodarz, Przemysłowa 1. zdw 22 965

14 DZIERŻAWY

Skład
żelaza i piekarnie wydzierżawie, kamienie sprzedam. W. Śmiełnicowicz, Środa. zdw 21 557

Dzierżawa
1000 mórg bez inwentarzy, objęcie 15 000, Zgłoszenia Rutkowski, ul. Grobla 29. zdw 22 249

Najtańsze garaże miesięcznie 20 zł
postój auta doba 2 zł, motocykla 1 zł. Obsługa dniem i nocą. Garaże Polonia Drużbackiej 2, telef. 64-84, przy Parku Wilsona, zdw 22 480

Warsztaty
garaże do wydzierżawienia, Głobisz, Kwiatowa 4. zdw 22 579

Dzierżawy
200—400 mórg dobrej ziemi wprost od właściciela, minimum na 8 lat poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 728

Dzierżawy
300—400 mórg poszukuje wprost od właściciela z żelaznym, martwym inwentarzem. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 729

Dzierżawa
Majątek 500 mórg dobrej ziemi, w tem 100 mórg dobrych łąk, 50 mórg pastwiska. Dzierżawa 10—12 lat, 4 000 zł rocznie, 9 koni, 50 sztuk bydła, 50 swni, Martwy maślakompletny. Budynki maszynowe, twardekryte. Dom 5 pokoi, kuchnia, 1 km. od miasta gimn. Do objęcia około 30 000 zł. — Spieszne zgłoszenia — Wisniewski, Leszno, ul. Wolności. (Odpowiedź znaczek). nw 8 248

Warsztat
kołodziejski, także na inny cel elektryczność maszyn wydzierżawie. Medlewski Poznań, Karwowskiego 12 zdw 15 600

Piekarnię
dobrze zaprowadzona w Toruniu z powodu nagłego wyjazdu wydzierżawie. Zgłoszenia Morawski, Poznań, Grochowe Łaki 7. rw 4287

Warsztat reparacyjny
obszerny maszyn rolniczych itp. mieszkanie, obszerne podwórce, dwie bramy wjazdowe wydzierżawie. Tomaszewska, Borek, nw 8258/9

Piekarnia
z mieszkaniem z raz do wydzierżawienia. L. Kerger, Wągrowiec, Klasztorna 332. zdw 22 954

15 UZDROWISKA

Rabka
Pensjonat „Helios” — komfortowy, ceny umiarkowane. Telefon 70. Zgłoszenia przyjmują Okręgię Piechoci. nw 8 244

16 OSOBISTE

Za długi
meza Klemensa Antoszaka nie odpowiada od 22. I. 1932. Konstancja Antoszakowa. nw 8 224

Bale wioślarzy Tryton
były i są atrakcyjnymi wstępne tylko 3 zł. Wszyscy na bal Trytona, poniedziałek 1 lutego Sale Belwedera. zdw 22 511

Weksel
na 500 zł wystawiony 21. I. 32. platny 21. 2 32. wreczony p. Przybeckiemu Janowi, unieważniamy. Jakób i Adelajda Cichorzowie. Półwiejska 34. zdw 22 651

Ostrzeżenie!
Nasze podpisy na trzech wekslach po 1000 zł, jako zyranci firmie W. Jaworski i Mikołajczak w Szamocinie unieważniamy i za podpisanie przez nas weksle nieodpowiadamy. Stanisław Jaworski Anna Jaworska w Szamocinie. zdw 22 962

75 gr
manicure Kramarska 27, I., narożnik Wielkiej. rw 4 303

St.
nie zrozumiałam, pisz powtórnie. rw 4294

21 ZGUBY

Uczciwego
znalazcę portfela z pieniędzmi, kwitami adwokackimi proszę o zwrot za wynagrodzeniem, Porada. Marc. Mottego 5, zdw 22 946

22 ROZMAITE

Maskowe
kostjumy, przepiękne modele, dla pań towarzystwa. — „Femina” Fredry 3. zdw 22 546

1,60
koszula strojna damska, nocna od 4,90; pantalon jedwabny od 2,90; pantalon jedwabny wełna od 6,90; — czysto wełniane od 6,90; halki jedwabne do sukien balowych od 4,90; halki jedwabne z ładnym wystawieniem od 6,90; szalony w białe, jedwabne od 1,95. Wybór w bieliznie niebawmy. Trykoty zimowe damskie, męskie, dziecięce w wielkim wyborze po cenach znacznie niższych poleca Fabryka Bielizny J. Schubert, ul. Wrocławska 3. Pw 9 844-1,11

Rzeźby
w drzewie najrozmaitszych stylów, reparacje takich surnienn, tano pracownia rzeźbiarska, Wierzbicze 16, podwórce. dw 2614/15

Smutno w domu — W kieszeni pustki
Szkoda, że już dawno nie kupiłem Aparatu Radjowego w firmie „Emka” w. M. Włodarczyk. Poznań, ul. Wrocławska 30, telefon 3683. Zakłady Radiotechniczne — Elektrotechniczne — Fotografja — Gramofony i Płyty — Dodogne warunki spłat. Najtańsze i najlepsze anodówki „Emka” 150 wolt — 17,90 — 120 wolt 13,90 — 100 wolt 11,25 — 90 wolt 10,00 — 60 wolt 7,40. Pw 10 462-3,19

Katar
kaszel, zaflegnienie usuwa inhalator kieszonekowy „Mam” aptekach-drogeriach wprost „Mam” Poznań, św. Wojciech 28. zdw 22 125/6

Dywany
wydeptane odnawiamy. Kurjer Poznański zdw 22 730

Dziurki
maszynowe szybko i tano. — Szwajcarska 24, m. 3. zdw 22 859

Wózki
dziecięce, budki pociąga cerata, reparuje, maluje kółka, gumy na składzie. Bazer, Szewska 11. zdw 22 758

Jasnovidz
Mobeł rozwiązuje wszelkie najtrudniejsze sprawy przeszłości — przyszłości, wskazując skutecznego Środki. Sw. Marcina 52/53, I. zdw 22 893

Inwalida
z pełną koncesją zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 885

23 OZENKI

Budowniczy
młody, samodzielny, przystojny, pragnie poznać urodziwą panią. Cel matrymonjalny. Oferty: Wilno, Stryka 39, Leganowski. zdw 22 884

Wdowa
bezdzielna, średni wiek własne mieszkanie, urzędniczka państwowa pragnie poznać pana na stanowisku kulturalnego, szlachetnego uosobienia. Zgłoszenia tylko poważne do Kurjera Pozn. pod zdw 22 604. Cel matrymonjalny.

Dr. med.
kawaler, młody z samodzielną praktyką, pozna pannę, posażną, od 20 do 24 lat, cel matrymonjalny. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 20 877

Córka przemysłowca
panna lat 25, szatynka ze szkoda gosp. posiadająca około 15 tys na prowincji, pragnie poznać inteligentnego pana, Wielkopolska, katolika na samodzielnie stanowisku lub posiadac. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 22 150

Panna
lat 25, posiadająca 60 000, wyjdzie zamaż. Biuro „Przyszłość” Poznań, Pamiątkowa 9. Znaczek odpowiedz. zdw 22 911

Przystojny
sympatyczny, wiek 30, dobrze sytuowany, pozna pannę niezależną, Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 22 956

Wdowa
po lekarzu, posiadająca 45 000, wyjdzie zamaż. — Biuro „Przyszłość” Poznań, Pamiątkowa. Znaczek odpowiedz. zdw 22 916

Szatyn
wysoki, młody zawodu biurowy, pozna zamożną panią. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 22 955

Panna
lat 20, posiadająca 85 000, wyjdzie zamaż. Biuro „Przyszłość”, Poznań, Pamiątkowa 9. Znaczek odpowiedz. zdw 22 915

Kawaler
wyszkolony (wysze), zamiejscowiec, katolik z dobrej rodziny, przystojny, zdrowy, nie nałogowy, nie biedny, uczciwy, posłubi odpowiednia. Pośrednictwo rodziny pożądan. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 958

24 NAUKA

Szkoła tańców
Mikołajczak - Kledecka Poczta 29, Kurs złotych 10. Pw 9830-47,72

Akademja tańców
Wituszkowskich „Rumba” nowe komplety tano. Ratajczaka 9. Pw 10 446-53.216

Kursy
stenografii pisaną na maszynach rozpoczynam 4 lutego. Kantaka 1 II piętro. zdw 20 515

Tanie kursy tańców
Waxmann, 27 Grudnia 19, m. 9. zdw 22 551

Konwersacji
niemieckiej, lekcji początkujących francuskiego, Wierzbicze 18, mieszkanie 11. zdw 22 272

Szkoła Tańców
Modernistycznych Jarosława Średzińskiego „Rumba” nowy kurs 28 stycznia rozpoczynam. Strzelecka 3. zdw 22 525

Tłumaczenia
na francuskie, angielskie, niemieckie polskie wykupuje przepisy na maszynie, lekcje. Spanzowska, Aleje Marcinkowskiego 24, m. 31, od 3.30—5. nw 7341

Poznańskie
Kursy Budownictwa Kraszewskiego 17, mieszkanie 15. Początek kursów 4 lutego 1932. Pw 10 417-53.208

Akademja
języków obcych „La Correspondance” (zarej. reskr. L. 21384) 161 Rue de l'Agro-Port, Blanc-Mesni — S & O-Paris. Uczy szybko i poprawnie języka francuskiego przez korespondencję. — Kurs niżej i wyższy. Platne ratami. Zadać informacji, załączając znaczek 1 zł na odpowiedz. zdw 21 042

Student
U. P. przyjmie kondycje. Wymagania skromne ewentualnie poza Poznaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 641

Kursy Tańców
„Rumba”, Szczurkówny Akademikom zniżka, Rzeczpospolitej 9, I. piętro. zdw 22 613

Ola Antoszevska
Nowe kursy tańców Rumba. — Lekcje prywatne. Zielona 3. Pw 10 464-4,60

Maturzystka
gimn. neohum. im „Dąbrowski” dostanie pokój z sianadaniem za przygotowanie do VI kl. gimn. Oferty do Kurjera Poznańskiego dw 2 690

Francuskiego
lekcji 1 zł, Spokojna 27 — 4, II, front. zdw 22 824

25 MUZYKA

Skrzypce
oryginał Klotza sprzedam, cena 1 200. Adres wskaze Kurjer Poznański zdpw 22 253

Lekcji
fortepianu dyplomowana nauczycielka. Matejki 45, m. 7. zdw 22 583

Przystojnej
pianistki poszukuje kawiarnia Botanija. Dąbrowskiego 105. zdw 22 642

Kto
odda w dzierżawę fortepian? — Oferty z warunkami Kurjer Poznański zdw 22 823

26 ROZRYWKA

Zginął
pies bernardyn, suczka, Oddać za wynagrodzeniem, Marsz. Focha 101, m. 4. zdw 22 704

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Pomocnik

fryzjerski damsko - męski poszukuje posady zaraz. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 21 805

Szofer

z kilkoletnią praktyką szuka posady na żądanie kaucja. Oferty Kurjer Poznański zdw 21 774

Nauczycielka

lat 35. przyjmie posadę. Konwersacja francuska niemiecka angielska muzyka - Warunki: 50 złotych miesięcznie pensji 5 godzin dziennie zajęć. przysyłanie pieniędzy na podróż. oddzielny pokój. Bydgoszcz. poste-restante Kamilla Werzel. zdw 22 213

Pielęgniarka

poszukuje posady do niemowlęcia oraz w polozu. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 275

Gospośnia

z dobrymi świadectwami poszukuje posady do kszedza lub samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 545

Chemik

długoletnia praktyka cukrownicza szuka jakiegokolwiek posady. obojętnie jaka branża. Oferty Kurjer Poznański zdw 19 543

Kawaler

lat 30. z dobrej rodziny. były urzędnik skarbowy znający się na podatkach przyjmie posadę urzędnika w majątku ziemskim. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 20 937

Pani

inteligentna, obeznana z pracami aptekarskimi, biegła w języku polskim i niemieckim, znająca również książkowość i maszynę poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 22 791

Krawcowa

pierwszorzędna poleca się w dom. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 615

Dwie

pożądane dziewczyny poszukują posady do wszystkiego zaraz do brejni świadectwami. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 603

Służąca

samodzielną gotowaniem i z dobrymi świadectwami poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 22 594

Dziewczyna

wiejska poszukuje posady przed południem lub po południu 1. 2. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 572

Inteligentna

dziewczyna średnim wieku z samodzielną gotowaniem szuka posady 1 lub 2 osób świadectwa dobre. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 571

Kucharka

z bardzo dobrym gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 567

Sierota

przyjmie zarząd domu samotnej osoby, zajmie się gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 712

Dziewczyna

3 letnim świadectwem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 623

Dziewczyna

uczciwa, czysta, sumienna z dobrymi świadectwami, znająca język niemiecki poszukuje posady pokojowej lub do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 721

DZISIAJ W KINIE

- Apollo: „Światła wielkiego miasta”.
Aurora: „Cowboy i Księżniczka”.
Colosseum: „Pod dachami Paryża”.
Corso: „Djabełski pazur”.
Muza (dawn. „Harfa”: „Mój przyjaciel Harry”.
Metropolis: „Wielkomięskie ulice”.
Nowości: „Pieszczotka” na scenie wielka rewja „Czy Pani chce?...”.
Odeon: „C — K Feldmarszałek”.
Orzel: „W pogoni za diamentem i Król szpady”.
Renaissance: „Noc szaleńca oraz dziewczę z temperamentem”.
Roxy: „Znajoma z ulicy”.
Stońce: „Kochanek o północy”.
Sfinks: „Porucznik Armand”.
Ramon Novaro.
Tęcza: „Zar miłości”.
Wilsona: „Upadły anioł”.

Dziewczyna poszukuje posady cośkolwiek gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 626

Pomocnik

fotograf - retuszer szuka posady. Karol Michalczyk, Grunwaldzka 22 b.

Kucharka

samodzielną z dobrymi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 710

Dziewczyna

poszukuje posady w okolicy Łazarza. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 22 709

Dziewczyna

początkująca szuka posady do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 708

Służąca

młodsza poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 694

Panna

znająca szycie i robótki szuka posady do dziecka lub do samotnej osoby. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 692

Gospodyni

w średnim wieku, dobrymi świadectwami szuka posady 1. 2. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 689

Inteligentna

osoba, lat 28 zajmie się sumieniem i gorliwie gospodarstwem w domu samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 687

Biuralistka

początkująca szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 636

Bielizniarka

poszukuje posady w magazynie lub pracowni Oferty Kurjer Poznański zdw 22 685

Panienska

szuka posady asystentki u doktora. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 684

Mamka

szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdw 22 679

Posługaczka

sierota, uczciwa, pracowita szuka posady przedpołudniowej. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 674

Uczciwa

pracowita dziewczyna poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 662

Dziewczyna

uczciwa cośkolwiek gotowaniem szuka posady od 1 Oferty Kurjer Poznański zdw 22 661

Czeladnik

piekarsko - cukierniczy z prowincji poszukuje posady. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 22 612

Dziewczyna

z biura z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady od 1. II. 1932. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 734

Dziewczyna

do wszystkiego z gotowaniem, lubiąca dzieci poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 711

Biegła maszynistka

z biura adwokackiego poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdw 22 618

Młynarz

dobry fachowiec poszukuje posady Zgłoszenia M. Janeda, Bukul Otuska 8 zdw 22 733

Małopolanka

rzetelna pracowita posiadająca dobre świadectwa i polecenia w Poznaniu poszukuje posady 1 lutego lub 15 z gotowaniem do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 737

Dziewczyna

poszukuje posady do prac domowych z szyciem z cośkolwiek gotowaniem Oferty Kurjer Poznański zdw 22 743

Kucharka

z dobrym gotowaniem poszukuje posady w lepszym domu Oferty Kurjer Poznański zdw 22 747

Dziewczyna

starsza, szuka posady w mniejszym domu do wszystkiego z gotowaniem, praniem lub posługi na cały dzień. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 977

Książkowa bilansistka

pisząca biegle na maszynie, zna język polski i niemiecki, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 18 264

Dziewczyna

polecona z dobrymi świadectwami uczciwa i czysta poszukuje posady 1. 2. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 787

Nauczyciel

emerytowany poszukuje posady biurowej, administracji z kaucją, przygotuje uczniów do egzaminów. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 22 586

uczciwa szuka posady względnie posługi Oferty Kurjer Pozn zdw 22 789

Służąca

starsza poszukuje posady gotowaniem, praniem zaraz. Miejsowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 751

Maszynistka

polsko - niemiecka wzgl kasjerka na majątek szuka posady zaraz (również na prowincji). Oferty Kurjer Poznański zdw 22 627

Szukam

posługi na cały dzień od 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 889

Pokojowa

do wszelkich prac domowych szuka posady od 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 890

Dziewczyna

wiejska poszukuje posady z gotowaniem, do wszelkiej pracy. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 891

Panienska

poszukuje posady do dzieci, znająca szycie i haftowanie lub do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 898

Przyjmę

bufet na rachunek lub kierownictwo. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 900

Uczciwa

dziewczyna szuka posady lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 888

Młoda

służąca ze wsi poszukuje posady do wszystkiego zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 879

Sympatyczna

inteligentna panna, lat 19, wysokiego wzrostu, mogąca zastąpić panią domu tudzież zastąpić wszelkie prace biurowe władająca językiem polskim niemieckim, pragnie obić posadę w majątku lub większym domu. Łaskawe oferty zdw 22 960

Skrzypaczka

(obligacista) jednocześnie śpiewaczka wolna. Bednarek poste-restante Toruń. zdw 22 959

Leżak dentysta

mężczyzna, chrześcijanin, poszukuje posady Oferty pod „Proca”. „Kurjer Warszawski”. Warszawa, Marszałkowska 108. zdw 23 004

Pokojowa

poszukuje posady od 1. zna wszelką obsługę Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 22 908

Uczciwa

dziewczyna z prowincji szuka posady z cośkolwiek gotowaniem. (Możliwym na wyjazd) Oferty Kurjer Poznański zdw 22 830

Dziewczyna

bańskości uczciwa, skromnym gotowaniem, szuka posady lub posady 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 826

Panienska

z dwuletnią nauką w cukierni poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 815

Dziewczyna

młodsza szuka posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 874

Panienska

z dobrym świadectwem, poszukuje posady do dzieci lub za pokojową, z szyciem. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 873

Dziewczyna

uczciwa pracowita, z dobrym poleceniem, szuka posady z cośkolwiek gotowaniem lub bez od 1. 2. 32. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 876

Dla

mei siostry z poleceniem szukam posady od 1. 2. 32. zna haftowanie, cerowanie, do dzieci lub innej pracy. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 22 860

Zaufana

dziewczyna poszukuje posady lub posady z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 860

Uczciwa

dziewczyna poszukuje jakiegokolwiek posady z małym gotowaniem. Łaskawe oferty do Kurjera, Poznańskiego zdw 22 857

Dziewczyna

mająca dobre świadectwa, poszukuje posady do wszystkiego 1. 2. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 854

Dziewczyna

uczciwa do wszystkiego, z gotowaniem, z dobrymi świadectwami, poszukuje 1 lutego posady Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 849

Praczką

poszukuje prania. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 777

Osoba

32 letnia z dobrym charakterem, całkowicie zaufana, dobrze gotująca szuka posady do wszystkiego. Restauracje niewykluczone. Oferty Kurjer Pozn zdw 22 757

Panienska

z lepszej rodziny z prowincji szuka posady do składki, piekarni lub cukierni jako początkująca Łaskawe oferty proszę kierować do Kurjera Poznańskiego zdw 22 809

Posady lub posługi poszukuje znająca prace domowe, szycie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 770

Posługaczka poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 772

Dziewczyna skromna, pracowita z prowincji poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 769

Kucharka samodzielna - szuka posady 1 lutego do wszelkiej pracy domowej. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 765

Służąca do wszystkiego poszukuje posady Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 814

50 zł dam kto wskaże posadę stałą kelnerowi. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 22 922

Praczką poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 923

Osoba młoda zajmie się domowym gospodarstwem, najchętniej u samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 924

Dziewczyna uczciwa i sumienna cośkolwiek gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 927

Dziewczyna z dobrymi świadectwami z gotowaniem poszukuje posady do wszystkiego 1. II. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 22 930

Osoba w średnim wieku, szuka posady samodzielną gotowaniem do 1 lub 2 osób. Oferty Kurjer Poznański zdw 22 888

Posługaczka uczciwa poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 982

Kupiec 2 lata bez posady szuka jakiegokolwiek posady. Gwarancja 1,000 zł Oferty Kurjer Pozn. zdw 22 987

Samodzielną kierownik cegielni z gruntowną wiedzą fachową, specjalista na drenaż, dachówkę, znający się na piecach Hoffmanna i Danneberga poszukuje 1. 4. samodzielną posadę, na ostatniej posadzie 6 lat Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn zdw 22 953

Młody energiczny rolnik z lepszej rodziny i nie biedny z 3-letnią praktyką, wyższym wykształceniem szuka od 15 2. posady admin. lub urzędniczej. Najchętniej u samotnej pani lub wdowy. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 22 949

Posługaczka młodsza szuka posady na Łazarzu. Oferty Kurjer Poznański

Dzielną ekspedientka kolonialna szuka posady kolonialnej, piekarni, lub innej utrzymaniem. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 22 945

8 złotych dziennie otrzymują współpracownicy w każdej miejscowości przy łatwej pracy domowej. Przedsiębiorstwo Przemysłu Krajowego. Gdynia-Port, skrytka pocztowa 4. nw 8 254

Dziewczyna starsza do samodzielną pracy, z gotowaniem, znająca hodowlę inwentarza do jednej osoby potrzebna od 1 lutego lub później. Zgłoszenia - Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 20. nw 8 241

Starszy samodzielny cukiernik może się zgłosić 1 lutego 1932, tylko do brzo polecony. A. Malka, Gniezno, Chrobrego 34. nw 8 243

Kilka ekspedientek na dobrą posadę prowadzenia filij na prowincji. Kaucja 1500 zł. Zgłoszenia fotografia Kurjer Poznański zdw 21 426

Poszukuje od 1 lutego osoby s. l. n. e. j. średniego wieku, znającej pielęgnację chorych do starszej pani na wieś w pow. poznańskim. Zarazem sprzątanie pokoju. Oferty z podaniem warunków i odpisem świadectw Kurjer Pozn zdw 22 332

Nowość! Towarzystwo Akc. poszukuje energicznych panów na województwo poznańskie dla nowego bezkonkurencyjnego artykułu. Konjunktura bo każda rodzina jest interesentem mimo kryzysu. Wiadomości fachowe niekonieczne Dla zdolnych współpracowników stała posada z wysokim zarobkiem zapewniona. Zgłoszenia przy ul. Pocztowej 31a m. 4. od godz. 10-1 i 3-5

Młynarz ostatnio na kierowniczem stanowisku zna obsługę wszelkich motorów, pierwszorzędne świadectwa, kawaler poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 22 058

Wychowawczyni na wieś 1 marca potrzebna do czteroletniej dziewczynki i półtorarocznego chłopczyka, najchętniej frębłanka, szycie konieczne. Świadectwa życiorys, podanie warunków nadesłać maj. Gozdziwo, p. Września. zdw 22 614

Gimnazjasty (piękne pismo) poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 21 436

Służąca do wszystkiego Kobernika 9 - 8 zdw 22 650

Służąca młodsza, czysta z dobrym gotowaniem i praniem i dobrymi świadectwami może się zgłosić. Kolejowa 10, willa. zdw 22 625

Apteka pod Lwem, Leszno, poszukuje na dłuższe zastępstwo 1. 2. młodszego asystenta (uk) wojewódzkim egzaminem, ze skromnymi wymaganiami. nw 8 252

8 złotych dziennie otrzymują współpracownicy w każdej miejscowości przy łatwej pracy domowej. Przedsiębiorstwo Przemysłu Krajowego. Gdynia-Port, skrytka pocztowa 4. nw 8 254

Dziewczyna starsza do samodzielną pracy, z gotowaniem, znająca hodowlę inwentarza do jednej osoby potrzebna od 1 lutego lub później. Zgłoszenia - Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 20. nw 8 241

Starszy samodzielny cukiernik może się zgłosić 1 lutego 1932, tylko do brzo polecony. A. Malka, Gniezno, Chrobrego 34. nw 8 243

8 złotych dziennie otrzymują współpracownicy w każdej miejscowości przy łatwej pracy domowej. Przedsiębiorstwo Przemysłu Krajowego. Gdynia-Port, skrytka pocztowa 4. nw 8 254

Dziewczyna starsza do samodzielną pracy, z gotowaniem, znająca hodowlę inwentarza do jednej osoby potrzebna od 1 lutego lub później. Zgłoszenia - Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 20. nw 8 241

Starszy samodzielny cukiernik może się zgłosić 1 lutego 1932, tylko do brzo polecony. A. Malka, Gniezno, Chrobrego 34. nw 8 243

8 złotych dziennie otrzymują współpracownicy w każdej miejscowości przy łatwej pracy domowej. Przedsiębiorstwo Przemysłu Krajowego. Gdynia-Port, skrytka pocztowa 4. nw 8 254

Dziewczyna starsza do samodzielną pracy, z gotowaniem, znająca hodowlę inwentarza do jednej osoby potrzebna od 1 lutego lub później. Zgłoszenia - Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 20. nw 8 241

Starszy samodzielny cukiernik może się zgłosić 1 lutego 1932, tylko do brzo polecony. A. Malka, Gniezno, Chrobrego 34. nw 8 243

8 złotych dziennie otrzymują współpracownicy w każdej miejscowości przy łatwej pracy domowej. Przedsiębiorstwo Przemysłu Krajowego. Gdynia-Port, skrytka pocztowa 4. nw 8 254

Dziewczyna starsza do samodzielną pracy, z gotowaniem, znająca hodowlę inwentarza do jednej osoby potrzebna od 1 lutego lub później. Zgłoszenia - Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 20. nw 8 241

Starszy samodzielny cukiernik może się zgłosić 1 lutego 1932, tylko do brzo polecony. A. Malka, Gniezno, Chrobrego 34. nw 8 243

8 złotych dziennie otrzymują współpracownicy w każdej miejscowości przy łatwej pracy domowej. Przedsiębiorstwo Przemysłu Krajowego. Gdynia-Port, skrytka pocztowa 4. nw 8 254

Dziewczyna starsza do samodzielną pracy, z gotowaniem, znająca hodowlę inwentarza do jednej osoby potrzebna od 1 lutego lub później. Zgłoszenia - Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 20. nw 8 241

Starszy samodzielny cukiernik może się zgłosić 1 lutego 1932, tylko do brzo polecony. A. Malka, Gniezno, Chrobrego 34. nw 8 243

8 złotych dziennie otrzymują współpracownicy w każdej miejscowości przy łatwej pracy domowej. Przedsiębiorstwo Przemysłu Krajowego. Gdynia-Port, skrytka pocztowa 4. nw 8 254

Dziewczyna starsza do samodzielną pracy, z gotowaniem, znająca hodowlę inwentarza do jednej osoby potrzebna od 1 lutego lub później. Zgłoszenia - Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 20. nw